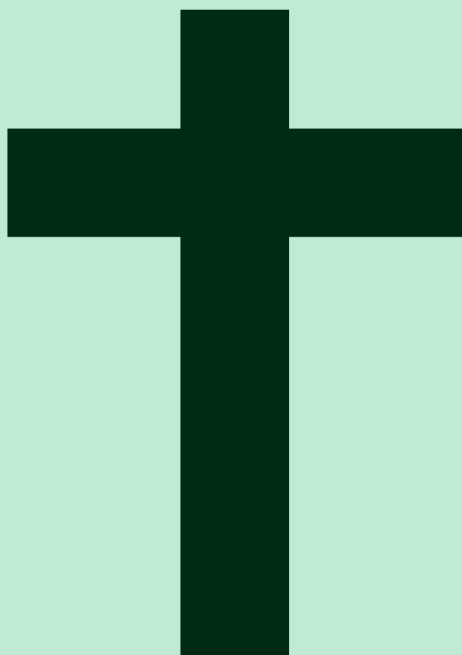


# Luka



The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the  
Romanian Language, as spoken in Croatia

**Luka**  
**The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the Romanian Language, as spoken in Croatia**

copyright © 2019 Pioneer

Language: Ludari (Romanian)

Dialect: Ludari

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-02-23

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 19 Mar 2025

ba2a14ee-adf9-5a2c-ac9a-b6a29a579b63

## Contents

Luka . . . . .	1
----------------	---

## Bunã vorba alu Luke

Asta Bunã vorbã askris omu karje s kima Luka, karje afost doktor, učeniku karje putuja ku apostolu Pavle (vjez Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11), a na fost židov. Asta knjigã rubjaštje d aja kãnd sa fukut Isusu, kãnd atriijit, kãnd ãnvaca, kãnd fiča čudurj, kãnd amurit p kručje, kãnd auskrisnit dãla morc š kãnd apljikat p čerj. Una dãla glavna temã d asta Bunã vorbã jaštje k Isusu aispunit obečala karje Dimizov adat alu Izraelcilor ãn zavjetu alu Bãtãrn ali š Bunã vorba nuje samo d židovj već š d ãlja karje nuje židovj. ãn asta Bunã vorbã Isusu ãnvãca d multje temje, karje uključa š rugala, Sufljetu alu Svãnt, radostu, zahvala š banji. Asta knjigã isto aratã kum Isusu likuja š oprostja alu multã lumje, karje uključuja š p ãlja karje afost mult bulnavj ili karje avja ãn jej sufljet alu rov, sãračj, grešnikurj, propalic š multje mujerj. Luka asta askris, vjerovatno njeđe šajzãč š činč 65 aj maj ãnklo d Kristu.

### *Luka rubjaštje dãče skrije knjigasta*

<sup>1-3</sup> Poštovani Teofile, kašã kum šti, mulc lumje adat tot dãla jej s skrije izvješće d stvarurj karje Dimizov afukut ãn vrijamja anuastrã, baš kašã kum skrije ãn Svãntã pismã. Askris aja če nuavã azãš ãlja karje avizut stvarurlja d ãnčipjalã š karje rubja Bunã vorbã. Š jo pažljivo amproučit aštja tuatje događajurlje. Jo agãndit k arfi binje tot s skriuv p rãnd,

<sup>4</sup> aša osã fi siguran k aja če jej ta ãnvãcat istina.

### *Anđelu Gabrijel rubjaštje d aja k osã s fakã Ivan karje bãtjazã*

<sup>5</sup> Kãnd caru Herod avladit p Judeja,\* afost neki pop karje s kjamã Zaharija. Jel pripadnja alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije.† Mujarja alu Zaharije afost isto dãn familija alu popilor. Ja s kima Elizabeta.

<sup>6</sup> Amiždoj irja pravedni la Dimizov š uvijek askulta tot aja če Domnu azapovidit ãn zakonu alu Mojsije.

<sup>7</sup> Ali na vut kupil daja če Elizabeta afost štjarpã, a amiždoj irja mult bãtrnj.

<sup>8</sup> Udatã, Zaharija š popilje ãn skupina aluj služaštje ãn Hram.

<sup>9</sup> Običaju alu popilor afost s arunče kocka tuatã zuva kum akuljiđja činje osã utrije ãn Svetište alu Domnuluj ãn Hram š činje osã apringã tãmãja.‡ Una zuvã akuljes p Zaharija s apringã tãmãja.

<sup>10</sup> D vrijamjaja mult lumje s ruga ãn dvorištja alu Hramuluj.

<sup>11</sup> Atunča alu Zaharija sa ukazãt anđelu alu Domnuluj. Astat p partja alu dãraptej la žrtveniku d tãmãja.

<sup>12</sup> Kãnd Zaharija avizut p anđelu, jel mult sa spirjat.

<sup>13</sup> A anđelu ja zãs: “Na vja frikã, Zaharija! Dimizov auzãt rugala ata: Elizabeta, mujarja ata, osã c fakã bijat. Š osã l kjem Ivan.

<sup>14</sup> Osã c fije drag š t veselješt š mulcã osã s radujaskã kãnd s fičja jel.

<sup>15</sup> Kupilu alu vostru osã fije marje la intja alu Domnuluj. Jel nusã bja nič vin nič altje bjarje ljutje. Osã fije pljin d Sufljetu alu Svãntuluj još kãnd fi ãn burtã.

<sup>16</sup> Jel osã okrinjaskã p multje Izraelcurj la Domnu, Dimizov alor.

<sup>17</sup> Isti sufljet karje ja dat snagã alu Ilije osã fije ãn bijatu alu tov s pripimaskã p narodu d vinjala alu Domnuluj. Osã okrinjaskã inimilje alu tatilje kãtri kupi š nagovorjaskã p ãlja karje nu skultã p Dimizov s primjaskã mudrost alu ãlja karje askultã.”

\* **1:5** caru Herod avladit p Judeja – Također s kima Herod Marje, š avladit dãla trjezãč š šaptje (37). pãnla patru (4). aj majdatã d Krist. Judeja aiča rubjaštje d tot pãmãntu undje atriijit Židovi. † **1:5** alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije – Afost duavãzãč š patru (24) skupinã d popje. Toc afost d sãmãnca alu Aron, fratilje alu Mojsije. Abija afost pra tata alu opt (8) skupinã d popje (vjez 1 Dnev 24,10). ‡ **1:9** Popurlje atribut s apringã tãmãja kašã prinosu alu Dimizov tuatã dãmijnaca š sara p posebni oltar ãnontru ãn Hram.

<sup>18</sup> Zaharija azās alu anđeluj: “Kum s štiov k s dogodjaštje aja? Š jo š mujarja amja ištjem već bātarnj.”

<sup>19</sup> P aja anđelu ja zās: “Jo sāt Gabriel. Amvinjit dāla prijestolje alu Dimizov. P minje atrimjes la tinje s c aduk asta bunā vobā.

<sup>20</sup> Jakā, da akuma osā rāmāj mut š nusā poc s rubještj tot pānla zuvaja pānd s nu dogodja aja, daja če naj krizut ān vorbilje alji mjalje, karje osā ispunjaskā d vrijamje alor.”

<sup>21</sup> Ān vrijamjaja narodu aštīptat p Zaharija š na razumit dāče atāta sa zabuvit ān Svetište.

<sup>22</sup> Kānd jel napokon aišāt, na putut nimik s lji zākā š s lja udā. Kānd lumja avizut aja, š znakurlje karje lja dat ku mānilje, ashvatit k jel avut vizije ān Svetište.

<sup>23</sup> Kānd azavršāt zuvilje alu Zaharija s lukrjazā kašā popa ān Hram, sa tors akas.

<sup>24</sup> Dāpā duavā trje zālje, mujarja aluj Elizabeta arāmas grja, š činč (5) lunj na išāt dān kasā. Ja azās:

<sup>25</sup> “Aša Domnu sa pobrinit d minje š askinit rušunja dāpā minje la intja alu lumje daja če na putut s am kupi.”

### *Anđelu Gabriel rubjaštje d aja k osā s fakā Isusu*

<sup>26</sup> Kānd Elizabeta irja grja šasā (6) lunj, Dimizov atrimjes p anđelu Gabriel ān sat Nazaret ān regija Galileja,

<sup>27</sup> la djevicā karje zaručitā dāpā om karje s kjamā Josip. Jel irja d sāmāncā alu caru David, a djevica s kima Marija.

<sup>28</sup> Gabriel avinjit š azās alu je: “Zdravo! Domnu ku tinje. Dimizov ta kuljes!”

<sup>29</sup> P aja Marija sa uznemirit š na razumit če anđelu avrut s zākā ku pozdravula.

<sup>30</sup> Anđelu azās: “Na vja frikā, Marija. Tu ješt aja p karje Dimizov akuljes!

<sup>31</sup> Jakā osā fi grja š osā fač fičor p karje osā l kjem Isusu.

<sup>32</sup> Jel osā fije marje š osā s kjamje Bijatu alu Maj marje Dimizov. Domnu Dimizov osā idja autoritet s fije car kum Dimizov aobečit alu David, sāmānca aluj.

<sup>33</sup> Osā vladjaskā p sāmānca alu Jakovš zauvjek š cara aluj nikad nusā prestanjaskā.”

<sup>34</sup> Marija āntrijabā p anđelu: “Ali kum? Jo još nam fost ku omu.”

<sup>35</sup> Anđelu Gabriel ja zās: “Sufļjetu alu Svāntuluj osā s slubuadje p tinje š sāla alu Maj marje Dimizov osā t ānviljaskā. Š daja kupilu karje l fiča osā fije svānt š osā s kjamje Bijatu alu Dimizov.

<sup>36</sup> Jakā, Elizabeta, rođakinja ata, aša bātarnā isto duče fičor. Aja ista mujarje, d karje arubit k nu puatje s ajbje kupi, a grja je d šasā (6) lunj.

<sup>37</sup> K alu Dimizov nimika nuje nemogučel!”

<sup>38</sup> Marija azās alu Gabriel: “Jakā, argata sāt alu Domnuluj. S fije kum tu zāč!” Š Gabriel apljikat dāla ja.

### *Marija positjaštje p Elizabeta*

<sup>39</sup> Duavā trje zālje dāpā aja, Marija majdatā apljikat ān sat ān djalurj alu Judeje.

<sup>40</sup> Kānd ja ažuns, auntrat ān kasa alu Zaharija š apozdravit p Elizabeta.

<sup>41</sup> Kānd Elizabeta auzāt pozdravu alu Marije, kupilu ān burtā alu Elizabetāj dāturdātā mult sa miškat š Elizabeta sa napunit ku Sufļjetu alu Svāntuluj.

<sup>42</sup> Elizabeta d radost marje āntarje astrigat: “Maj mult ješt blagoslovitā d tuatje mujerj š blagoslovit je kupilu ān burta ata!

<sup>43</sup> Ku čaja amzaslužāt častula s m positjaskā mama alu Domnuluj alu mjov!

<sup>44</sup> Jakā kānd auzāt pozdravu alu tov, kupilu ān burtā dāturdātā mult sa miškat d radost!

<sup>45</sup> Blagoslovitā ješt daja čaj krizut k osā s ispunjaskā poruka karje ca trimjes Domnu!”

§ 1:33 sāmānca alu Jakov - Ān grčki original skrije: “kasa alu Jakov” karje rubja d tuatā sāmānca alu Jakov. Altu lumilje d Jakov afost Izrael. Atrijit usutje d aj majdatā, a tuatje duavāsprače (12) d sāmāncje alu Izrael avinjit dāla jel. Lumja p narodu Izrael često kima kasa alu Jakov.

*Marija slavjaštje p Dimizov än radost*

<sup>46</sup> Atunča Marija azäs:

“Inima amja adrikä p Domnu,

<sup>47</sup> sufljetu alu mjov s radujaštje la Dimizov, Spasitelju alu mjov,

<sup>48</sup> k p minje ma kuljes,

p ponizna argata aluj!

Audjec, pänd akuma tuatä generacija osä zäkä

k Dimizov ma blagoslovit,

<sup>49</sup> daja če Dimizov karje arje tuatä säla

afukut marje čudä d minje!

Svänt je lumilje aluj.

<sup>50</sup> Iskazaštje milostu p toc älja än tuatä vrijamja

karje arje frikä d jel.

<sup>51</sup> Ku mäna capänä afukut marje čudä

š aputirit p lumja karje ponosni š umišljeni.

<sup>52</sup> Jel aizbacät p vladari s nu vladjaskä više,

a adrikat p lumje karje je ponizni.

<sup>53</sup> A p lumja karje irja flämänž lja nasitit ku binje,

a p lumja karje bogatä lja trimjes däla jel ku mänilje gualje.

<sup>54-55</sup> Jel ažutat alu Izrael, alu argatu aluj

baš kum adat obečalä alu sämänca anuasträ,

alu Abraham š alu kupi aluj,

k osä lji fije uvjek d milä.”

<sup>56</sup> Atunča Marija ku Elizabeta arämas njeđe trje (3) lunj š sa tors akas.

*Sa fukut Ivan karje bätjazä*

<sup>57</sup> Alu Elizabeta avinjit vrijamja s fakä š ja afukut bijat.

<sup>58</sup> Känd tuatä familija alu je š komšiji auzät d asta, kum Domnu afost aša d bun kättri ja, toc sa bukurat zajedno ku ja.

<sup>59</sup> Känd kupilu anapunit opt (8) zälje, atribut s fije obrezät,\* aša k komšiji š familija avinjit s proslavjaskä aja. Avrut p kupilu s l kjamje Zaharija kum tatusov s kjamä,

<sup>60</sup> ali Elizabeta azäs: “Nu, njego mora s s kjamje Ivan!”

<sup>61</sup> Komšiji š familija azäs: “Nimilja däla familija ata nu s kjamä Ivan!”

<sup>62</sup> Atunča, daja če Zaharija na putut s audä, lumja ku mänilje la tribat kum jel vrja kupilu s s kjamä.

<sup>63</sup> Zaharija akätat s ji dja ploče s skrije š askris: “S kjamä Ivan”, š toc sa mirat.

<sup>64</sup> Dimizov alu Zaharije adiškis gura š ja dizljigat ljimba š jel däturdatä ančiput s rubjaskä š s slavjaskä p Dimizov.

<sup>65</sup> Känd toc karje trija upruapje d jej avizut če Dimizov afukut alu Zaharije, lja fost frikä d Dimizov. Än tuatje saturlje än djalurlje alu Judeje, lumja rubja d aja če sa dogodit.

<sup>66</sup> Činje god auzät d jej gändja d aja š sa tribat: “Atunča če osä fije d bijatusta känd ufi marje?”, k Domnu sigurno osä fakä nješto marje pisti jel.

*Zaharija rubjaštje d Mesija š d Ivan karje bätjazä*

<sup>67</sup> Sufljetu alu Sväntuluj aispunit p Zaharija, tata alu Ivan, š jel arubit asta porukä däla Dimizov:

\* **1:59 obrezät** – Obrezjala afost znaku alu savezu alu Dimizov ku Abraham š ku sämänca aluj (Post 17,9–14). Židovi afost obrezäc kum apokaza k irja odani alu Dimizov š k pripadnjaštje alu narodu aluj karje akuljes.

- 68 “Slava alu Domnuluj, Dimizov alu Izraelcilor,  
k avinjit s ažutã alu narodu aluj š s lji izbavjaskã!
- 69 Š atrimjes nauvã marje Spasitelj  
dãn sãmãnca alu argatu aluj David,
- 70 kum jel d mult aobečit  
pisti vorba alu prorokurlje karje jel atrimjes:
- 71 s nji spasaskã dãla dušmani alji noštri  
š dãla mãnã alu tuatã lumja karje nji mrzaštje.
- 72 Jel asta afukut s pokazaskã milã alu sãmãnca anuastrã  
aša ča ispunit savezu alu svãnt karje afukut ku jej,  
73 aša ča ispunit obečala karje adat alu Abraham, alu anuastrã sãmãnca.
- 74 Kašã kum aobečit, nja skos dãla dušmanj  
s putjem s ji služãm frzdã frikã,  
75 s trijim kum Dimizov azãs  
š s fičem čije bunãn tuatje zuvilje anuaštrje.
- 76 A tu, bijatu alu mjov, osã t kjem proroku alu Maj marje Dimizov.  
Osã plječ la intja alu Domnuluj s ji pripremještj drumu.
- 77 Osã ãnvãc p narodu aluj s štije kum s s spasaskã  
kum s lji fije oprostít grešala alor.
- 78 Daja če je Dimizov pljin d milã š arje osjećaj d noj,  
jel trimjatje lumina dãn čerj.  
Kašã suarilje karje sa drikã ãn diminjacã,  
79 Dimizov osã adukã lumina alu ãlja karje trijaštje ãn nuaptje š arje frikã d muartje.  
Jel osã nji pokazaskã drumu karje aduče ãn mir.”

80 Ivan akriskut š apostanit capãn ãn sufljet. Trija ãn lok undje nuje nimika.† Kãnd akriskut, jel ančiput la intja alu toc s rubjaskã alu naroduluj alu Izrael.

## 2

### *Sa fukut Isusu ãn Betlehem (Mt 1,18-25)*

- 1 ãn vrijamaja caru alu Rimuluj, August, azapovjedit s fakã popisu d tuatã lumje karje trijaštje ãn cara.
- 2 Åsta afost prvi popis d lumje karje sa dogodit ãn vrijamje pãnd Kvirinije afost upravitelju p regija Sirija.
- 3 Toc apljikat ãn trgu undje trija sãmãnca aluj s s skrije ãn popis.
- 4 Aša š Josip, karje afost sãmãnca alu caru David, apljikat dãn sat Nazaret ãn regije Galileje ãn sat Betlehem ãn regije Judeje, undje d mult sa fukut David.
- 5 Jel apljikat una ku zaručnica aluj, Marija, s s skrije ãn popis. Marija već afost grja,
- 6 š pãnd afost ãn Betlehem, ja vinjit vrijamja s fakã.
- 7 Ja afukut bijat, prvi kupil, la ãnvilijat š la pus ãn aljbje daja če ãn sat undje irja sobje d gostjamje nu irja lok d jej.

### *Andeli zãče alu pastirilor k Isusu sa fukut*

- 8 ãn nuaptjaja p pãjenj upruapje d Betlehem, njeki pastirurj pãza vojilje alor.
- 9 Dãturdatã sa ukazãt andelu alu Domnuluj š lja osvltljit slava alu Domnuluj š jej mult sa spirjat!

† 1:80 lok undje nuje nimika – Asta afost napuštjeni lok la zapadnã partje d apã Jordan. Nuje dãpartje dãla lok undje apa Jordan untrã ãn Mrtvo more.

10 Anđelu lja zäs: “Na vjec frikä! Jakä aduk vuavä Bunä vorbä karje p tuatä lumja s usričaskä!

11 Astäz sa fukut vuavä Spasitelju än Betlehem, än trgu alu David. Jel je Kristu, Domnu!

12 Aša osä štijec k je istina aja če zäk: Osä gäsäc kupilu karje je änvilijat än plahtä kum začë än aljbje.”

13 Däturdatä alu anđeluj avinjit marje vuastje d anđelurlje dän čerj karje aslavit p Dimizov:

14 “Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj,\*  
a p pämänt mir alu lumje karje ja ugodit.”

15 Š anđelurlje apljikat däla jej š sa tors p čerj. Pastiri arubit unu ku alc: “Ajdac än Betlehem s vidjem ča fost če nuavä azäs Domnu!”

16 Apripit än Betlehem š änklo angäsät p Marija š p Josip ku kupilu če sa fukut karje azukut än aljbje.

17 Känd la gäsät, alu toc arubit aja če anđelu azäs d kupil.

18 Š tuatä lumja karje apus urjajke la pastirurj sa mirat d aja če lja zäs.

19 A Marija nimika na mujtat d asta ča uzät š gändja d aja än inima alu je.

20 Pastiri sa tors la vojilje p karje päza š slavja š zahvalja alu Dimizov. Tot ča uzät š avizut afost kum lja zäs anđelu.

21 D opt (8) zälje maj änklo känd avinjit vrijamja s obrezaskä p kupilu,† ja pus lumilje Isusu karje anđelu adat majdatä njego če Marija arämas grja.

### *Josip š Marija adučë p Isusu än Hram*

22 Känd avinjit vrijamja Marija s s očistjaskä kum skrije än zakonu alu Mojsije,✠ Josip š Marija alat p Isusu š apljikat än Hram än Jeruzalem. La posvilit alu Domnuluj,

23 kum skrije än zakonu alu Domnuluj: “Tot bijatu karje prvi sa fukut pripadnjaštje alu Domnuluj.”✠

24 Š aprinisät žrtvä kum mama aputja jar s fije čistä, kum zakonu alu Mojsije änvacä: “duavä (2) grlic ili doj (2) goluburj tänärj.”✠

### *Šimunu š Ana kunuaštje k Isusu je Kristu p karje Dimizov la trimjes*

25 Trija atunča unu om än Jeruzalem, s kjamä Šimun, karje irja pravedan š askulta zakonu alu Dimizov. Sufljetu alu Sväntuluj irja p jel š aštiptat p Dimizov s izbavjaskä p Izraelcurlje kum aobečit.‡

26 Sufljetu alu Sväntuluj ja zäs k nusä muarje pänä god nu vjadje p Kristu karje Domnu atrimjes s izbavjaskä p narodu aluj.

27 P zuvä känd Josip š Marija adus kupilu Isusu s fakä obredu kum je skris än zakonu alu Mojsije, Sufljetu alu Sväntuluj adus p Šimun s pljače än Hram.

28 Šimun alat p Isusu än mänj š aslavit p Dimizov ku vorbiljaštja:

29 “Domnulje, maj ispunit obečala karje maj dat  
š akuma jo, argatu alu tov, pot s mor än mir.

30 Akuma vojki alji mjej avizut spasjala,

31 p spasitelju karje tu atrimjes d tot narodu.

32 Jel je lumina s otkrijaskä istina ata alu tot narodu,  
äla karje adučë slava alu Izrael, narodu alu tov.”

\* 2:14 Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – Än grčki original skrije: “Slava p visina!” † 2:21 Vjez fusnota än 1,59. ✠ 2:22 Lev 12,1-4 ✠ 2:23 Iš 13,1-2 ✠ 2:24 Lev 12,6-8 ‡ 2:25 aštiptat p Dimizov s izbavjaskä p Izraelcurlje kum aobečit – Än grčki original skrije: “aštipta utjeha alu Izrael”.



<sup>33</sup> Josip š Marija sa mirat la vorbje če s rubja d Isusu.

<sup>34</sup> Šimun lja blagoslovit š azās alu Marije, mama alu Isusuluj: “Jakā, Dimizov atrimjes p kupilusta k mulc Izraelcurj osā kadā š mulc osā adrikā. Dimizov la trimjes kašā znaku s pokazaskā drumu d spasjalā, karje mulc inš osā l odbacaskā,

<sup>35</sup> š aša osā aratā rovu ān inima alor. A känd l odbacaštje, maču osā probijaskā inima ata.”

<sup>36</sup> Afost ān Hram š proročičā Ana, fata alu Fanuel dān sāmānca alu Ašer. Ja irja mult bātrnā. Afost šaptje (7) aj ān brak

<sup>37</sup> š atunča atrijit kašā udovica pānla optžāč š patru (84) aj. Na išāt dān Hram, njego ān post š ān molitvā aslužāt alu Dimizovuluj zuva š nuaptja.

<sup>38</sup> Baš känd Šimunu azavršāt, avinjit Ana š ančiput s slavjaskā p Dimizov š s rubjaskā d Isusu alu toc karje aštiptat p Dimizov s izbavjaskā p Jeruzalem dāla dušmanji alor.

<sup>39</sup> Känd Josip š Marija afukut kum zakonu alu Domnuluj azapovjedit, sa tors akas ān Nazaret ān regije Galileje.

<sup>40</sup> Kupilu Isusu akriskut. Apostanit capān š maj mult mudar š Dimizov nastavja s l blagoslovjaskā.

### *Fālkovu Isusu rubjaštje ku učitelji ān Hram*

<sup>41</sup> Roditelji alu Isusuluj tot anu pljika ān Jeruzalem känd irja prazniku Pasha.

<sup>42</sup> Känd Isusu avut duavāsprjače (12) d aj, jej aplikat kašā uvjek s slavjaskā prazniku.

<sup>43</sup> Dāpā praznik, roditelji alu Isusuluj ančiput akas, a fālkovu Isusu arāmas ān Jeruzalem, ali roditelji aluj na štijut aja.

<sup>44</sup> Agāndit k Isusu je ān grupa alor. Jej aumblat una zuvā a atunča ančiput s l katje āntrā familjije š āntrā ortač alor,

<sup>45</sup> ali nu la gāsāt š aša sa tors ān Jeruzalem š ānklo s l katje.

<sup>46</sup> Dāpā trje (3) zālje la gāsāt ān Hram āntrā učiteljurj kum punje urjajke š lji āntrjabā.

<sup>47</sup> Š toc karje apus urjajke la Isusu sa mirat kāt štije š kum binje odgovorjaštje p pitanje.

<sup>48</sup> Känd jej angāsāt p Isusu na štijut če s gāndjaskā. Azās mumusa: “Bijatu alu mjov, dāče afukut tu asta nuavā? Jakā, tatutov š jo mult nja sikirit š noj pistot t kātam!”

<sup>49</sup> Isusu azās alor: “Dāče mas kātāt? Dali voj nu štijic k jo mora s fiuv ān kasa alu Tatimjov?”

<sup>50</sup> Ali jej nu razumja če jel avrut s lji zākā.

<sup>51</sup> Isusu sa tors akas ku mumusa š ku tatusov ān sat Nazaret š askulta p jej. A mumusa nimika na mujtat d asta če sa dogodit.

<sup>52</sup> Isusu krištja š postanja još maj mult mudar š Dimizov l blagoslovja maj mult š maj mult, a lumja l poštuja maj mult š maj mult.

## 3

### *Ivan karje bātjazā pripremjaštje drumu d Isusu (Mt 3,1-12; Mk 1,2-8; Iv 1,19-28)*

<sup>1</sup> Afost činčsprjače (15) d aj kum caru alu Rimuluj Tiberije ančiput s vladjaskā. Poncije Pilat afost upravitelju ān regije Judeje. Herod\* avladit ān regije Galileje, a fratusov Filip avladit ān regije Itureje š Trahonitide, a Lizanije avladit ān regije Abilene.†

\* **3:1** Herod – Konuskut š kašā Antipa, afost bijatu alu Herod Marje. † **3:1** Herod, Filip š Lizanije afost “tetrarsi”. “Tetrarh” afost rimski naslov d vladar ān unu lok karje vladja samo ku odobrjala alu vlastu alu rimuluj. Obična lumje njekad lji kima carurj (na primjer, vjez Mt 14,9; Mk 6,14).

<sup>2</sup>Š Ana š Kaifa afost marj popurj † ăn Jeruzalem. Ăn vřijamjaja Dimizov rubja alu Ivan, bijatu alu Zaharija, ăn pustinje.Š

<sup>3</sup>Jel apljikat ăn tuatje lokurj pănglă apă Jordan s rubjaskă alu lumjej k trjebje s s bătjază s pokazaskă kum sa okrnit dăla grešală š Dimizov lja oprostīt grešala.

<sup>4</sup>Kum askris proroku Izaija, Ivan afost

“glasu karje strigă ăn pustinje:

‘Pripremic drumu d Domnu

š očistic d jel stazilje!

<sup>5</sup>Ispunic tuată dolina

š poravnic tot djalu š brjegu!

Ispravic drumu karje strămb

š poravnic aja čije nuje ravno!\*

<sup>6</sup>Tuată lumja osă vjadje spasjala alu Dimizovuluj!”☆

<sup>7</sup>Ivan rubja alu mulc lumje karje vinja s s bătjază: “Voj, šarpilor! Činje va zăs k aša d ljaznje putjec s fuđic dăla kaznă karje Dimizov trimjatje?

<sup>8</sup>Fićec binje karje arată k vas okrnit dăla grešala avuastră.† Š vu ănšălăc akă găndic k ištjec sigurni samo daja če ištjec sămănca alu Abraham. Ali jo vu zăk, Dimizov puatje d bulovanjištja s stvurjaskă kupi alu Abraham!

<sup>9</sup>Dimizov uskoro osă luvjaskă ku sukurja ăn tot ljemnu karje nu dă bun plod. Tot ljemnu karje nu dă bun plod osă fije tijat š arunkat ăn fok.”

<sup>10</sup>Antribat mulc lumje p Ivan: “Atunča če trjebje s fićem?”

<sup>11</sup>Ivan lja zăs: “Činje arje duavă (2) kămăšj, trjebje s dja alu ălja karje narje ničuna. A činje arje mănkarje, trjebje s podiljaskă ku ălja karje narje.”

<sup>12</sup>Avinjit s s bătjază čak š carinikurlje † š la tribat: “Učiteljulje, če trjebje s fićem?”

<sup>13</sup>Ivan lja zăs: “Nu lăc maj marje porezu njego če je lumja datorj.”

<sup>14</sup>Š la tribat vuastja: “A če trjebje noj s fićem?”

Ivan lja zăs: “Nu lăc banji dăla nimilja ku săla š p nimilja nu punjec minčunj s dobidic banji. Njego fic zadovoljni ku plata avuastră.”

<sup>15</sup>Kum lumja očekuja k Kristu ăndată vinje, toc ăn inimă s ăntriba dal je Ivan Kristu.

<sup>16</sup>Daja Ivan alu toc azăs: “Jo p voj bătjez ku apa, ali vinje njeko maj marje d minje, atăta d marje k jo nu sănt dostojan čak s ji fiuv argatŠ. Jel p voj osă bătjază ku Sufletu alu Svăntuluj\* š ku fok.†

‡ **3:2** Š Ana š Kaifa afost marj popurj – Ana afost marje popă 6.-15. aj maj ănklo d Krist, ali atunča vlada alu rimuluj la skinit dăla položajula. Zetu aluj, Kaifa, afost marje popă 18.-37. aj maj ănklo d Krist. Aša službeno ăn aja vřijamje Kaifa afost marje popă, ali lumja još uvijek akimat p Ana marje popă š jel š majđapartje avut autoritet ăntră Židovj.

Š **3:2** pustinje – Vjez fusnota ăn 1,80. \* **3:5** Ivan azăs alu lumjej k mora s s pokajaskă d grešala alor s fije spremic d vinjala alu Domnuluj. Ăštja stihurj koristjaštje metafora. D fukut ravni drum ăn pustinje je slika s fije spremic s prihvatjaskă p Isusu š poruka aluj. ☆ **3:6** Iz 40,3-5 † **3:8** Fićec binje karje arată k vas okrnit dăla grešala avuastră – Ăn grčki original skrije: “Fićec plodu karje je dostojan d pokajală”. ‡ **3:12** carinikurlje – Obično aja afost Židovi karje alcă Židovj nu lja vurut daja če jej alukrizat d vlada alu rimuluj (karje apreuzmit p Izrael). Većina d carinikurj ănšăla p alcă. Kăta maj mult banj njego če lumja dugujaštje, a viška cănja d jej. Š d ăla razlog lumja mrza š lji smatrja k je izdajic alu vlastiti narodu š alu vjera alor. ‡ **3:16** nu sănt dostojan čak s ji fiuv argat – Ăn grčki original skrije: “nu sănt dostojan nić klicimitilje s ji dizljeg.”

\* **3:16** bătjază ku Sufletu alu Svăntuluj – Aiča Ivan koristjaštje bătizija ăn apă kašă metafora s opisaskă kum lumja osă iskušaskă săla alu Sufletu alu Svăntuluj ăn životu alor. † **3:16** ku fok – Asta puatje s rubjaskă d aja kum Sufletu alu Svăntuluj čistjaštje životu alu ălja karje krjadje (vjez Ap 1,5, 8; 2,1-4; 11,16). Ali ăn ăsta kontekst vjerovatno k fok rubjaštje d zuvă alu suduluj (vjez 3,7-9, 17). Ăn aja vřijamje Dimizov osă kaznjaskă p lumja karje na prihvatit ănvăcala alu Isusuluj.

<sup>17</sup> Jel osã fije kašã omu karje odvojaštje gruvu dãla jarbã. Gruvu osã sprimjaskã ãn ostavã, a jarba osã apringã ku foku karje nikad nu prestanjaštje s argã.”

<sup>18</sup> Ivan rubja alu lumjej Bunã vorbã d Dimizov ku multje altje opomenje.

<sup>19</sup> Ivan la intja alu toc la ukorit p Herod, karje irja vladaru dãn regije Galileje,‡ daja če sa ãnsurat ku Herodijada, karje afost mujarja alu fratisov, š d multje altje rovj ča fukut Herod.

<sup>20</sup> Ali kãnd la ukorit Ivan, Herod p tot aja adodajit još unu rov: jel adat alu vuastja aluj s puje p Ivan ãn kisuarje.

### *Ivan bãtjazã p Isusu*

<sup>21</sup> Majdatã njego če p Ivan la pus ãn kisuarje, kãnd Ivan bãtizat p toc karje avinjit la jel, jel bãtizat š p Isusu. Atunča kãnd Isusu sa rugat, čerju sa diškis,

<sup>22</sup> š Suflijetu alu Svãntuluj sa slubuzãt p jel ãn oblik kašã golubu. Dãn čerj sa uzãt glasu: “Tu ješt Bijatu alu mjov p karje jo vrjauv! Tu ješt radostu alu mjov!”

### *Sãmãnca alu Isusuluj*

<sup>23</sup> Kãnd Isusu ančiput s rubjaskã d Dimizov la intja alu toc, avut njeđe trjezãč (30) d aj. P Isusu l kuništja k je bijatu aluŠ Josip.\*

Josip afost bijatu alu Eli,

<sup>24</sup> Eli afost bijatu alu Matat,

Matat afost bijatu alu Levi,

Levi afost bijatu alu Malki,

Malki afost bijatu alu Janaj,

Janaj afost bijatu alu Josip,

<sup>25</sup> Josip afost bijatu alu Matatija,

Matatija afost bijatu alu Amos,

Amos afost bijatu alu Naum,

Naum afost bijatu alu Hesli,

Hesli afost bijatu alu Nagaj,

<sup>26</sup> Nagaj afost bijatu alu Mahat,

Mahat afost bijatu alu Matatija,

Matatija afost bijatu alu Šimij,

Šimij afost bijatu alu Joseh,

Joseh afost bijatu alu Joda,

<sup>27</sup> Joda afost bijatu alu Johanan,

Johanan afost bijatu alu Resa,

Resa afost bijatu alu Zerubabel,

Zerubabel afost bijatu alu Šealtiel,

Šealtiel afost bijatu alu Neri,

<sup>28</sup> Neri afost bijatu alu Malki,

Malki afost bijatu alu Adi,

Adi afost bijatu alu Kosam,

Kosam afost bijatu alu Elmadam,

Elmadam afost bijatu alu Er,

<sup>29</sup> Er afost bijatu alu Jošua,

Jošua afost bijatu alu Eliezer,

‡ **3:19** Herod, karje irja vladaru dãn regije Galileje – ãn grčki original skrije: “Herod, tetrah”. Vjez fusnota ãn 3,1.

Š **3:23** bijatu alu – ãn ãsta popis “bijatu alu...” puatje š s značaskã “sãmãnca alu”. ãn Biblije, lumja karje askris popisu d potomakurj obično na vurut s skrije p tuatã sãmãnca alu njeji om, njego s aratã loza dãla una vašnã osobã pãnla altã vašnã osobã. \* **3:23** Daja če Marija arãmas grja pisti Suflijetu alu Svãntuluj, Josip afost alu Isusuluj kašã očuhu (vjez 1,26–37; Mt 1,18–22).

Eliezer afost bijatu alu Jorim,  
 Jorim afost bijatu alu Matat,  
 Matat afost bijatu alu Levi,  
<sup>30</sup> Levi afost bijatu alu Šimun,  
 Šimun afost bijatu alu Juda,  
 Juda afost bijatu alu Josip,  
 Josip afost bijatu alu Jonam,  
 Jonam afost bijatu alu Elijakim,  
<sup>31</sup> Elijakim afost bijatu alu Meleja,  
 Meleja afost bijatu alu Mena,  
 Mena afost bijatu alu Matata,  
 Matata afost bijatu alu Natan,  
 Natan afost bijatu alu David,  
<sup>32</sup> David afost bijatu alu Jišaj,  
 Jišaj afost bijatu alu Obed,  
 Obed afost bijatu alu Boaz,  
 Boaz afost bijatu alu Sala,  
 Sala† afost bijatu alu Nahšon,  
<sup>33</sup> Nahšon afost bijatu alu Aminadab,  
 Aminadab afost bijatu alu Admin,  
 Admin afost bijatu alu Arni,  
 Arni‡ afost bijatu alu Hesron,  
 Hesron afost bijatu alu Peres,  
 Peres afost bijatu alu Juda,  
<sup>34</sup> Juda afost bijatu alu Jakov,  
 Jakov afost bijatu alu Izak,  
 Izak afost bijatu alu Abraham,  
 Abraham afost bijatu alu Terah,  
 Terah afost bijatu alu Nahor,  
<sup>35</sup> Nahor afost bijatu alu Serug,  
 Serug afost bijatu alu Reu,  
 Reu afost bijatu alu Peleg,  
 Peleg afost bijatu alu Eber,  
 Eber afost bijatu alu Sala,  
<sup>36</sup> Sala afost bijatu alu Kenan,  
 Kenan afost bijatu alu Arpakšad,  
 Arpakšad afost bijatu alu Šem,  
 Šem afost bijatu alu Noa,  
 Noa afost bijatu alu Lamek,  
<sup>37</sup> Lamek afost bijatu alu Metušalah,  
 Metušalah afost bijatu alu Henok,  
 Henok afost bijatu alu Jered,  
 Jered afost bijatu alu Mahalalel,  
 Mahalalel afost bijatu alu Kenan,  
<sup>38</sup> Kenan afost bijatu alu Enoš,  
 Enoš afost bijatu alu Šet,  
 Šet afost bijatu alu Adam,

† 3:32 *Sala, Sala* – Njeki grčki rukopisurj skrije: “Salmon, Salmon”. ‡ 3:33 *Admin, Admin ... Arni, Arni* – Njeki grčki rukopisurj skrije: “Aram, Aram”.

Adam afost bijatu alu Dimizov.Š

## 4

*Nikuratu iskušastje p Isusu  
(Mt 4,1-11; Mk 1,12-13)*

<sup>1</sup> Isusu, pljin ku Sufletu alu Svântuluj, apljikat dâla apa Jordan š Sufletu la dus ân lok undje nuje nimika

<sup>2</sup> š d patruzáč (40) d zâlje š la iskušat nikuratu. D zâljiljalja na mánkat nimik, š kând atrikut patruzáč (40) d zâlje, afost flãmând.

<sup>3</sup> A nikuratu ja zäs: “Akä ješt Bijatu alu Dimizovuluj, zi alu buluvanusta s postanjaskä mälaj.”

<sup>4</sup> Isusu ja odgovorit: “Skris je ân Svântä pismä: ‘Nu trijaštje omu samo d mälaj.’ ”✠

<sup>5</sup> Š nikuratu la dus p Isusu p marje djäl š ja pokazät däturdatä tuatä cara alu pämantuluj

<sup>6</sup> š nikuratu zäče: “Cije osä zdauv asta tuatä vlast š slava aluj. Mije je dat š jo dav alu činje vrjauv.

<sup>7</sup> Akä t poklonještj la minje, tot je alu tov.”

<sup>8</sup> Isusu ja odgovorit: “Skris je ân Svântä pismä: ‘Klanjaštje la Domnu, Dimizov alu tov, š aluj jedino služastje!’ ”✠

<sup>9</sup> Nikuratu la dus ân trg Jeruzalem š la pus p špic p Hram š zäče aluj: “Akä ješt Bijatu alu Dimizovuluj, arunkitje da iča ân zos!

<sup>10</sup> Daja če skris je ân Svântä pismä:

‘Jel osä zapovidjaskä alu anđeli aluj d tinje s t päzaskä’,

<sup>11</sup> š: ‘p mäj s t adukä undje ku pičoru

s nu t tu luvješt d buluvan.’ ”✠

<sup>12</sup> Isusu ja zäs: “Skris je ân Svântä pismä:

‘Nu iskušä p Domnu, Dimizov alu tov!’ ”✠

<sup>13</sup> Kând iscrpit tuatä kušnjä, nikuratu sa udaljtit dâla jel pänla nuavä prilikä s l iskušaskä.

*Isusu äncapje s služaskä alu Dimizov  
(Mt 4,12-17; Mk 1,14-15)*

<sup>14</sup> Isusu, pljin d snagä alu Sufletuluj, sa tors ân regija Galileja š vorba d jel sa proširit ân tuatje lokurj ân Galileja.

<sup>15</sup> Isusu änväca ân lokurj undje židovi s strändä š s ruga (karje s kjamä sinagoga) š toc l hvalja.

*Lumja ân Nazaret odbacaštje p Isusu  
(Mt 13,53-58; Mk 6,1-6)*

<sup>16</sup> Š atunča Isusu avinjit ân Nazaret, ân sat undje akriskut. Š kašä uvijek sämbätä unträ ân sinagogä š sa drikä s čitjaskä d Svânta pismä pänglä toc.

<sup>17</sup> Alu Isusuluj antins knjiga alu prorokuluj Izaija. Jel adiškis knjiga š angäsät lok undje stä skris:

<sup>18</sup> Sufletu alu Domnuluj je p minje.

Madat snagä š autoritet

s rubjesk Bunä vorbä alu säračilor.

Matrimjes s rubjesk alu lumjej karje zarobic

s puatje s pljače slobodni,

s tork vidu alu vorbilor,

Š 3:38 bijatu alu Dimizov – Aja značastje k je Adam stvorit p slika alu Dimizov (vjez Post 1,26–27; 5,1–3). Slično, tuatä lumja arje sämäncä ân Dimizov (vjez Ap 17,28–29). ✠ 4:4 ZakPon 8,3 ✠ 4:8 ZakPon 6,13 ✠ 4:11 Ps 91,11–12

✠ 4:12 ZakPon 6,16

s oslobodjesk p lumja dala älja karje lji mučastje,  
 19 š s rubjesk k ästa an än karje Domnu aratä aluj binilje.\*

20 Atunča Isusu ankis knjiga, untuarče alu pomočnikuluj š šadje s rubjaskä. Tuatä lumja än sinagogä sujäta än jel š jedva štipta s zäkä nješto.

21 Š ančiput ku aštja vorbje s lji zäk: “Astäz sa ispunit aštja vorbje d Svänta pismä karje akuma amčtitit.”

22 Š känd Isusu azavršät ku vorba, toc karje irja än sinagogä rubja d jel š s mira d binilje alu Dimizovuluj d karje jel rubja. Jej rubja: “Dali nuje ästa bijatu alu Josip?”

23 A Isusu lji začë: “Sigurno osä mi začec ästa poslovicä: ‘Doktorulje, likujaštje sängur p tinje!’ š: ‘Fäj š aiča än trg undje ajkriskut aja čam auzät če sa dogodit än trg Kafarnaum.’”

24 Š nastavit: “Asta poslovicä je istinita: ‘Nimilja nu prihvataštje p proroku än lok undje jel akriskut’.

25 Kum š štijec afost multje udovic än Izrael känd proroku Ilija afost viuv. Atunča p trje (3) aj š šasä (6) lunj na fost pluaje š apostanit marje fuamje p tot pämantu.

26 Ali Dimizov na trimjes p Ilija alu ničuna udovicä än Izrael. Njego jel la trimjes s ažutje alu udovicäj karje na fost Židovkä än trg Sarfata majuprapje d trg Sidon.\*

27 Š isto äša känd afost proroku Elizej viuv, än Izrael afost multje lumje karje avja gubä, zarazna bualä p pjalje.† Ali ničunu dala jej nu sa likujit osim Naaman d Sirija.”\*

28 Känd auzät, toc än sinagogä sa nikäžät.

29 Jej sa skulat, la putirit d trg š la dus p rub d liticä p karje sagradit alor trgu s l runče än zos.

30 Ali jel atrikut änrä jej š apljikat p drumu aluj.

*Isusu putirjaštje dän om p sufljetu alu rov  
 (Mk 1,21-28)*

31 Isusu sa slubäžät zos än Kafarnaum, karje je još unu trg än regija Galileja, undje änvacä sämbätä än sinagogä.

32 Š lumja karje punja urjajke afost zadivic ku väncalä aluj daja če rubja kašä äla karje arje vlast.

33 Afost än sinagoga omu ku sufljetu alu rov. Jel astrigat än tot glasu:

34 “Hej, če aj tu ku noj, Isusulje dän Nazaret? Ajvinjit s uništještj p noj p sufljeti alji rovj? Štiuv jo činje ješt tu: tu ješt Sväntu karje Dimizov atrimjes!”

35 Isusu ja zapovjedit: “Tač š ješt dän jel!” P aja sufljetu alu rov p omu la dubärät pänglä toc š aišät d jel š nu ja naudit nimika.

36 Lumja afost zadivic š ančiput s rubjaskä unji ku alc: “D karje aštja vorbje! Ku autoritetu š ku snaga zapovjedjaštje alu sufljeti alji rovj, š jej jašä!”

37 Š toc än regijaja auzät če Isusu afukut.

*Isusu likujaštje p multä lumja  
 (Mt 8,14-17; Mk 1,29-34)*

38 Isusu aišät d sinagogä š apljikat än kasä alu Šimun. A suakra alu Šimunuluj amučito marje fok š jej la rugat s ja žutje.

\* 4:19 Iz 61,1-2    \* 4:26 1 Car 17,8-16    \* 4:26 Atunča Ilija apljikat än altu pämant alu komšiulor. P pämantula atrijit una uduvicä š bijatu alu je, š skoro arämas frzdä mänkarje d pluaje karje apostanit fuamja. Međutim, jej sa pobrinit d Ilija š Dimizov sa pobrinit d jej äša če gävanu alor ku pjelmu š alor volba d zitin nikad nu sa spraznit. Tuatä vrijamja atrajit fuamja, jej avut mänkarje. Ilija änklo arämas maj mult aj.    † 4:27 gubä, zarazna bualä p pjalje - Asta frazä prevodjaštje grčka vorbä karje s koristja d označalä njeke različite vrstje d bualje p pjalje. Tradicionalno s podrazumjaštje k s odnosaštje p guba. Om karje avut una d aštja bualje p pjalje smatratit je ritualno rov. Omu atribja cänut odvojit d alci lumje kum alu alcilor na prenesja bualä š kum nu vinja än kontakt ku altu om š afiča p omula ritualno rov (vjez Lev 13,45-46).    \* 4:27 2 Car 5,1-14

<sup>39</sup> Isusu astat pänglä ja, zapovjedit alu fokuluj s u lasje š foku aläsato. Š odma sa skulat š lja dus s mälänčje.

<sup>40</sup> Känd akäzut nuaptja,‡ toc karje arje bolesnikurj lja dus la Isusu. A Isusu p tot äla apus mänilje s lji likujaštje d tuatje bualje.

<sup>41</sup> Isusu putirja sufljeti alji rovj dän multje lumje, š sufljeti alji rovj striga känd iša: “Tu ješt Bijatu alu Dimizovuluj!” Atunča jel alor zapovjedit s nu rubjaskä daja če jej aštijut k je jel Kristu p äla karje Dimizov atrimjes.

*Isusu pljakä än altje trgurj  
(Mk 1,35-39)*

<sup>42</sup> Känd asvanit zuva, Isusu aišät d trgula š apljikat än pustinje. Š multä lumje l katä. Känd la gäsät, jej l ruagä s rämäje ku jej.

<sup>43</sup> A jel lji začë: “Trjebje s mäduk š än alturj trgurj s rubjesk Bunä vorbä d cara alu Dimizov. Daja Dimizov matrimjes.”

<sup>44</sup> Š Isusu rubja Bunä vorbä än sinagogje än pämänt alu Židovilor.Š

## 5

*Isusu kjamä p Šimun, p Jakov š p Ivan s l sljedjaskä  
(Mt 4,18-22; Mk 1,16-20)*

<sup>1</sup> Una zuvä, känd Isusu astat pänglä apä Galileja,\* multä lumje s strändä pänglä jel s audje vorba alu Dimizov.

<sup>2</sup> Majdatä d asta, njeke ribarji već aišät dän čamacurj š ančiput s čistjaskä mrežilje. A Isusu avizut alor doj (2) čamacurj p obalä

<sup>3</sup> š auntrat än unu čamac, karje irja alu Šimun. Š Isusu la rugat s puatje ucärä s l pinđje dälä obalä. Atunča šadje, š änväca p narodu d čamac.

<sup>4</sup> Känd aprestit s rubjaskä, začë alu Šimun: “Pinđje čamacu maj dāpartje undje maj adänkä apa, š arunkäc mrežilje d pukat.”

<sup>5</sup> Šimunu začë alu Isusuluj: “Gospodarulje, tuatä nuaptja njam potrudit š nimika nam pukat. Ali kum tu aša zač, osä arunk mreža.”

<sup>6</sup> Känd Šimun š ortači aluj afukut aja, jej apukat mult pjaštje, atäta d mrežilje ančiput s s rupä.

<sup>7</sup> Ribarji afukut ku mäna alu ortači alor än altu čamac s vije s ažutä. Jej avinjit š atäta napunit p amiždoj čamacurj d pjaštje k jej ančiput s potunjaskä.

<sup>8</sup> Känd Šimun Petar aja avizut, akäzut la intja alu Isusuluj š začë: “Fuđ dälä minje, Domnulje, daja če nu sänt om bun!”

<sup>9</sup> Š jel š toc karje afost ku jel än čamac sa mirat kät mult pjaštje apukat.

<sup>10</sup> Š isto aša sa mirat Jakov š Ivan, fičorji alu Zebedej, ortači alu Šimun.

Isusu atunča začë alu Šimun: “Navja frikä. Dakuma osä puč p lumja†.”

<sup>11</sup> Känd jej askos čamacurj p obalä, jej aläsat tot š apljikat dāpä Isusu.

*Isusu likujaštje p omu karje arje bualä p pjalje  
(Mt 8,1-4; Mk 1,40-45)*

‡ **4:40** Känd akäzut nuaptja - Än grčki original skrije: “känd kadje suarilje”. D Židovj alta zuvä ančiput känd suarilje kadje. Daja če na kutizat s lukrjazä s l lukrjazä sämbätä, štipta pänd sämbäta nu završaštje, a atunča ančiput s adukä p lumja bulnavä la Isusu. Š **4:44** än pämänt alu Židovilor - Än grčki original skrije: “än Judeja.” Međutim, š akä Luka asta vorbä koristjaštje d označälä regija alu rimulor Judeja, njekad (kašä kum je aiča š än 23,5) jel koristjaštje d označälä d tuatä domovina alu Židovilor. \* **5:1** pänglä apä Galileja - Än grčki original: “pänglä apä Genezaret”. Isto če š apa Galileja. † **5:10** Dakuma osä puč p lumja značaštje k Petar rubjaštje alu lumje d Dimizov š lji duče la Dimizov.

12 Una zuvã Isusu avinjit ãn unu trg undje afost unu om pljin d bualje p pjalje. Kãnd jel avizut p Isusu, akãzut la intja alu Isusuluj ku fãlci kãtri pãmãnt š sa rugat d jel: “Domnulje, akã vrjaj, poc s m likuješt.”

13 Isusu tindje mãna, la dotaknit š zãče: “Vrjauv. Fi likujit!” Š guba odma sa povlačit.

14 Isusu ja naredit: “Nu zãča alu nimilja, nu još, njego fuđ odma š pokazaštije alu popãj kum aputja s t pregledjaskã. Prinisaštje žrtvã d čistjala ata, kum Mojsije azapovidit kum aputja toc s vjadã k ješt likujit.”\*<sup>†</sup>

15 Atunča glasu d Isusu tot maj mult sa proširit š mulc narod avinja s l audje š s likujaskã d buala alor.

16 A maj mult vorj jel s povlača ãn pustinje š s ruagã.

### *Isusu likujaštje p omu karje nu puatje s umblje*

*(Mt 9,1-8; Mk 2,1-12)*

17 Kãnd una zuvã Isusu ãnvaca p narodu, ãnklo šidja š farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije karje avinjit dãn tot satu ãn regija Galileja š regija Judeja š d trg Jeruzalem. A sãla alu Domnuluj irja ku Isusu s likujaskã p lumja.

18 Avinjit njeka lumje karje aduče p nosilje p om karje nu puatje s umblje, pa pokuša s l adukã š s položaskã pãglu Isusu.

19 Pãntruv narod jej na putut s l adukã ãn kasã undje Isusu ãnvãca. La dus p stipinic p krov š afukut rupã š p nosilã, la slubuzãt † ãn mižlok d sobã pravo la intja alu Isusuluj.

20 D aja Isusu ashvatit k krjadje ãn jel, azãs: “Ortakulje, sa oprostit grešala ata.”

21 P asta učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji agãndit: “Činje ãsta karje gãndjaštje k rubjaštje kašã Dimizov? Činje, osim Dimizov, puatje s oprostjaskã grešala?”

22 Ali Isusu aštijut če gãndjaštje š lji zãče: “Dãče aša gãndic?”

23 Dali nuje majušurje s zãkã: ‘Sa oprostit grešala ata’, njego s zãkã: ‘Skual š umblã?’

24 Ali, s štijic k jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p pãmãnt s oprostjesk grešala.” Atunča zãče alu omuluj karje nu puatje s umblje: “Cije zãk: ‘Skual, ja nosilã š fuđ akasã!’ ”

25 Š omu akuma sa skulat la vojki alor, alat aja p čaja azukut š apljikat akas, slavja p Dimizov p drum.

26 Š toc afost skroz zadivic š ančiput s slavjaskã p Dimizov. Afost pljin d frikã š rubja: “Astãz noj amvizut nješto če nuje d krizut!”

### *Isusu kjamã p porezniku*

*(Mt 9,9-13; Mk 2,14-17)*

27 Isusu dãpã aja aišãt š avizut p cariniku Leviš kum šadje la carinã, š ja zãs: “Vinã dãpã minje.”

28 Š Levi sa skulat, alãsat tot, š apljikat dãpã jel.

29 Atunča Levi apriredit d Isusu marje veselije ãn kasa aluj. A ku jej amãnkãt mulc lumje š ãntrã jej irja mulc carinikurj.

30 Atunča njeki farizeji, š njeki učiteljurj d zakonu alu Mojsije karje irja d grupa alor š prigovorja alu učenikurlje alu Isusuluj ku vorbilje: “Dãče mãnkãc š bjec ku carinikurlje š ku lumja karje grešaštje?”

31 A Isusu lja zãs: “Alu lumjej zdravãnã nu trjebje doktorjamja, već alu lumjej karje bulnavã trjebje doktorjamja.

32 Nam vinjit s kjem p lumja karje gãndjaštje k je pravedna, njego amvinjit s kjem p lumja karje grešaštje s s okrinjaskã la Dimizov.”

\* 5:14 Lev 14,1-32 † 5:19 La dus p stipinic p krov š afukut rupã š p nosilã, la slubuzãt – ãn grčki original skrije: “Sa urkat p krov š slubãzãt p omu karje nu puatje s umblje...pisti pločic d glinã (crjep)”. ãn zuviljalja ãn pãmãntula, fiča krovu d ãroj š d paje karje s punja p krãč š p građe. Njekad koristja pločic d glinã (crjep). Krovj irja ravni, a kãši avja stepinic ili basamač p karje lumja s urka p krov. Š 5:27 Levi isto s kima Matej. Vidjec (Matej 9,9).



*Isusu ānvacā k nov drumu aluj maj bun njego drumu alu bātārn  
(Mt 9,14-17; Mk 2,18-22)*

<sup>33</sup> Njeka lumje ja zās: “Učenicurlje alu Ivan maj mult vorj postjaštje š s ruagā, aša š učenicurlje alu farizeji, ali alji tjej stalno mālānkā š bja.”

<sup>34</sup> Lja antribat Isusu: “Dali kutizāc svatovi alu mladoženjej s natiric s postjaskā pānd mladoženja ku jej?\*

<sup>35</sup> Ali osā vinje vrijamja kānd osā lji ja p mladoženja† š atunča s postjaskā.”

<sup>36</sup> Atunča Isusu nastavit aša če lja spus asta vorbā: “Numilja nu rupje pjatika dāla cualā nuavā s puatā s krpjaskā p cualā bātārnā. Akā aja fače, osā rupā cuala nuavā, a pjatika dāla nuavā cualā nu pristajaštje alu cualā bātārnā.

<sup>37</sup> Š numilja nu tuarnā vinu alu nov‡ ān bātārnā tāšnj d pjalje.§ Akā aja fače, vinu alu nov osā rupā tāšnjilje\* š osā varsā, a tāšnjilje osā propanjaskā.

<sup>38</sup> Njego, vinu alu nov trjebje s s tuarnje ān nuavje tāšnj.

<sup>39</sup> Š numilja činje bja bātārn vin nu vrja vinu dāla nov daja če zāče: ‘Bātārn je maj bun.’”†

## 6

*Isusu zāče k arje autoritet p sāmābāta, svāntā zuvā alu židovilor  
(Mt 12,1-8; Mk 2,23-28)*

<sup>1</sup> Una sāmābātā Isusu triča pisti pijanā d gruv. Učenicurlje aluj rupja gruv, š la trljit ku mānilje š la mānkat.

<sup>2</sup> A njeki farizeji azās: “Dāče prekršāc zakonu alu Mojsije ku aja če rupjec gruvu ān sāmābātā?”\*

<sup>3</sup> Isusu lja odgovorit: “Dali voj nas čitit ān Svāntā pismā ča fukut David, argatu alu Dimizov, kānd aflāmāzāt jel š ālja karje afost ku jel?

<sup>4</sup> Dali na auntrat ān šator undje Dimizov s poštujaštje, jel amānkat dā mālaju karje posvilit š adat alu ālja karje afost ku jel? Dali nu zāče zakonu alu nostru k mālajusta nu kutjazā s mālānčje nimilja činje nuje popā?”†‡

<sup>5</sup> Atunča Isusu lja zās asta: “Jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p sāmābātā!”

*Isusu likujaštje p omu ān sāmābātā  
(Mt 12,9-14; Mk 3,1-6)*

<sup>6</sup> Alta sāmābātā Isusu auntrat ān sinagogā s ānvacā. Afost ānklo om karje na putut s koristjaskā māna dirjaptā.§

\* **5:34** Postu je znaku d tugā. Svatovi nikad nu postjaštje pānd s slavjaštje. † **5:35** Isusu p jel usporidjaštje ku mladoženja, a p učenicurlje aluj ku svatovi. ‡ **5:37** vinu alu nov ili “sok d strugurj.” Asta s odnosaštje p vin karje još na kopt. § **5:37** tāšnj - Asta afost saku karje afost fukut d pjalje alu živutinje. \* **5:37** vinu alu nov osā rupā tāšnjilje - Kānd vinu alu nov akopt jel slubadje plinu karje proširjaštje tašna. Daja če tašna abātārnā piznjaštje daja če nu maj puatje s s raširjaskā kašā tašna anuavā. † **5:39** Asta metaforā s razlikujaštje dāla tradicija alu vođilor karje kašā vinu alu bātārnā š nov načinu d život karje je Isusu ānvacā karje je kašā vinu alu nov. Poanta alu asta ilustracija je k lumja karje zanjimja samo tradicija alor na vut voje s puje urjajke karje je Isusu ānvacā, š akā aja če jel ānvacā ispunja tot čije alor (židovsko) Svāntā pismā zapovidjaštje. \* **6:2** Zakonu alu Mojsije zāče nu kutjez s lukrjez ān sāmābātā (vjez “sāmābāta” ān rječnik). Farizeji irja strogi ān načinu karje jej tumača zakonu alu Mojsije š jej smatru k āla činje rupje gruvu jel lukrjazā (Iš 34,21). † **6:4** Vjez ān 1 Sam 21,1-7. ‡ **6:4** Mālaju karje je posvetit afost duavāsprjače (12) d mālajurj karje s nalazja ān lok svānt ān šator. Popilje ānklo punje ān tuatā duminika d žrtvā alu Dimizov. Ān tuatā zuvā sāmābātā lji prominja duavāsprjače (12) mālajurj karje akopt ān zuvasta. Samo popilje aputut s mālānčje mālajur alji bātārnje (Lev 24,5-9). § **6:6** karje na putut s koristjaskā māna dirjaptā - Aiča š ān 8. stih, ān grčki skrije: “māna afost uskatā”. Māna alu omuluj afost ošetitā aša k na putut s utingā. Vjerovatno afost savijitā skroz ān pulm, aša s izgledjaskā mikā š naboritā.

<sup>7</sup> Učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji avrut s l optužaskã p Isusu k aprekršãt unu zakon alor. Daja pomatrja p Isusu s vjadã dal vrja ãn sãmbãtã s likujaskã.\*

<sup>8</sup> A Isusu aštijut gãndjala alor pa zãçe alu om karje arje mãnã karje nu puatje s koristjaskã: “Skual š stãj aiãa la intja alu toc!” Jel sa skulat š astat ãnklo.

<sup>9</sup> Atunãa Isusu zãçe: “S vu ãntrjeb: Dopustjaštje zakonu alu Mojsije s s fakã ãn sãmbãtã binje, ili rov? S spasaskã životu, ili s l uništjaskã?”

<sup>10</sup> Sa ujtat p toc ãn sinagogã š atunãa zãçe alu omuluj: “Ãtiđje mãnã!” Jel afukut aša š mãnã sa likujit.

<sup>11</sup> Atunãa farizeji š učitelji d zakon alu Mojsije sa nikãžãt, š anãiput s dogovorjaskã ãe s fakã pãntruv Isusu.

*Isusu kuljađje p duavãsprjaãe (12) d apostolurj  
(Mt 10,1-4; Mk 3,13-19)*

<sup>12</sup> ãn zuviljalja Isusu apljikat p djãl s ruãđje š provodit nuaptja ku ruguala la Dimizov.

<sup>13</sup> Kãnd avinjãt alta zuva, akimat la jel p uãenikurlje š ãntrã jej akuljes duavãsprjaãe (12) d lumje, karje lja odredit d apostolurj.

<sup>14</sup> Afost Šimun, karje Isusu la kimat Petar,

Andrija, fratilje alu Petar,

Jakov,

Ivan,

Filip,

Bartolomej,

<sup>15</sup> Matej,

Toma,

Jakov, kupilu alu Alfej,

Šimun karje avut nadimaku Domoljub,

<sup>16</sup> Juda, kupilu alu Jakov,

š Juda Iškariot, karje maj ãnklo izdajit p Isusu.

*Isusu ãnvacã š likujaštje  
(Mt 4,23-25; 5,1-12)*

<sup>17</sup> Isusu sa dat ãn zos dãpã djãl ku apostoli š astat p ravnicã. ãnklo aštiptat mulc alturj uãenikurj aluj š mulc narod d trg Jeruzalem š d tot pãmãntu alu Židovilor,† š d regija pãnglã apã undje irja trgurj Tir š Sidon p sjever.

<sup>18</sup> Avinjãt toc s puje urjajke la Isusu š s lji likujaskã tuatã buala. S likuja š ãlja karje lja muãit sufljeti alji rovj.

<sup>19</sup> Tuatã lumje la akãtat s l dotaknjaskã daja ãinje l dotaknja snaga ajiša dãn jel š lji likuja.

<sup>20</sup> Atunãa Isusu sa ujtat p uãenikurj š zãçe:

“Nurukošj ištjec voj karje ištjec sãraã  
k voj ištjec ukljuãic ãn cara alu Dimizov!

<sup>21</sup> Nurukošj ištjec voj karje ištjec flãmãñž  
k voj osã fic narinic!

Nurukošj ištjec voj karje akuma plãndec  
k voj osã vu radujic!

\* **6:7** Mulc učitelj dãla zakon alu Mojsije azãs akã alu njeko tinđ njeka pomoãu, aja je lukru. Daja ãe tumaãa zakonu strogo rov, azãs k nuje uredu s ãtinde pomoãu ãn sãmbãtã. Anvãcat k alu omuluj puatje s tingã pomoãu ãn sãmbãtã samo ãn marje ozbiljna situacije kašã kum je porodu š kãnd životu alu omuluj arfi ãn opasnost. † **6:17** pãmãntu alu Židovilor – ãn grãki original skrije: “Judeja”. Aja puatje posebno s odnosaskã p rimska regija ãn južna Palestina, ali ãn ãsta stih s odnosãštje opãenito p tot pãmãntu ãn karje atrijit Židovi.

22 Nurukošj ištjec voj känd lumja vu mrzaštje  
 š känd p voj isključaštje š vu vridjaštje š vu začē k ištjec rovj  
 daja če ištjec učēnikurlje alji mjej, alu Bijatu alu Omuluj!  
 23 Raduicāvā voj ān zuvaja š sāric d radost  
 k istina je nagrada avuastrā marje je p čerj,  
 k jej karje vu maltetirjaštje sāmānca je alu ālja karje d mult maltetirja p prorokurlje!”

24 “Ali grjev vuavā, lumja karje bugatā,  
 k već asprimit utjšala avuastrā!

25 Grjev vuavā karje ištjec narinic,  
 k osā fic flāmānž!

Grjev vuavā karje akuma vu radujic,  
 k osā tugujic š s plāndec!

26 Grjev vuavā känd p voj tuatā lumja uhvaljaštje,  
 k jej karje uhvalja p voj sāmānca je alu ālja karje uhvalja d mult d prorokurlje alji  
 mičinoš.”

*Isusu ānvacā s vrjem p dušmanji alji noštri*

*(Mt 5,39-42)*

27 “A jo vu zāk, vuavā karje punjec urjajke: Vrjec p dušmanji alji voštri. Binje fičec alu  
 lumjej karje vu mrzaštje.

28 Kātāc dāla Dimizov s fakā binje alu ālja karje vu blastāmā. Rugācāvā d ālja karje p  
 voj maltetirjaštje.

29 Alu āla karje t luvjaštje p una falkā tindje š altā, š alu āla karje c ja ancuku dopustjaštje  
 s c ja š kāmāša.

30 Ali dāj alu tot āla karje dāla tinje katā, a dāla āla karje dāla tinje furā nu kāta s āntuarkā.

31 Fičec alu lumjej isto če vrjec jej vuavā s fakā.

32 Akā vrjec samo p ālja karje p voj vrja, nu zaslužāc nagradā. Š lumja karje rovj vrja  
 p ālja karje vrja p jej.

33 Isto aša akā fičec binje samo alu ālja karje fače vuavā binje, nu zaslužāc nagradā. Š  
 lumja karje rovj fače isto aja.

34 Akā pozajmic samo alu ālja karje puatje s vu āntuarkā āndrāt, nu zaslužāc nagradā.  
 Š lumja karje rovj pozajmjaštje alu lumjej karje rovj s s āntuarkā āndrāt.

35 Njego, vrjec isto p dušmani alji voštri. Fičec binje alor š pozajmic alu ālja karje nu  
 puatje s vu āntuarkā āndrāt. Akā aja fičec, osā primic marje nagradā š osā fic kašā Maj  
 marje Dimizov karje bun kātri lumje karje nu zahvaljaštje š karje je rovj.

36 Fic bunj kātri tuatā lumje kum Tata alu vostru ān čerj jaštje bun kātri tuatā lumje.”

*Isusu ānvacā s nu sudjaskā*

*(Mt 7,1-5)*

37 “Nu sudic š nusā fic sudic. Nu optužāc š nusā fic optužāc. Oprostit š osā vu fije  
 oprostit.

38 Dāc š Dimizov osā vu dja. Jel osā vu tuarnā marje količinā ān pualā, ka omu bun  
 karje punjaštje gāvanu aluj d gruv aša če nabijaštje š potresaštje gruvu pānd god nu s  
 napunjaštje, š nastavjaštje s dodajaskā još maj mult pānd gruvu nu s prelijaštje. K kum  
 miric alu alcilor, aša Dimizov osā mirjaskā š vuavā.”

39 Isusu azās alor š još una vorbā: “Dali puatje vorbu s adukā p vorbu? Nu puatje, k  
 amiždoj osā kadā ān rupā.

40 Učēniku nuje maj marje d učitelju aluj. Ali tot učēniku p karje učitelju la ānvacat tot če  
 štije, osā fije kašā učitelju aluj.

41 Dāče tujc la aškja ān vojk alu altuluj, a nu vjez ljemnu ān vojk alu tov?

42 Dăče zăč alu altuluj: ‘Omulje, s c skot aškja dăn vojku alu tov’, a săngur ăn vojk nu vjez ljemnu? Ku duavă licje! Skuatje majdată ljemnu dăn vojku alu tov pa atunča osă vjez kum s skoc aškja dăn vojku alu altuluj.”

*Isusu ănvacă d bunje ș d ruavje vorbje*

*(Mt 7,17-20; 12,34-35)*

43 “Ljemnu alu bun nu puatje s rudjaskă plodu karje nuje bun, nič ljemnu karje nuje bun nu puatje s rudjaskă plodu alu bun.

44 Tot ljemnu s kunaštje p plod. Dăn mărčinj nu sa dună smokva nit strugurlje.

45 Isto aša bun omu rubjaštje bunje vorbje k je inima aluj bună, a omu rov rubjaštje ruavje vorbje k je inima aluj ruavă. Aja će omu rubjaštje arată d karje jel inima arje.”

*Omu karje je mudar fače aja će Isusu zăče*

*(Mt 7,24-27)*

46 “Če mikimăc, ‘Domnu, Domnu!’, a nu fičec aja će zăk?

47 ăla karje vinje la minje ș auzăt vorbilje alji mjalje ș fače aja će zăk

48 je kašă omu karje fače kasa ș surpa adănkă rupă ș postavit temelju p buluvan. A kănd avinja poplava, ș kănd apa navalit p kasă, nu puatje s miškă daja će binje făkută.

49 Ali ăla karje auzăt vorbilje alji mjalje ș nu fače aja će zăk je kašă omu karje fače kasa p pămănt frzdă temelj. Kănd apa navalit p kasă majdată sa duburăt ș irja skroz uniștită.”

## 7

*Isusu likujaštje p argatu alu kapetanuluj alu rimuluj*

1 Dăpă aja će tot azăs alu naroduluj, Isusu apljikat ăn trg Kafarnaum.

2 ănklo afost njeki kapetan alu rimuluj karje avut argat karje avut d jel milă. ăla argat afost bulnav p muartje.

3 Kănd kapetanu auzăt d Isusu, atrimjes la jel vođe alu lumjaja karje irja Židovurj ăn trgula s l ruadje s vije ș s likujaskă p argatu aluj.

4 Kănd jej avinjit la Isusu, mult la rugat: “Zaslužăt s ji fač aja

5 daja će vrja p narodu alu nostru, frzdă jel noj nam putja s sagrađim sinagoga anuastră.”

6 Isusu apljikat ku jej. Š kănd avinjit la upruapje la kasă, atrimjes kapetanu p ortači la Isusu. Jej azăs: “Kapetanu azăs asta: Domnulje, nu tu mučja. K nu sânt vrjedan s uncăr ăn kasa amja.

7 Nu sânt vrjedan s viuv pănla tinje. Njego samo zi dundje god ješt s s likujaskă argatu alu mjov.

8 Asta știuv k ș jo mora s askult p kapetanu alu mjov. Am ș jo vuastje dusu minje. Š zăk alu unu: ‘Fuđ!’ ș jel pljakă. Š alu altuluj zăk: ‘Vină aiča!’ ș jel vinje. Š alu argatu alu mjov zăk: ‘Făj aja!’ ș jel fače.”

9 Kănd auzăt aja, sa mirat Isusu ș sa okrinit la mulc lumje karje apljikat dăpă jel ș zăče: “Istina je, ăn Izrael na găsăt p unu Židov karje krjadje kašă ăsta karje nuje Židov karje aša krjadje.”

10 Kănd sa tors akas ălja p karje kapetanu atrimjes, angăsăt p argatu likujit.

*Isusu uskrisnjaštje p bijatu alu udovicăj*

11 Dăpă aja Isusu apljikat ăn trg karje s kima Nain. La sljedit učenikurlje aluj ș mulc lumje.

12 Kănd avinjit la upruapje la uša alu trguluj, baș atunča njeka lumje aduče p mort fălkov dăn trg pănla gruapă s l ăngruapă. Fălkovu karje amurit afost jedinac la mamă, karje afost udovică, ș mulc lumje dăn trg irja ku ja.

13 Kănd Domnu Isusu avizuto ja fost žau d ja ș ja zăs alu je: “Nu plănda!”

14 Avinjit š adotaknit nosiljilje, a lumja karje la dučja astat. Isusu azās: “Fälkovulje, c zāk, skual!”

15 Š fälkovu sa drikat š arubit, a Isusu azās alu mumusāj: “Jakāc kupilu alu tov”.

16 Toc sa mirat la sāla alu Dimizovuluj. L slavja š zāča: “Marje proroku trijaštje āntrā noj! Dimizov avinjit s ažutā alu narodu aluj!”

17 Š toc āntrā Židovj\* š ān altje lokurj auzāt aja če Isusu afukut.

*Ivan karje Bātjazā trimjatje p učenikurlje aluj s āntrijabā jaštje Isusu Mesija  
(Mt 11,2-11)*

18 Učenikurlje alu Ivan arubit alu Ivan d tot aja če Isusu afukut. Ivan akimat p doj (2) učenikurj aluj

19 Š lja trimjes la Domnu Isusu s l āntrjabje: “Ješt tu āla karje Dimizov aobečit k osā vije† ili dal trjebje s štiptām p altu s vije?”

20 Kānd jej avinjit la Isusu, azās lumjaja: “Ivan karje bātjazā atrimjes p noj la tinje s t āntribām: ‘Ješt tu āla karje Dimizov aobečit k osā vije ili dal trjebje s štiptām p altu s vije?’ ”

21 Pānd jej afost ānklo, Isusu alikujit p mulc d bualā, d patjalā š d sufljeti alji rovj. Š alikujit p multā lumje karje vorbj s puatje s vjadā.

22 Atunča aodgovorit alor: “Fuđic š javic alu Ivan ča vizut š auzāt: vorbi vjadje, lumja karje nu puatje s umblā akuma umblā, lumja karje avut bualā p pjalje,‡ akuma je likujic, surdi audje, morcā s skualā, š alu sāračilor s rubjaštje Bunā vorbā d Dimizov.

23 Blagoslovit āla karje nu kadje ān vjerā dān minje.”

24 Kānd apljikat učenikurlje alu Ivan, Isusu ančiput s rubjaskā alu multā lumje d Ivan. Jel azās: “Aspljikat ān lok undje nuje nimika. D karje om aspljikat ānklo s vidjec? Dal aspljikat s vidjec p njeko karje kašā trstika karje vāntu uljigāna? Nu! Nas pljikat aja s vidjec.

25 Ili aspljikat s vidjec p omu karje māndru ānbrākat? Nu! K lumja karje aduče māndrje cualje š trijaštje ān bugacije s nalazaštje ān palače alu caruluj.

26 Aspljikat s vidjec p proroku? Da! Jel je maj marje prorok.

27 Ivan je āla d karje je skris ān Svāntā pismā:

‘Jakā, trimjet p omu karje duče vorba amja  
s pljače la intja ata s pripremjaskā drum d tinje.’✧

28 Punjec binje urjajke: d tuatā lumje karje ikad atrijit nimilja nuje maj marje d Ivan. A ipak, ān cara alu Dimizov, āla karje je maj mik je maj marje d jel.”Š

*Isusu ukurjaštje p vođilje alu Židovilor daja ča odbit p Ivan š p jel  
(Mt 11,12-19)*

29 Tuatā lumja karje apus urjajke la Isusu, čak š carinikurlje, već askultat poruka alu Ivan š p jej jel lja bātizat. Atunča, kānd jej auzāt če Isusu azās, sa složāt k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskā.\*

\* **7:17** *toc āntrā Židovj* – Ān grčki original skrije: “Judeja”. Aja puatje posebno s odnosask p trgu alu rimuluj ān južna Palestina, ali ān āsta stih s odnosaštje p općenito p tot pāmāntu ān karje atrijit Židovi. † **7:19** *karje Dimizov aobečit k osā vije* – Ān grčki original skrije: “āla karje trjebje s vije.” Aša s rubja d Mesija. ‡ **7:22** *bualā p pjalje* – Vjez fusnota ān 4,27. ✧ **7:27** *Mal 3,1* § **7:28** *maj marje d jel* – Isusu nu zāče k je Ivan nuje marje prorok. Zāče k je lumja karje adoživit blagoslovurj alu carāj alu Dimizovuluj, kašā āštja lumje (vjez stihurle 18-23), zaista blagoslovic. Uživjaštje ān stvarurj karje Ivan još na doživit. Lumja alu pāmāntusta smatnjaštje p njeka lumje k je nevažni. Ali ān cara alu Dimizov, Dimizov lji smatnjaštje k je važni. \* **7:29** *sa složāt k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskā* – Ān grčki original skrije: “opravdja p Dimizov”. D āsta kontekst, aja značaštje k sa slažāt k je drumu alu Dimizov, karje Ivan š Isusu rubja, bun.

<sup>30</sup> Naprotiv, farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije aodbit planu alu Dimizov d jej daja ča odbit s lji bătjază Ivan.

<sup>31</sup> Isusu azăs: “A ku činje s lji usporidjesk p lumja ăn asta vřijamje?† P činje samănă?

<sup>32</sup> Jej je kašă kupi karje šadje la tržnică š unu p alt s strigă:

‘Noj amkăntat vuavă vjasăl kăntič  
š voj na žukat!  
Noj amkăntat vuavă tužne kăntič  
a voj na plăns!’‡

<sup>33</sup> K, avinjit Ivan karje bătjază na mănkat mălaj nič vin na but,§ a zăčec: ‘Ăn jel je sufljetu alu rov!’

<sup>34</sup> Jo, Bijatu alu Omuluj, avinjit karje amănkat šambut, a zăčec: ‘Jakă, omu karje vrja mult s mălănče š s bja mult vin, ortaku alu carinikuluj š ku grešnikurlje!’

<sup>35</sup> Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan.”\*

*Isusu ănvacă k ăla alu činje mult s oprostjaštje, mult š surută*

*(Mt 26,6-13; Mk 14,3-9; Iv 12,1-8)*

<sup>36</sup> Unu farizej akimat p Isusu s mălănče ku jel. Jel auntrat ăn kasă alu farizej š alat loku la astal s mălănče.†

<sup>37</sup> Afost njeka mujarje, kunuskută ăn trgula p grešala alu je. Ja adoznajit k Isusu mălănkă la farizej ăn kasă. Š jakă, mujarja adus skumpă ulje karje miruasă ăn măndru bukal.

<sup>38</sup> Š astat la pičuarje dăpă Isusu. Ančiput s plăngă š lakrmilje kădja p pičuarje. Ku păru lja frikat, š lja surutat š lji uns ku skumpă ulje karje miruasă.

<sup>39</sup> Kănd avizut farizej karje akimat p Isusu, agăndit: “Kănd ăsta om zaista arfi prorok, aštija činje je mujarasta karje l dotaknjaštje, k ja je marje grešnică.”

<sup>40</sup> P aja Isusu ja zăs: “Šimune, am s c zăk nješto.”

A jel azăs: “Učiteljulje, zi!”

<sup>41</sup> A Isusu azăs: “Doj (2) omurj duguja alu unu om banj. Unu om ja dugujit činč sutje (500) kovanic d arđint,‡ a altu om činzăč (50).

<sup>42</sup> A kum jej na vut dundje s ăntuarkă, alu amiždoj aoprostit datorija. Atunča karje d jej doj (2) maj mult osă l vrja?”

<sup>43</sup> Šimun azăs: “Găndjesk alu ăla karje maj mult oprostit datorija.”

Azăs Isusu: “Binje azăs.”

<sup>44</sup> Atunča Isusu sa okrinit la mujarje š zăče alu Šimun: “Vjez p asta mujarje? Jo auntrat ăn kasă ata, ali tu nu maj dat apă s spăl pičuarilje, a ja aplăns š lakrmilje alu je akăzut p pičuarje a ja lja asplat š ku păru mi lja frikat.

<sup>45</sup> Nu maj dučukit ku poljubacu, a ja, d kănd jo amuntrat na prestanit s m surutje pičuarilje.

† **7:31** lumja ăn asta vřijamje – Ăn grčki original skrije: “lumja d ăsta naraštaj”. Aja Isusu maj mult kima p ălja karje aluj s protivja, posebno p vođilje alu Židovilor. ‡ **7:32** Isusu usporidjaštje p vođilje alu Židovilor ku kupi karje je nikăžăc p ortači alor k nu fače aja će vrja. Kašă aša kupi, vođilje alu Židovilor uznemiric dăn Ivan š Isusu k nu s ponašaštje kum alor s sviđaštje ili prihvatjaštje. § **7:33** na mănkat mălaj nič vin na but – Ivan trija grjev. Trija ăn lok undje nuje nimika,

mănka skakavacurj š med š s ănbrka ăn cualje neudobne (vjez Mt 3,4; Mk 1,6). \* **7:35** Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan – Ăn grčki original skrije: “Š mudrost opravdjaštje p tuatje kupi alu je”. Ăn ăsta kontekst, aja značaštje k je lumja mudra kănd prihvatjaštje drumu karje rubja Ivan š Isusu.

† **7:36** alat loku la astal s mălănče – Afost običajju la posebna gozbă kašă asta mănkarje k omurj mălănkă pănd zače udobno pănglă astal. ‡ **7:41** kovanic d arđint – Ăn grčki original skrije: “denari”. Denar afost kovanica d arđint alu rimulor. Vřidja kašă una dnevnică d obični radnik.

<sup>46</sup> Tu nu maj uns kapu ku ulja, a ja ku skumpă ulje karje miruasă auns pičuarilje.Š

<sup>47</sup> Dăče găndješt k ja apokazăt atăta d marje ljubav? C zăk istină: aja je daja če grešala alu je, š akă lja fost multă, afost oprostit. Āla karje găndjaštje k trjebje aluj ucără s s oprostjaskă, āla vrja ucără.”

<sup>48</sup> Atunča alu mujarje azăs: “Zaista, grešala ata cam oprostit.”

<sup>49</sup> Ālja karje afost ānklo ančiput āntri jej s rubjaskă: “Činje je āsta š grešala s oprostjaskă?”

<sup>50</sup> A jel zăče alu mujarje: “Daja čaj krizut, tu ta spasăt! S c dja Dimizov mir pând plječ!”

## 8

### *Mujerilje karje sljedjaštje p Isusu*

<sup>1</sup> Majdată d aja Isusu pljika p trgurj š p saturj s rubjaskă Bună vorbă d cara alu Dimizov. Afost ku Isusu duavăsprjače (12) apostolurj

<sup>2</sup> š njeke mujerj karje Isusu lja likujit dăla sufljeti alji rovj š dăla buală. Ālja mujerj afost Marija karje afost d trg Magdala, dăn karje Isusu aputirit šaptje (7) sufljeti alji rovj,

<sup>3</sup> Ivana, karje afost mujarja alu Kuza karje irja upravitelju ān palače alu Herod,\* Suzana š multje altje mujerj. Jalje ku banji alor ažutat alu Isusuluj š alu apostolilor.

### *Isusu rubjaštje vorbă d om karje sijaštje sāmānca*

*(Mt 13,1-17; Mk 4,1-12)*

<sup>4</sup> Kănd pānglă Isusu sa strāns mulc lumje dăn tot trgu, atunča Isusu lji rubja asta vorbă:

<sup>5</sup> “Una zuvă aišăt omu s posijaskă sāmānca ān polje. Kănd aposijit, njeka sāmānca akăzut p drum š lumja umbla p aja š puji lja amānkat.

<sup>6</sup> Njeka sāmānca akăzut p pāmānt undje jaštje buluvan š tek ča kriskut sa uskat daja če narje apă.

<sup>7</sup> Njeka sāmānca akăzut āntră mărčinj š mărčinilje akriskut una ku jej š ja sa ugušăt.

<sup>8</sup> A njeka sāmānca akăzut p bun pāmānt š krjaštje š rudjaštje d usută (100) d vorj.” Isusu azăs aja, š astrigat: “Toc činje arje urjekj s audă, trjebje s puje urjajke š s razumjaskă!”

### *Isusu ānvacă kum alta lumje s ponašaštje kănd audje vorba alu Dimizov*

*(Mt 13,10-23; Mk 4,10-25)*

<sup>9</sup> Učenikurlje alu Isusuluj la antribat če značaštje asta vorbă.

<sup>10</sup> Isusu azăs: “Dopustit vuavă s razumic tajnilje d cara alu Dimizov. Ali koristjesk aša vorbje kănd jo ānvac p alcă s ispunjaskă Svānta pismă:

‘S ujtă

a nu prepoznajaštje,

š s audă,

a nu razumjaštje’.\*

<sup>11</sup> Jakă če značaštje asta vorbă: sāmānca je vorba alu Dimizov.

<sup>12</sup> A sāmānca karje akăzut p drum prestavjaštje p ālja karje audje, ali vinje nikuratu š adus vorba alu Dimizov d inima alor aša s nu krjadje š nu s spasaskă.

<sup>13</sup> A sāmānca karje akăzut p buluvan prestavjaštje p ālja karje audje, ku radost primjaštje vorba alu Dimizov, ali narje korjen. Ālja njeka vrijamje krjadje, a kănd vinje iskušjala prestanjaštje s krjadje.

Š 7:46 Gostjamja ān kasă obično s nudja apa kum aputja s spală pičuarilje, k većina lumje ili pljika dăskulcj ili duča sandalje š ān kasă vinja ku pičuarilje pljinje d prašānă. Gostjamja isto s dočekujaštje ku poljubacu ān falkă, a alu lumje posebne s undă kapu ku mirosu alu dulčje ku ulja d maslină. \* 8:3 Herod – Vjez 3,1 ku fusnota ānklo. ✪ 8:10 Iz 6,9

14 A sãmãnca karje akãzut ãn mãrãinã prestavjaštje p aštja karje punje urjajke la vorba alu Dimizov, ali kum vřijamja trjaãe, p jej lji ugušaštje brigilje, bugucija š tuatje užitkulje alu životuluj, daja jej nu duãe plodu kopt.

15 A sãmãnca karje akãzut p bun pãmãnt prestavjaštje p lumja karje ku bunã š ku poštena inimã pãzaštje vorba alu Dimizov karje audje, jej pljakã maj dãpartje kãnd je grjev, daja jej aduãe bun plod.”

16 “Nimilja nu prindje lampa s viljaskã ku posuda ili s uaskundje dusu pat, njego s upuje p postolje aša toc ãlja karje untrã s puatã s vjadã binje.

17 K tot ãije ãviljit osã fije dãzvãljit š tot ãije skuns osã s štije š osã vije p luminã.

18 Daja punjec binje urjajke k ãla karje pãzaštje vorba amja osã razumjaskã mult, a p ãlja karje nu pãzaštje vorba amja osã s ja š aja ãe gãndjaštje k razumjaštje.”

*Jej karje faãe voja alu Dimizov je ãlanurlje alu familija alu Isusuluj*

*(Mt 12,46-50; Mk 3,31-35)*

19 Atunãa muma š fracã alu Isusuluj avinjit s l vjadã, ali na putut s vije la jel k afost mulc lumje.

20 Ajavit alu Isusuluj: “Mumuta š fracã alji tej stã afar š vrja s t vjadã.”

21 Kãnd Isusu auzãt aja, azãs alu lumjej: “ãlja karje punje urjajke š askultã vorba alu Dimizov mije je ka muma š ka frac.”

*Isusu smirjaštje oluja la apã Galileja*

*(Mt 8,23-27; Mk 4,36-41)*

22 ãn una zuvã azãs Isusu alu uãenikurlje aluj: “Triãem p alta partje la apã.” Jej auntrat ãn ãamac š aotplovit.

23 Pãnd plovja, Isusu anãiput s kulãje. Š anãiput s suflje marje vãnt. Vãntu anãiput s fakã marj valurj karje anãiput s napunjaskã ãamacu d apã š jej sa gãsãt ãn rov.

24 Jej avinjit la Isusu š la skulat š ja zãs: “Gospodarulje, Gospodarulje, tonim!”

A Isusu sa skulat, azapovidit alu vãntuluj š alu valulor alji marj s stja š jej sa smirit š afost tišina.

25 Atunãa Isusu azãs alu uãenikurlje aluj: “Dããe nas krizut ãn minje?”

A uãenikurlje sa spirjat š sa mirat. Azãs unji alu alc: “ãinje ãsta s zapovidjaskã ãak š alu vãntuluj š alu apãj, š punje urjajke la jel?”

*Isusu putirjaštje mulc sufljeti alji rovj dãn om*

*(Mt 8,28-34; Mk 5,1-20)*

26 Avinjit ãn regija Gerasa,† karje je p alta partje d apã d regija Galileja.

27 ãim Isusu aišãt d ãamac p obalã, avinjit la intja alu Isusuluj njeki om dãn trg karje avut sufljeti alji rovj ãn jel. Vec d mult kum nu sa brkat niã atrijit ãn kasã njego irja la mãmãnc.

28-29 Multã vřijamje sufljeti alji rovj l cãnja š akã lumja la ljigat p lanacurj š okove š l pãza, jel rupja lanacu š sufljeti alji rovj l natirja s pljaãe ãn lok undje nuje nimika. Kãnd omula avizut p Isusu, acãpat. Isusu azapovidit alu sufljeti alji rovj s jašã d omula. Akãzut la intja alu Isusuluj š astrigat: “ãe vrjaj dãla minje, Isusulje, Bijatu alu Maj marje Dimizov? Mãrog d tinje, nu m muãja!”

30 Isusu la tribat: “Kum t kjem?” Jel zããe: “Mulc‡”, k afost ãn jel mulc sufljeti alji rovj.

31 Š sufljeti alji rovj anãiput mult s s ruaãje d Isusu s nu naridjaskã s pljaãe ãn jamã frzdã kraj undje osã fije kaznic.

† 8:26 regija Gerasa - Lumja karje atrijit ãn trgula Gerasa š ãn okolicã na fost Židovj. ‡ 8:30 Mulc - ãn grãki original skrije: “Legija”. Legija afost rimska vorba d vuastje karje s odnosa p skupinã dãn 6.000 vuastje. Aiãa s koristjaštje d oznaãalã d marje skupinã sufljeti alji rovj.



<sup>32</sup> A anklo p djal mult porč s ranja. Sufleteti alji rovj sa rugat d Isusu s dopustjaskä s unträ än porč š Isusu adopustit.

<sup>33</sup> Atunča sufleteti alji rovj aišät d om š auntrat än porč. Toc porči adat fuga än zos dăpä djal än apä š sa nikat.

<sup>34</sup> Känd lumja karje päza p porči avizut ča fost, afuđit š arazglasät p trg š p saturj.

<sup>35</sup> A lumja avinjit s vjadje ča fost. Känd jej ažuns, avizut p Isusu ku omu dän karje aišät sufleteti alji rovj. Avizut p omu karje šadje š punja urjajke la Isusu, änbrkat š bun än kap. Š lumja sa spirjat.

<sup>36</sup> Jej karje avizut ča fost, arubit alu lumjaja kum Isusu likujit p omu än karje afost sufleteti alji rovj.

<sup>37</sup> Tuatä lumja d regija Gerasa lja pukat marje frikä, š arugat p Isusu s pljače dala jej. Isusu auntrat än čamac s pljače pisti apä ändrät.

<sup>38</sup> Majdatä njego če Isusu š učenikurle aluj aotplovit än čamac, omu d karje sufleteti alji rovj aišät sa rugat mult d Isusu s puatä s rämäje ku jel. Ali Isusu ja zäs:

<sup>39</sup> “Äntuarčitje akas š zi alu toc če Dimizov afukut d tinje.” Atunča jel apljikat š razglasät p tot trgu če ja fukut Isusu.

*Isusu likujaštje p mujarja š adrikä p fata d morc  
(Mt 9,18-26; Mk 5,22-43)*

<sup>40</sup> Multä lumje aštipta p Isusu s s äntuarkä dăpä alta partje d apä. Känd Isusu ažuns, toc ku radostu la štiptat.

<sup>41</sup> D däturdatä avinjit omu karje sa kima Jair, karje irja vođa alu lumje karje s sastaja än sinagogä. Akäzut la intja alu Isusuluj š mult sa rugat s vije än kasa aluj.

<sup>42</sup> Jel avut jedinicä fatä karje avut duaväsprjače (12) d aj karje irja p muartje.

Pänd Isusu pljika la Jair, mulc lumja l pindja dăpä pistot.

<sup>43</sup> Änträ lumje irja mujerj karje duaväsprjače (12) d aj krvarja, š potrošät tot ča vut p doktorjamje, ali nimilja na putut s ju likujaskä.

<sup>44</sup> Avinjit d drät š apus mäna p rubu alu cuala alu Isusuluj š odma aprestanit s krvarjaskä.

<sup>45</sup> Antribat Isusu: “Činje apus mäna p minje?”

Š pänd toc azäs: “Nu jo”, Petar azäs: “Gospodarulje, multä lumje t pindje š t strände!”

<sup>46</sup> A Isusu azäs: “Njeko namjerno apus mäna p minje. Amositit k šäla aišät d minje.”

<sup>47</sup> Känd mujaraja saznajit k nu puatje s askundä k ja apus mäna p Isusu, atrimurat d frikä š akäzut la intja alu Isusuluj š la intja alu tot narodu š lja zäs däche apus mäna p Isusu š kum odma sa likujit.

<sup>48</sup> A Isusu alu je azäs: “Fata amja, tu ta likujit daja ča krizut. S c dja Dimizov mir pänd plječ!”

<sup>49</sup> Känd Isusu još arubit alu mujaraja, avinjit njeko d kasä alu Jairš ku poruka: “Camurit fata. Nu maj muča učitelju više.”

<sup>50</sup> Auzät Isusu š azäs alu Jair: “Na vja frikä! Samo krjadje š ja osä fije binje!”

<sup>51</sup> Känd Isusu avinjit än kasä alu Jair, Isusu adopustit samo alu Petar, alu Ivan, š alu Jakov, š alu tatäj š alu mamäj alu fataja s utrje ku jel.

<sup>52</sup> Š toc karje već irja än kasä pländja š tuguja dăpä ja. Isusu lja zäs: “Nu pländec! Nuje muartä, njego s kulkä!”

<sup>53</sup> Atunča toc ančiput s s ljađe d jel daja ča štijut k je muartä.

<sup>54</sup> Isusu alato d mänä š astrigat: “Kupilulje, skual!”

<sup>55</sup> Š sufletetu sa tors š odma sa skulat. Isusu azäs s ji dja s mälänče.

<sup>56</sup> Roditelji alu je irja začudic, a Isusu ja naredit s nu zäkä alu nimilja če sa dogodit.

## 9

*Isusu trimjatje p apostoli s rubjaskă Bună vorbă š s likujaskă p bulnavi  
(Mt 10,9-14; Mk 6,7-13)*

<sup>1</sup> Isusu akimat la jel p duavăsprjače (12) apostolurj š lja dat sāla š autoritet s putirjaskă p sufljeti alji rovj š s puatā s likujaskă p bulnavi.

<sup>2</sup> Lja trimjes s rubjaskă Bună vorbă d cara alu Dimizov š s likujaskă p bulnavi.

<sup>3</sup> Isusu lja zās: “Nimika nu lāc ku voj p drum: nič bācu, nič tašna, nič mālaju, nič banji, nič altje kāmāšj!

<sup>4</sup> Ān tuatā kasa ān karje untrāc s prenočic ānklo, rāminjec ān ja pānd god nu pljikāc ān altu trg.

<sup>5</sup> Undje p voj nu vu primjaštje, pānd išāc d trgula istrisāc prašāna dāpā pičuarje s lji upozoric p kazna alu Dimizov.”\*

<sup>6</sup> Učenicurlje apljikat š umbla p saturj. Rubja Bună vorbă d Dimizov š likuja p lumja pistot.

*Herod je zbunjīt d Isusu  
(Mt 14,1-2; Mk 6,14-16)*

<sup>7</sup> Herod, karje irja vladaru d regija Galileja,† auzāt tot če sa dogodit š afost zbunjen daja če njeka lumje rubja: “Isusu je Ivan karje bātjazā. Sa skulat dāla morc.”

<sup>8</sup> Altu rubja: “Isusu je Ilija karje trjebje s vije.”‡ Aldā trje (3) azās: “Isusu je unu d prorokurj karje majdatā atrijit. Sa tors dāla morc.”

<sup>9</sup> A Herod azās: “Jo amzās s taje kapu alu Ivan karje bātjazā š nu puatje s fije k jel je mort. Činje atunča omusta d karje atāta aud?” Aša akātāt prilikā s vjadā p Isusu.

*Isusu rānjaštje maj mult d činč mij (5.000) d lumje  
(Mt 14,13-21; Mk 6,32-44; Iv 6,1-13)*

<sup>10</sup> Kānd apostoli sa tors āndrāt undje irja Isusu, jej arubit aluj tot ča fukut. Atunča Isusu lja dus ku jel š apljikat s fije sāngur upruapje d trg karje sa kimat Betsaida.

<sup>11</sup> Mulc lumje asaznajit aja š apljikat dāpā Isusu. Isusu lja primit š rubja Bună vorbā d cara alu Dimizov š likuja p toc karje trjebje s likujaskă.

<sup>12</sup> Pānd akāzut nuaptja, avinjīt duavăsprjače (12) apostolurj la Isusu š ja zās: “Las p lumja s pljače p saturj š p okolicā s gāsaskă mānkarje š undje s s kulčje daja če ištjem aiča undje nuje nimika.”

<sup>13</sup> A Isusu zāče: “Voj lji nahranic.”

A jej zāče: “Avjem samo činč (5) mālajur š doj (2) pještj. Dali s pljikām š s kumprām mānkarje d tot narodu?”

<sup>14</sup> A lja fost njeđe činč mij (5.000) d vujniči.

Isusu p aja azās alu učenikurj aluj: “Zāčec alu lumjej s šagā ān grupje njeđe činzāč (50).”

<sup>15</sup> Š učenikurlje afukut aša š lumja ašāžut.

<sup>16</sup> Isusu alat činč (5) mālajurj š doj (2) pještj, sa ujtāt ān čerj, š azahvaljīt alu Dimizov d mānkarje š arupt mālaju š adat mālaju š pjaštje la učenikurj s podiljaskă alu lumjej.

<sup>17</sup> Toc avut s mālānče kāt god aputut. Š još duavăsprjače (12) d korpje sa nakupit d ostatkurj d mālaj š d pještj.

*Petar priznajaštje kje Isusu Mesija  
(Mt 16,13-23; Mk 8,27-33)*

\* 9:5 s lji upozoric p kazna alu Dimizov – Ān grčki original skrije: “d svjedočala pāntruv jej.” Aja afost znaku k apostoli lasā p lumjaja la sudbina alor. Alu lumjaja apritit rovu s lji odbacaskă Dimizov daja ča odbacāt p glasnikurlje alu Dimizovuluj. Apostol Pavao fače ista stvar (vidjec Ap 18,6). † 9:7 karje irja vladaru d regija Galileja – Ān grčki original skrije: “tetrarha”. Vjez fusnota d Herodu ān 3,1. ‡ 9:8 Ilija karje trjebje s vije – Ilija afost unu dāla maj marje prorok d zavjetu alu Bātārn, karje Židovi očekuja s s āntuarkă (vjez Mal 3,23-24).

18 Maj ānklo, Isusu apljikat dāpartje dāla lumje s s ruađje š učenikurlje aluj apljikat ku jel. Kānd Isusu aprestanit s s ruađje lja tribat: “Če rubjaštje lumja činje sānt jo?”

19 Jej aodgovorit: “Mulc inš zāče k ješt Ivan karje bātjazā, alcā zāče k ješt Ilija, § š alcā njeki zāče jar k ješt unu d prorokurj karje majdatā atrijit š sa tors dāla morc.”

20 A atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: “A voj, če zāčec činje sānt jo?”

Petar zāče: “Tu ješt Kristu, spasitelju karje Dimizov atrimjes!”

21 A Isusu lja zapovjedit s nu zākā alu nimilja.

22 Azās: “Jo, Bijatu alu Omuluj, mora mult s patjesk. Vođilje alu židovilor, glavni popurlje, š učitelji d zakonu alu Mojsije mora s m odbacaskā. Mora s m umuarā š aldā trje (3) zālje jo mora s fiuv adrikat dāla morc.”

*Isusu zāče k ālja karje vrja s l sljedjaskā mora s fije spreman s patjaskā*

*(Mt 16,24-28; Mk 8,34-9,1)*

23 Atunča Isusu azās alu lumjej: “Akā njeko vrja s fije učeniku alu mjov mora s s odriknjaskā sāngur d jel, š tuatā zuva s ja kruča aluj š s sljedjaskā p minje.\*

24 K činje god vrja životu aluj s spasaskā, osā l pjargā; a činje god izgubjaštje životu aluj d minje, osā l spasaskā.

25 Če koristjaštje alu omuluj akā dobidjaštje tot pāmāntu, ali pjardje sāngur p jel?

26 Činje god arje rušunje d minje š d vorbilje alji mjalje, jo, Bijatu alu Omuluj, isto aša š d jel osā am rušunje kānd jo vinja ku slava amja š ku slava alu Tatimjov š ku slava alu anđelilor alu svānt.

27 Punjec urjajke k istina je: njeki dāla voj karje aiča stāc nusā muarā pānd nu vjadje cara alu Dimizov.”

*Petar, Ivan š Jakov vjadje slava alu Isusuluj*

*(Mt 17,1-13; Mk 9,2-13)*

28 Otrprilike opt (8) zālje dāpā aja če lja zās aja, adus Isusu ku jel p Petar, p Ivan š p Jakov š apljikat p djal s s ruađje.

29 Š pānd Isusu s ruga, lica aluj sa promjenit, a cualjilje ja sjajit čisto albā.

30 Dāturdatā, doj (2) omurj sa pojavit š arubit ku Isusu. Ālja afost Mojsije š proroku Ilija.

31 Sa pojavit ān marje sjaj š arubit ku Isusu d išjala aluj d pāmāntusta,† karje Isusu uskoro osā fakā ān Jeruzalem s ispunjaskā voja alu Dimizov.

32 Pānd Isusu s ruga, Petar š jej karje afost ku jel lja pukat somnu. Kānd sa skulat, avizut marje luminā karje vinje dāla Isusu š doj (2) omurj karje astat pānglā jel.

33 Pānd Mojsije š Ilija sa sprimit s pljače dāla Isusu, Petar azās alu Isusuluj, ali nič jel na štijut če rubjaštje: “Gospodarulje, binje je če ištjem aiča ku voj. Fičem trje (3) kolibje: una cijje, una alu Mojsije, š una alu Ilije.”

34 Pānd Petar aja arubit, sa pojavit oblaku, lja prekrijit š alor irja frikā.

35 Dimizov lja rubit dān oblak: “Āsta je Bijatu alu mjov karje jo lam kuljes s fije caru! P jel skultac!”

36 Š kānd jej auzāt glasu, avizut samo p Isusu. Jej atikut ān zuviljalja š alu nimilja na rubit d aja če jej avizut.

*Isusu putirjaštje p sufljet alu rov dān kupil*

*(Mt 17,14-19; Mk 9,14-29)*

§ 9:19 Ilija - Vjez fusnota ān 9,8. \* 9:23 Ān cara alu Rimuluj toc aštijut k kruča afost kazna p muartje. Kriminalcu karje je osudit obično aduče ravna gredā pānla lok undje osā fije razapnjit. Kānd akoristit asta slikā, Isusu avrut s zākā akā jej vrja s fije učenikurlje aluj, mora s lasā če jej vrja š s fije spremni s askultje p Isusu, čak š s fije spremni s muarā pāntruv jel. † 9:31 d išjala aluj d pāmāntusta - Ān grčki original skrije: “d išjala aluj”. Asta frazā vjerovatno ukazaštje p muartja alu Isusuluj š uskrisnjala kašā marje djela d spasjalā karje uskoro osā fije ostvaritā. Arfi aja slično kašā išjala d zavjetu alu Bātārn, kānd Dimizov aoslobodit p lumja aluj karje afost argac ān Egipat.

<sup>37</sup> Känd alta zuvã sa dat ân zos dãpã djal, multje lumje karje irja açija avinjit la Isusu.

<sup>38</sup> Dãturdatã, njeki om ântrã multje lumje astrigat š sa rugat mult d jel: “Učiteljulje, ujtijte la bijatu alu mjov, k jel je jedini kupil alu mjov.

<sup>39</sup> Jakã, sufljet alu rov mult vorj l pukã š dãturdatã jel ânčapje s cãpje. La runkã ân grčurj š ji pljika pjena p gurã. Š nu l lasã pãnã god skroz nu l iscrpijaštje.

<sup>40</sup> Ma rugat d učenikurlje alji tjalje s l putirjaskã, ali na putut.”

<sup>41</sup> Atunča Isusu azãs: “Lumjo karje trijic ân vrijamjasta, voj nu kridjec š ištjec strikac! Jo amfost ku voj atãta d mult š jar nu kridjec. M trjeb kãt mora s trpjesk p voj? Duj aiča p bijatu alu tov!”

<sup>42</sup> Š pãnd bijatu avinjit la Isusu, sufljetu alu rov la duburãt š jel ančiput s s grčaskã. A Isusu alu sufljetuluj alu rov azapovjedit s jašã š alikujit p bijatu š la dat la tatusov.

<sup>43</sup> Toc karje irja açija sa mirat d moć alu Dimizov.

### *Isusu jar rubjaštje d muartja aluj*

*(Mt 17,22-23; Mk 9,30-32)*

Pãnd toc sa mirat la asta š la tot če Isusu fače, jel azãs alu učenikurlje aluj:

<sup>44</sup> “Punjec binje urjajke če vu zãk: Još ucãrã lumja osã predajaskã p minje, p Bijatu alu Omuluj, ân vlastu la dušmanji alji mjej.”

<sup>45</sup> Ali jej na štijut če jel avrut s zãkã. Aja znaçalã afost skuns dãla jej. Jej na putut s razumjaskã š lja fost frikã s l ântrjabe d aja.

### *Ponizni je maj marje ân cara alu Dimizov*

*(Mt 18,1-5; Mk 9,33-37)*

<sup>46</sup> Učenikurlje ančiput s raspravljaškã činje dãla jej maj marje.

<sup>47</sup> Aštijut d čaja raspravljaštje Isusu daja alat p kupilu, š la pus pãnglã jel.

<sup>48</sup> Š Isusu lja zãs: “Činje ku drag primjaštje p kupilusta pãntruv minje, primjaštje š p minje. A činje p minje primjaštje, primjaštje š p Dimizov karje ma trimjes. Istina je: činje je maj mik ântrã voj toc, ãla je maj marje!”

### *Činje nuje pãntruv voj, ãla je ku voj*

*(Mk 9,38-40)*

<sup>49</sup> Ivan p asta azãs alu Isusuluj: “Gospodarulje, noj avizut p njeko karje ân lumilje alu tov zapovidjaštje alu sufljeti alji rovj s jašã d lumje. Noj amzãs aluj s nu fakã aja daja če nuje učeniku alu tov kašã če ištjem noj.”

<sup>50</sup> Isusu azãs: “Nu branic! Akã njeko nu lukrjazã pãntruv voj, jel atunča lukrjazã ku voj!”

### *Samarijanci nu prihvatjaštje p Isusu pãnd jel putujaštje ân Jeruzalem*

<sup>51</sup> Kãnd s približa vrijamja s ja Dimizov p Isusu ân čerj, Isusu aodlučit k avinjit vrijamja s pljače ân Jeruzalem,

<sup>52</sup> š atunča atrimjes p glasnici la intja aluj. Glasnici apljikat š auntrat ân sat ân regija Samarija s ji pripremjaškã če ji trjebje.

<sup>53</sup> A ãnklo lumja na vurut s l primjaskã daja če pljika ân Jeruzalem.‡

<sup>54</sup> Kãnd učenikurlje Jakov š Ivan auzãt k lumja ân Samarija na primit p Isusu, jej azãs: “Domnulje, vrjaj s zapovidim s lja pringã foku dãn čerj?”Š

<sup>55</sup> A Isusu sa okrinit š lja ukorit p Jakov š p Ivan s nu fakã aja.

<sup>56</sup> Atunča Isusu š učenikurlje aluj apljikat ân altu sat.

‡ **9:53** Židovi š Samarijanci s mrza š nu sa slaža pãnglã aja undje trjebje s štujaskã p Dimizov (vjezIv 4,20). Samarijanci nu podrža p Židovi karje putuja ân Jeruzalem s puatã s s klanjaskã alu Dimizov ân hramula. **Š 9:54** Ân zavjetu alu Bãtãrn, njeki car rov d trg Samarije atrimjes vuastja s apukã p proroku Ilija. Ali p vorba alu Ilije, foku sa slubuzãt d čerj š lja uništiti (2 Car 1,10-12). Jakov š Ivan vjerovatno agãndit k je kašã proroku alu marje Ilija š agãndit k Dimizov vrja s fakã isto ân asta situacije.

*Nusă fije ušurje alu älja karje sljedjaštje p Isusu  
(Mt 8,19-22)*

<sup>57</sup> Pänd jej još pljika p drum, njeko azäs alu Isusuluj: “Pljek dăpä tinje undje god tu plječ.”

<sup>58</sup> Isusu ja zäs: “Lisica arje jamă š puji arje kujb, a jo, Bijatu alu Omuluj, nam lok alu mjov d kulkat.”

<sup>59</sup> Atunča Isusu azäs alu altuluj: “Vină dăpä minje!”

A jel azäs: “Domnulje, lasămă majdată s pljek s ängrop p tatimjov.”\*

<sup>60</sup> Isusu ja zäs: “Las p morcă s grupje p alor morcă,† a tu fuđ š rubjaštje alu alcilor Bună vorbă d cara alu Dimizov.”

<sup>61</sup> Š još njeko zäche: “Domnulje, viuv dăpä tinje, ali dopustjaštjem majdată s m oprostijesk ku ukućanji mjej.”

<sup>62</sup> Isusu ja zäs: “Akă äncëpj s orještj ravno, a t ujc dăpä tinje, tu nu poc s služăštj än cara alu Dimizov.”

## 10

*Isusu trimjatje p šaptjezăč š doj (72) ućenikurj  
(Mt 11,21-27; 13,16-17)*

<sup>1</sup> Domnu Isusu dăpä aja akuljes änră jej šaptjezăč š doj (72) alcă ućenikurj\* š atrimjes kătă doj (2) s pljače la intja aluj än tot trgu š än tot loku undje Isusu atribut s pljače.

<sup>2</sup> Känd sa sprimit s pljače lja zäs: “Berba je marje, ali radnič jaštje uncără.† Berba pripadnjaštje alu Domnuluj, daja rugăcävă la jel s trimjată još maj mult radnič än berbă.

<sup>3</sup> Äncipjec akuma, ali păzăcävă k trimjet p voj kašă p vojilje änră lumje karje kašă lupurj.

<sup>4</sup> Nu dućec ku voj nič banj, nič tašna, nič altje sandalje. Nu stăc p drum ku lumja s nu pridjec vrijamja.

<sup>5</sup> Än tuată kasa än karje untrăc s prenoćic änklo, majdată zăćec: ‘S dja Dimizov miru alu toc än ašta kasă!’

<sup>6</sup> Akă än aja kasă jaštje omu karje vrja miru ku Dimizov, jel osă ajbje miru ku karje voj la blagoslovit. Akă änklo nuje om karje vrja miru ku Dimizov, jel nusă primjaskă äla miru ku karje voj la blagoslovit.

<sup>7</sup> Nu vu preselic d kasă än kasă! Boravic än aja kasă pänd fic än trgula š nu fic rušănošj s mănăc š s bjec aja će vu dă, k kum zăćem: Radniku azaslužăt plata aluj.

<sup>8</sup> Ali än tot trgu än karje untrăc š änklo vu primjaštje fic zadovoljni ku aja će god vu dă s mănăc.

<sup>9</sup> Likujic änklo p lumja karje bulnavj š zăćec alor: ‘Asta arată k cara alu Dimizov avinjit la voj!’

<sup>10</sup> Ali än tot trgu än karje untrăc š änklo nu vu primjaštje, išăc la ulicilje aluj š zăćec:

<sup>11</sup> ‘Čak frikăm š prašana d trgu alu vostru karje sa ljipit p pićuarje alu anuaštrje s vu upozorim p kazna alu Dimizov! Ali štijec k avinjit cara alu Dimizov!’

<sup>12</sup> Vu zăk: Känd vinja vrijamja d sud osă fije majušurje alu lumjej ruavă dän trg Sodoma‡ njego alu lumjej dän trgula!’

\* **9:59** Nije jasno je li čovjekov otac umro pa će ga pokopati odmah ili čovjek želi ostati duže vremena dok njegov otac ne umre, pa da ga onda pokopa. Glavna poanta je ta da čovjek želi činiti nešto drugo prije nego što slijedi Isusa. † **9:60** *Las p morcă s grupje p alor morcă* – Isusu nu gändjaštje doslovno k morci ängrupă p morcă. Aja je metafora d älja karje nu sljedjaštje p Isusu š ku sufljetu je morc. Poanta je än aja k ućenikurje nu kutjază s dopustjaskă alu nimilja s lji zadržaskă dăla pratjala alu Isusuluj. \* **10:1** *šaptjezăč š doj (72)* – Än njeki grćki rukopisurj skrije k afost šaptjezăč (70) ućenikurj, aiča š än 17. stih. † **10:2** *Berba je marje, ali radnič jaštje uncără* – Isusu vrja s zăkă k jaštje multă lumje karje sprimic s untră än cara alu Dimizov, ali nuje dosta ućenikurj s änvacă š s ažitje alu lumje. ‡ **10:12** *Sodoma* – Sodoma afost trg karje Dimizov auništ it k lumja aluj afost atăta d rovj (vidjec Post 18,16-19,28).

<sup>13</sup> Isusu azās: “Grjev vuavā, lumjo ān trg Korozain! Grjev vuavā, lumjo ān trg Betsaida! Akā njeko afukut čudurj āntrā lumje poganā ān trg Tir š ān trg SidonŠ karje jo afukut āntrā voj, jej već d känd s okrinja dāla rov. Adučja cualje hrapave š šidja ān činušā s pokazaskā žalostu.\*

<sup>14</sup> Daja osā fije majušurje ān zuvā d sud alu lumje ān Tir š ān Sidon njego vuavā ān Korozain š Betsaida!

<sup>15</sup> A voj, lumjo ān trg Kafarnaum, voj sigurno nusā vu drikāc pānla čerj samo daja če jo amfost āntrā voj! Nu! Voj osā vu slubudjec ānklo undje loku d kaznit.†”‡

<sup>16</sup> Atunča azās alu šaptježāč š doj (72) učenikurj: “Känd njeko punje urjajke la voj, aja je kašā kum punje urjajke la minje. Š känd odbacaštje p voj aja je kašā kum odbacaštje p minje. A känd njeko odbacaštje p minje aja je kašā kum odbacaštje p Dimizov karje ma trimjes.”

*Šaptježāč š doj (72) učenikurj s āntuarče š Isusu s zahvaljaštje alu Dimizov (Mt 11,25-27; 13,16-17)*

<sup>17</sup> Känd sa tors šaptježāč š doj (72) d učenikurj la Isusu, ku drag azās: “Domnulje, čak š sufljeti alji rovj askultā känd lji zapovidim ān lumje alu tov.”

<sup>18</sup> A Isusu lja zās: “Štiuv, k amvizut p Sotona kum akāzut d čerj ka sklipjala.Š

<sup>19</sup> Vidjec, jo amdat vuavā tuatā sāla š autoritetu p Sotona, dušmanu alu Dimizov, s gazāc šārpj š škorpionurj.\* Nimika vuavā nu puatje s naudjaskā.

<sup>20</sup> Ali nu vu radujic samo daja če p voj sufljeti alji rovj askultā, njego maj mult radujicāvā daja če Dimizov askris lumilje alji voštri p popis ān čerj.”†

<sup>21</sup> Atunča Sufljetu alu Svāntuluj aispunit p Isusu ku radostu š Isusu azās alu Dimizov: “T slavjesk, Tato, tu karje vladješt ku čerju š ku pāmāntu, čaj skuns istina d cara ata dāla lumje karje gāndjaštje k je mudri š mintošj š če pokazāštj aja alu lumje karje kašā kupi karje vrjaj s ānvacā. Da, Tato, cije s sviđaštje s fač aja aša.”

<sup>22</sup> Atunča Isusu azās: “Tata alu mjov ma dat tot če jel arje. Samo Tata binje kunuaštje činje sānt jo, Bijatu aluj, š samo jo, Bijatu aluj, š ālja alu činje jo odlučešk s l otkrijesk, binje kunuaštje činje je Tata.”

<sup>23</sup> Maj ānklo, känd afost sāngur ku učenikurle aluj, š ja azās: “Nurukošj ālja karje vjadje aja če vidjec voj.

<sup>24</sup> K istina je, mulc prorokurj š carurj avrut s vjadā aja če voj vidjec, ali na vizut; avrut s audā aja če voj audjec, ali na uzāt.”

*Isusu rubjaštje vorbā d om karje trijaštje ān Samarije karje irja pljin d milā (Mt 22,34-40; Mk 12,28-31)*

Š **10:13** *trg Tir š ān trg Sidon* afost doj (2) važne trgovj ān Fenicija undje trija poganji. Sa smjestit la obalā Sredozemne apā sjevernozapadno dāla Galileja akuma ān južnom Libanonu. \* **10:13** *Adučja cualje hrapave š šidja ān činušā s pokazaskā žalostu* – Cualje hrapave irja grubje, njegru matrijalu karje afost fukut d pār alu krapāj ili devāj. Lumja adučja aja cualje hrapave š šidja ān činušā s puatā s pokazaskā žalostu š očaj. Maj mult fiča aja känd s ruga d oprost š kāta s lja ažutā Dimizov. † **10:15** *ānklo undje loku d kaznit* – Ān grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku. ‡ **10:15**

Isusu aprovodit multā vrijeme ān trgu Kafarnaum š afukut mult čudurj. Daja multā lumje ān trgula agāndit k aja značaštje k je Dimizov zadovoljit ku jej. Međutim, nikad nu sa pokajit d grešala alor š akā avut privilegije š prednost če atāta vorj auzāt d Isusu. Umjesto s primjaskā maj marje častu, Dimizov osā kaznjaskā p ālja karje nu s pokajaštje.

Š **10:18** Isusu aiča rubjaštje kašā proroku karje vjadje uništjala alu Sotonej. Ān vlastita službā aluj, a akuma š ān služba alu učenikurle aluj, jel vjadje binje znaku k cara alu Dimizov vinje ku snaga š aduče porazu alu Sotonej (vjez 11,20; Iv 12,31; Rim 16,20; Otk 12,7-10; 20,1-3, 10). \* **10:19** *šārpj š škorpionurj* – Isusu vjerovatno usporidjaštje šārpji š škorpionurle ku sufljeti alji rovj kašā ālja d karje učenikurle rubjaštje ān 17. stih. Sufljeti alji rovj je kašā šārpji š škorpionurle k je opasni š fače štetā alu lumjej. † **10:20** *Dimizov askris lumilje alji voštri p popis ān čerj* – Doj trje odlomakurj ān Biblije rubjaštje d knjiga ān čerj ān karje je skris lumilje alu tot narodu alu Dimizov (Ps 69,28; Fil 4,3; Žid 12,23; Otk 3,5; 13,8; 17,8; 20,12, 15; 21,27). Aja knjigā njekad s kjamā knjiga d život. P načinula Dimizov potičaštje narodu aluj aša če lja zās s razumjaskā k jej pripadnjaštje aluj, a jel nikad nu lji mujtā.

25 Udată kănd Isusu ănvăca, njeke učitelj alu zakonu alu Mojsije sa skulat š antribat p Isusu s l iskušaskă: “Učiteljulje, če trjebje s fak s primjesk vječni život ku Dimizov?”

26 A Isusu ja zăs: “Če skrije ăn zakonu alu Mojsije? Če tu razumještj če zăče?”

27 Omu azăs: “Zakonu zăče: ‘Vrja p Domnu, Dimizov alu tov, ku tuată inima ata š ku tot sufljetu alu tov š ku tuată snaga ata š ku tuatje mincilje alji tjalje’<sup>✠</sup> š ‘vrja p bližnji alu tov kum vrjaj săngur p tinje.’”<sup>✠</sup>

28 Isusu ja zăs: “Binje ajzăs. Făj aša š osă primješt vječni život.”

29 Ali omu avrut s s spalje,<sup>‡</sup> š aša jel ăntrijabă p Isusu: “D činje rubjaštje kănd zakonu zăče ‘bližnji alu mjov?’”

30 Isusu aodgovorit ku asta vorbă: “Njeke om putuja dăn Jeruzalem ăn trg Jerihon š la napadnit fărăčoši š alat tot dăpă jel, la butut š apljikat. Š p omula alăsat s zakă skoro mort.

31 Trjače p drumula slučajno popa alu židovilor. Kănd avizut p omu karje skoro mort, la zaobidit š apljikat maj dăpartje.

32 Isto aša pănglă lokula avinjit atunča š levitu, pomoćniku ăn Hram. Kănd la vizut, š jel la zaobidit š apljikat maj dăpartje.

33 Atunča njeke omu d regija Samarija<sup>§</sup> trjače p drumula. Kănd avizut p omula, ja fost žau d jel.

34 Avinjit la upruapje d jel, ja spălat răžnilje ku ulje š ku vinu<sup>\*</sup> š ja ănvilijat ku trijanca. La drikat atunča p magarac aluj š la dus ăn gostijonă š ănklo anastavit s s pobrinjaskă d jel.

35 Mănje zuvă jel adat duavă (2) kovanic d arđint<sup>†</sup> alu gazdăj alu gostijonăj, š ja zăs: ‘Brinjaštije d jel š akă maj mult putrošăštj, c plătjesk kănd m ănturča.’”

36 A Isusu antribat p učitelju d zakon alu Mojsije: “Če găndješt? Karje d ăštja trje (3) alu omuluj sa pokazăt k je bližnji alu omula karje la napadnit fărăčoši?”

37 Azăs učitelju d zakon alu Mojsije: “Ăla karje ja pokazăt milă.”

Isusu ja azăs: “Binje ajzăs. Fuđ š făj kum š jel afukut.”

### *Isusu vinje ăn posjetă la Marta š la Marija*

38 Pănd Isusu š učeníkurlje aluj nastavja s putujaskă kătri Jeruzalem, auntrat ăn unu sat. Ačija afost njeka mujarje karje s kima Marta. La primit ăn kasa alu je.

39 Avut soră karje s kima Marija. Pănd Domnu Isusu ănvăca, Marija šidja š punja urjajke.

40 A Marta afost mult zabrinută k mora s pripremjaskă tuată mănkarja, pa ja avinjit s s žaljaskă: “Domnulje, nu c brigă če sorimja ma lăsat săngură s lukrjez tot lukru? Zi alu je s m ažitje!”

41 Ali Domnu Isusu ja zăs: “Draga Marta! Nu trjebje s t brinještj š t uznemirještj d aja če găndješt k trjebje.

42 A una stvar karje trjebje s puj urjajke la vorba amja. Marija aja ashvatit, š aja nusă fije lat dăla ja.”

✠ **10:27** ZakPon 6,5 ✠ **10:27** Lev 19,18 ‡ **10:29** avrut s s spalje – ăn grčki original skrije: “avrut s s opravdjaskă”. ăn kontekstula, asta izjavă najvjerojatnije značaštje k ăsta učitelju d zakonu alu Mojsije avrut jar s iskušaskă p Isusu, s pokazaskă kum Isusu zapravo na razumit kum pravilno s tumačaštje zakonu. Alta mogućnost je k avrut s pokazaskă k askultă zakonu alu Dimizov, š akă nu sa ponašăt binje kătri tuată lumje. ăn ăla slučaj aja puatje s s prevodjaskă kašă “Avrut s opravdjaskă ponašala aluj”. § **10:33** Židovi š Samarijanci afost marj dušmanj (vjez “Samarijanci” ăn rječnik). Židovi mrza p Samarijanci š prepostavlja k jej je lumja ruavă karje azaslužăt s lji kaznjaskă Dimizov. \* **10:34** ku ulje š ku vinu – Jej s koristja kašă ljaku ăn ăla pămănt. Ulja alu maslinej s koristja d smirjală d bolurj š zaštita d pjalje uskată (vjez Iz 1,6). Vinu s koristja kašă dezinficijens. † **10:35** kovanic d arđint – ăn grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji alu rimulor d arđint. Vridja kašă dnevnică d obični radnik.

# 11

## *Isusu ănvacă d molitvă (Mt 6,9-13; 7,7-11)*

<sup>1</sup> Udată Isusu sa rugat la njeki lok. Kănd azavrșăt ku rugala, avinjit la jel unu d učenikurj ș azăs: “Domnulje, ănvacă p noj s nji rugăm kum Ivan karje bătjază anvăcat p učenikurlje aluj.”

<sup>2</sup> Isusu lja zăs: “Kănd rugăc, zăčec: ‘Tato ăn čerj, s s ștujaskă lumilje alu tov asvânt. Aduj cara ata p tot pământu.

<sup>3</sup> Adă nuavă mănkarje karje trjebje tuată zuva

<sup>4</sup> ș oprostjaștje anuaștră greșala, k ș noj oprostim alu ălja karje grešaștje pântruv noj. Nu da s kidjem ăn kușnje.’ ”

<sup>5</sup> Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: “Akă plječ ăn ponoć la ortaku alu tov ș ji zăč: ‘Adăm trje (3) mălajurj,

<sup>6</sup> k ma vinjit ortaku ăn gostjamje, a nam s idauv nimik d mănkat!’, če osă zăkă ortaku?

<sup>7</sup> Dali nusă zăkă: ‘Nu m uznemirja! Ușa je već ăn kisă, a kupi je ăn pat k nu pot akuma s m skol s c dau!’

<sup>8</sup> Ali vu zăk: čak ș akă omula nu s skuală daja če jeșt ortak aluj, ș nu c dă nimika, osă skuală daja če mult l rođ frzdă rușanje. Š osă zdja atăta kăt cije trjebje.

<sup>9</sup> Š daja vu zăk: Nu odustanic! Rugăc p Dimizov ș osă dobidic! Kătăc ș osă găsăc! Bitjec la ușă ș osă s vu dășkidje!

<sup>10</sup> Činje god ruagă p Dimizov, primjaștje. Činje god kată, găsăștje. Činje god batje, ușa s ji dășkidje.

<sup>11</sup> Voj karje iștjec tatje, če afiča voj kănd bijatu alu vostru kată pjaștje? Dal voj ja da șarpje? Nu!

<sup>12</sup> Ili akă bijatu alu vostru kată vov dăla voj, dal voj ja da șkorpion? Nu!

<sup>13</sup> Akă voj, karje iștjec rovj, ștjiec s dăc alu kupi alu voștri bunje darurj, atunča kăt maj mult alu vostru Tata ăn čerj osă darujaskă p Suflijetu alu Svântuluj alu ălja karje l ruagă?”

## *Isusu putirjaștje p sufljetu alu rov ku săla alu Dimizovuluj, a nu ku săla alu Sotonăj (Mt 12,22-30; Mk 3,22-27)*

<sup>14</sup> Isusu una zuvă aputirit p sufljetu alu rov karje nu ja dat alu omuluj s rubjaskă. Kănd sufljetu alu rov aișăt, omu arubit ș mulc lumje sa mirat.

<sup>15</sup> Ali njeki dăla jej azăs: “Jel putirjaștje sufljeti alji rovj daja če ji žută Beelzebul,\* karje je vladaru alu toc sufljeti alji rovj.”

<sup>16</sup> A alci avrut s la puče ăn zamkă ș akătat s idja njeki znak kașă dokazu k Dimizov la trimjes.

<sup>17</sup> A Isusu aștjijut če găndjaștje, pa lja zăs: “Akă lumja ăn ista cară s burjaștje ăntră jej, osă propanjaskă cara alor. Akă familija ăn ista kasă s burjaștje ăntră jej, osă s raspadnjaskă familija alor.

<sup>18</sup> Voj zăčec k jo ku săla alu Beelzebul putirjesk p sufljeti alji rovj. Aja atunča značaștje k ș ălja karje je ăn cara alu Sotonăj s burjaștje ăntră jej. Kum atunča cara aluj s rământje?

<sup>19</sup> A čije ku učenikurlje alji voștri karje putirjaștje p sufljeti alji rovj? Akă, kașă kum zăčec, jo putirjesk p sufljeti alji rovj ku săla alu Beelzebul, atunča mora aja s fakă ș učenikurlje alji voștri ku săla alu Beelzebul. Sigurno nusă slažaștje. Učenikurlje alji voștri osă zăkă k Beelzebul nu s burjaștje săngur pântruv jel.

<sup>20</sup> Ali daja če jo p sufljeti alji rovj putirjesk ku săla alu Dimizov, atunča aja arată k la voj avinjit cara alu Dimizov.

<sup>21</sup> Kănd capăn omu karje arje bună oružije păzaștje palača aluj, tot če arje je sigurno.

\* **11:15** *Beelzebul* afost lumilje d dimizov pogan karje lumja pogană l ștjua d mult. Ăn vrijamja alu Isusuluj, Židovi l koristja ka altu lumilje d Sotonă.



22 Ali känd l napadnjaštje maj capän d jel, l savladjaštje š ija tuatä oružija än karje sa uzdit dušmanu aluj. Alat tot če omula avut š apodiljit ku lumja aluj.†

23 Äla karje nuje än partja amja, jel je päntruv minje; äla karje ku minje nu strände vojilje, jel lji putirjaštje.”

*Isusu rubjaštje vorbä d om alu karje ja fost maj rov njego maj datä  
(Mt 12,43-45)*

24 Atunča Isusu azäs asta vorbä: “Känd sufljetu alu rov jašä d om, lutjaštje p pustinja š katä lok s odmorijaskä. Känd nu l gäsaštje, azäs sängur aluj: ‘M tork än om än karje maj datä atrijit dän karje aišät.’

25 Känd sa tors, gäsaštje k je omula kašä kasa karje je čistitä š uredna, ali gualä.

26 Atunča sa dus s adukä p alcä šaptje (7) sufljeti alji rovj još maj rov d jel, š toc unträ än om š än jel trijaštje. Š na kraju postanjaštje alu omuluj maj rov njego če irja maj datä njego ča pljikat sufljetu alu rov.”

*Nurukošj älja karje punje urjajke la Dimizov*

27 Pänd Isusu rubja d aštja stvarurj, njeka mujarje d multä lumje astrigat: “Kum je binje alu mujarje karje ta dus š ca dat s suđ p tjeptu alu je!”

28 Isusu azäs: “Još je maj binje alor karje audje vorba alu Dimizov š askultä.”

*Isusu je maj marje d caru Salomon š d proroku Jona, ali lumja nu vrja s krjadä  
(Mt 12,38-42; Mk 8,12)*

29 Maj mult š maj mult lumje vinja la Isusu. Atunča Isusu lja zäs: “Lumja än asta vrijamje‡ je rovj. Vrja s fak znak kašä dokazu k Dimizov ma trimjes, ali nusä dobidjaštje ničunu znak osim znaku karje Dimizov adat d mult alu lumjej än vrijamja alu prorokuluj Jonejš känd Dimizov la spasät dälä muartje.

30 Baš kašä kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumjej karje atrijit än trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osä dogudjaskä ku minje, Bijatu alu Omuluj, osä fije znaku alu lumje än asta vrijamje.\*

31 La zuvä känd Dimizov osä sudjaskä alu pämäntuluj, carica karje d mult avladit p pämänt alu Jugu† osä skualä š osä svjedočaskä päntruv lumje än asta vrijamje daja če ja avinjit d dāpartje s audä p caru Salomon karje avut mult mudrost, a jakä, ku voj je aiča njeko maj marje d Salomon.

32 La zuvä känd Dimizov osä sudjaskä alu pämäntuluj, lumja karje atrijit än trg Niniva osä skualä š osä svjedočaskä päntruv lumja än asta vrijamje daja če jej sa okrinit dälä rov alor känd Jona alor arubit, a jakä, ku voj je aiča njeko maj marje d Jona!”

*Änväcala alu Isusuluj je kašä lumina karje dä alu lumjej s vjadä  
(Mt 6,22-23)*

33 Isusu azäs: “Nimilja nu prindje lampa s uaskundä ili s upuje dusu košarä, već daja s upuje p loku alu je aša kum toc karje uträ s puatä s vjadä binje.‡

† 11:22 Asta rubjaštje d Isusu karje pobidjaštje p Sotona š p aluj sufljeti alji rovj kašä kum Isusu maj capän om karje ja aja če pripadnjaštje alu om capän. ‡ 11:29 Lumja än asta vrijamje – Vjez fusnota än 7,31. § 11:29 znaku...alu prorokuluj Jonej – P Jona angicät marje pjaštje, atunča Dimizov la skos d burta alu marje pjaštje (vjez Jon 2,1, 11). Isusu d dogadžajula rubja kašä k je slika karje prestavljaštje muartja aluj š uskrisnjala (vjez Mt 12,39-40). \* 11:30 kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumjej karje atrijit än trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osä dogudjaskä ku minje, Bijatu alu Omuluj, osä fije znaku alu lumje än asta vrijamje – Än grčki original skrije: “kum Jona afost znaku alu lumje än Ninivlja, aša Bijatu alu Omuluj osä fije alu äšta naraštaju”. † 11:31 carica karje d mult avladit p pämänt alu Jugu – Asta afost carica alu Seba (vjez 1 Car 10,1-10) karje na fost židovkă. ‡ 11:33 Lampa š lumina je slikje karje prestavljaštje p Isusu š änväcala aluj. Dimizov aotkrijit alu lumje životu alu Isusuluj š poruka aluj. Aja če Isusu afukut š änväca na fost skuns dälä lumje. Atrijit š änväca änklo undje putja lumja s l vjadä š s la udä. Nu lji tribja s lji dja još unu znak kašä dokazu k la trimjes Dimizov.

34 Vojku alu tov je ka lampa d tjelä. Akä vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akä vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika.Š

35 Daja päzaštje s nu gändještj k poc binje s vjez, već zapravo nu poc nimika s vjez.

36 Daja, akä poc binje s vjez š akä nuje nimika d tinje skuns, tot poc s vjez. Osä fije kašä če ješt än sobä ku lampa karje c dä s vjez.”

*Isusu opominjaštje p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije  
(Mt 23,1-36)*

37 Känd Isusu azavršät vorba aluj, njeki farizej la kimat la jel akas s mälänče. Isusu auntrat š alat loku la aštal.

38 Isusu na spälät mänilje majdatä njego če s mälänče. Farizeju sa mirat daja če jej änvacä k omu trjebje aša s fakä s fije čist la intja alu Dimizov.\*

39 Aša Domnu Isusu ja zäs: “Voj farizeji ištjec kašä lumja karje spalä paru š gävänu samo da far, ali nu čistjaštje prljavština dän nontru, k spälac mänilje, ali inimilje alji avuaštje zaista pljinje d pohlepä š d rov.

40 Voj lumje karje na vjec fir än kap! Dimizov karje astvorit p omu da far je isto aša la stvorit dän nontru.

41 Nu fic lakumj, već däc däla inimä alu lumje karje narje. Akä ištjec aša, osä fic čist la intja alu Dimizov dän nontru š da far.

42 Grjev vuavä, farizeji! Voj däc alu Dimizov zjače (10) posto čak š d začinurj š d biljke alji voštje, ali nu vu ponašac pravedno nit vrjec p Dimizov. Asta atribut s fičec, ali s nu zanemarujič altje stvarurj karje Dimizov azapovjedit.

43 Grjev vuavä, farizeji! Vrjec s šidjec p počasne lokurj än sinagogje š vrjec k p voj lumja pozdravjaštje ku marje poštujašä p ulic.

44 Grjev vuavä! Voj ištjec kašä pämäntu karje narje spomenik karje nu arata k änzos s nalazaštje märmäntje.† Pa lumja umblä p äštja märmäntje, ali nu štije, š atunča je nečisti la intja alu Dimizov.”

45 Atunča unu učitelj alu zakonu alu Mojsije ja zäs: “Učiteljulje, kum aša rubješt š p noj ku aja nji uvridještj!”

46 Isusu ja zäs: “Grjev š vuavä, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj punjec teretu p lumje karje je grjev š jej nu puatje s la dukä, a nič đajštju nu vrjec s l pomaknic s jažutac s adukä äla teret.

47 Grjev vuavä! Voj adrikäc spomenikurlje alu prorokulor, a voj ištjec isti kašä sämänca avuašträ karje d mult lja umurät.

48 Aša k umjesto s lji osudic, voj aja potvrdic š slažac ku sämänca avuašträ. Jej lja umurät, a voj lji drikäc spomenikurlje!‡

49 Voj ištjec kašä pra tatilje alji vošttri. Dimizov än mudrostu aluj majdatä äštijut k osä fičec istje stvarurj. Jel azäs: ‘Osä trimjet la jej p prorokurlje š p apostoli, a jej p njeki d jej osä muarje, a p alcä osä putirjaskä.’

Š 11:34 Akä vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akä vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika – Än grčki original skrije: “Daja akä vojku cije zdravän tuatä tjela osä fije objasät ku lumina p vojk, ali akä vojku nuje zdravän tuatä tjela osä fije än tamä.” \* 11:38 Isusu na spälät mänilje majdatä njego če s mälänče. Farizeju sa mirat daja če jej änvacä k omu trjebje aša s fakä s fije čist la intja alu Dimizov – Än grčki original skrije: “A farizeju sa mirat känd avizut k Isusu nu sa spälät maj datä d mänkarje.” Asta spälät na fost d higijena s s rišaskä d priljavština š d klicje, već aja afost vjerski ritual karje farizeji änväca kum s čistja svečano. † 11:44 märmäntje – Kätri zakonu alu Dimizov, akä omu dotaknjaštje märmäntilje, aja l fače ritualno nečisti la intja alu Dimizov (vjez Br 19,16). D razlogula Židovi majbinje obiljižaštje märmäntilje kum lumja na putja slučajno s stja p jej. Farizeji je kašä äštja märmäntilje karje nuje obiljižät. Sa usredotočit da far, ritualno čistoče, ali azanemarujič s trijaskä pravedno, pa än vojki alu Dimizov irja nečisti. Lumja karje pratja änväcala alor š fiča aja če je zäca, postanja nečisti la intja alu Dimizov š nu štija aja. ‡ 11:48 Učitelji alu zakonu alu Mojsije afukut äštja grupje k avrut lumja s gändjaskä k jej častjaštje p prorokurlje. Ali učitelji alu zakonu alu Mojsije nu sa pokorit alu aja če prorokurlje änväca, če dokazät k nuje maj bunj däla pra tatilje alor karje aumurät p prorokurlje.

<sup>50</sup> Daja Dimizov ku prava aluj osă smatrjaskă k je dăvină lumja ăn asta vrijamje d tuată muartje alu prorokurluj karje lumja lja umurăt d kănd je pămăntu.

<sup>51</sup> Dimizov osă lji osudjaskă d muartje alu tot proroku, dăla Abel pănla Zaharija, p karje la umurăt ăn Hram ăntră svetište š žrtvenik. § Istina je, Dimizov osă lji kaznjaskă p lumja ăn asta vrijamje!

<sup>52</sup> Grjev vuavă, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj ištjec kašă omu karje askuns ključu alu ušăj d cara alu Dimizov.\* Săngurj nu untrăc ăn cara alu Dimizov š nu dăc nič alu ălja karje kată s untrje.”

<sup>53</sup> Kănd Isusu apljikat dăn kasă alu farizej, učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji ančiput ku nikižala s navaljaskă p jel š azahtjevit s odgovorjaskă p multă vorbje.

<sup>54</sup> Jej pokuša s la pučje ăn zamkă ăn nješto će aputja s zăkă s l puată s l optužaskă.

## 12

*Isusu zăče alu učenikurlje aluj k mora ku tuată inima s vrja p Dimizov š samo d jel s ajbje frikă*

*(Mt 10,26-33; 10,19-20; 12,31-32; Mk 3,28-29)*

<sup>1</sup> Maj mult š maj mult lumje anastavit s vije la Isusu. Lja fost atăta k gaza unij pisti alc. Maj dată njego će osă rubjaskă alu lumjej, Isusu arubit alu učenikurlje aluj: “Păzăcăvă d farizeji. Ku duavje trje fălč jaštje š utjecaju alor s proširjaštje ăntră lumje kašă germa karje s proširjaštje ăn mălaj. Păzăcăvă s nu fic kašă jej ku trje fălč.

<sup>2</sup> Vinje vrijamja kănd tot čije skuns osă fije otkrivit š tot čije tajna osă sa audă pănglă toc.\*

<sup>3</sup> Da, ăn zuvaja će god njeko azăs ăn tamă osă saudă la lumină š tot će njeko ašaptit ăn sobă kisă osă razglasaštje p krov† s audă toc!

<sup>4</sup> Ortači ajmje, punjec binje urjajke. Na vjec frikă d lumje. Jej puatje s umară samo tjela, ali dăpă aja vuavă nu puatje nimika maj rov s fakă!

<sup>5</sup> Njego osă vu pokazaskă d činje trjebje sa vjec frikă: avjec frikă d Dimizov karje p voj puatje s vu muarje, š atunča p voj s arunče ăn pakao. Da, d jel avjec frikă!

<sup>6</sup> Voj štijic k činč (5) vrabacurj s vindje samo d doj (2) novčičurj. Ali Dimizov nu mujtă p ničunu d jej.

<sup>7</sup> Voj štijec k aluj vridic maj mult njego multje vrabacurj. Dimizov štije čak š kăt avjec păr p kap. Daja na vjec frikă!

<sup>8</sup> Istina je, tot ăla karje aiča p pămănt la intja alu lumje priznajaštje k mije pripadnjaštje, š d jel jo, Bijatu alu Omuluj, la intja alu anđelilor alu Dimizov osă priznajesk k jel pripadnjaštje mije.

<sup>9</sup> Tot ăla karje aiča p pămănt la intja alu lumje s odriknještje k mije pripadnjaštje, osă m odriknjesk la intja alu anđelilor alu Dimizov k jel pripadnjaštje mije.

<sup>10</sup> Ipak tot ăla karje rubjaštje păntruv minje, Bijatu alu Omuluj, puatje s oprostjaskă. A alu ăla karje uvridjaštje p Sufletu alu Svântuluj‡ nusă oprostjaštje.

§ **11:51** Ăn povijesti alu židovilor majdată d vrijamja alu Isusuluj, Abel afost prvi karje umurăt dăla argacă alu Dimizov (Post 4,8), a Zaharija, popa amarje, afost zadnji umurăt (2 Dnev 24,20). \* **11:52** Voj ištjec kašă omu karje askuns ključu alu ušăj d cara alu Dimizov – Ăn grčki original skrije: “Voj aoduzmit ključu d znanje”. Isusu rubjaštje d istina alu Dimizov kašă k je ăn kasă ăn karje učitelji alu zakon alu Mojsije odbijaštje s utră, š nič dopustjaštje alu alcilor s ajbje ključu s utră. Asta značaštje k učitelji nu poznajaštje zaista p Dimizov, š sprječaštje p alcă s l upoznajaskă.

\* **12:2** Dimizov osă otkrijaskă istina d lumje karje je ku duavă trje fălč kašă farizeji. Farizeji apokušăt s askundă stvarne motive alor, ali Dimizov una zuvă osă fakă s štije toc d čija jej zapravo găndjaštje. † **12:3** p krov – Kăši ăn Izrael avut ravne krovurj, pa lumja aputja s urče š stja p krov. Lumja aputut s stja p ravne krovurj š s obavjaskă văžne poruke alu alcilor ăn zajednică karje sa străns ăn zos ăn ulică. ‡ **12:10** ăla karje uvridjaštje p Sufletu alu Svântuluj – Aja rubjaštje d om karje odbijaštje s krjadje ăn istină d Dimizov š d Isusu karje Sufletu alu Svântuluj ji otkrijaštje.

<sup>11</sup> Känd jej adučē p voj la sud ān sinagogā, la intja alu vladaruluj š la vlast, nu vu sikiric če s začec vuavā ān obranā

<sup>12</sup> daja če p voj Sufļjetu alu Svāntuluj ān āla tren osā ānvacā če s začec.”

### *Isusu ānvacā k nu trjebje s t uzdještj ān bugacije*

<sup>13</sup> Unu om dān atāta lumje azās alu Isusuluj: “Učiteljulje, zi alu fratimjov s podiljaskā ku minje imanja karje adobidit če tatimjov nja lāsāt.”

<sup>14</sup> Isusu ja zās: “Omulje, činje p minje ma pus s sudjesk š s podiljesk āntrā voj?”

<sup>15</sup> Atunča azās alu toc: “Pāzācāvā š nu dopustic alu bilo d karje lakumije s utrā ān inima avuastrā, k život nu s sastajaštje ān aja če posjeduještj.”

<sup>16</sup> Atunča Isusu arubit asta vorbā: “Alu unu bogataš binje arodit pāmāntu.

<sup>17</sup> Bogatašu agāndit: ‘Nu štīuv če s fak daja če nam nič u lok atāta d marje s sprimjesk tot če ma rodit.’

<sup>18</sup> Atunča azās: ‘Štīuv! Dubor p skladištilje abātrnje š osā fak maj marje š ānklo osā puj š gruvu š tuatā imovina amja.’

<sup>19</sup> Atunča osā zāk sāngur mije: ‘Jakā, am ān skladištje zalihe d još multje aj. Akuma m odmurjesk, mālānk, bjav š m veseljesk!’

<sup>20</sup> Ali Dimizov ja zās: ‘Omulje tu karje naj mincā! Još d sarā osā c jav sufļjetu alu tov. Atunča alu činje s pripadnjaskā tot aja čaj strāns d tinje?’

<sup>21</sup> Omu karje narje mincā je āla karje strānde bugacija p pāmānt, a nuje bugat ān vojki alu Dimizov.”

### *Nu brinicāvā (Mt 6,25-34)*

<sup>22</sup> Atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: “Daja vu zāk: Nu brinicāvā š na vjec frikā kum s preživic, če s mānkāc, nič kum s ānviljic tjala avuastrā, če s ānbrkāc!

<sup>23</sup> K životu maj važniji d mānkarje, š tjela d cualje.

<sup>24</sup> Ujtacāvā la gavranurj! Nit sijaštje, nit adunā, nit arje skladištje nit kolibā. A Dimizov ipak s pobrinjaštītje d jej. A voj vridic maj mult alu Dimizov d pujurj!

<sup>25</sup> Puatje njeko d voj aša če s brinjaštje s produžaskā životu čak š unu sat?

<sup>26</sup> Daja če nu putjec s fičec nič aša mikā stvar, dāče vu brinic d bilo čaja?

<sup>27</sup> Ujtacāvā la frorj ān polje kum krjaštje! Nu s mučaštje aša s fakā cualje. A ipak nič caru Salomon karje afost maj bugat š maj capān caru ān Izrael na fost ānbrkat aša māndru kašā unu d fruarjasta.

<sup>28</sup> Atunča akā Dimizov aša ānbrakā frorji karje krjaštje ān polje karje jaštje astāz, a već minje s arunkā ān fok, dali s nu vrja još maj mult s pobrinjaskā d voj? Voj lumjo karje aša d pucān kridjec!

<sup>29</sup> Nu kātāc če osā mānkāc š če osā bjec š nu vu uznemiric d aja.

<sup>30</sup> K Tata alu vostru ān čerj štije k tot asta vuavā trjebje. Nu fic kašā lumja alu pāmāntusta karje samo aja katā.

<sup>31</sup> Njego prvo kātāc cara alu Dimizov š Dimizov osā vu dja aja če vuavā trjebje.

<sup>32</sup> Navja frikā, amikā stada,Š k Tata alu vostru ān čerj vrja s vu dja bugucija alu cara aluj.

<sup>33</sup> Vinjdjec aja če avjec š banj dāc alu lumje karje narje nimik! Akā aja fičec, osā avjec pravo bugucije p čerj karje nikad nusā fije purdut. Aja je kašā k avjec saku ku banji karje nikad nusā ajbje rupā ān ja. P čerj nuje lupovj karje vuavā afura stvarurlje š nuje gāgj karje amānka cualjilje avuaštrje.

<sup>34</sup> Inima avuastrā uvijek osā fije ānklo undje je bugucija avuastrā.”

Š 12:32 amikā stada – Stado je grupa d voj ili d krapje d karje pastiru s brinjaštje. Kašā če pastiru s brinjaštje d vojilje aluj, Dimizov s brinjaštje d ālja karje s uzdjaštje ān jel.

*Isusu ănvacă p ucenikurlje k trjebje s fije spremic d vinjala aluj la kraju alu pământuluj  
(Mt 24,45-51)*

<sup>35</sup> Isusu azăs: “Uvjek fic spremic, kašă argatu karje ănrbrkat ăn radne cualje aluj ș alu činje je lumina prinsă tuată nuaptja.

<sup>36</sup> Da, fic kašă argatu karje ștjaptă p gospodaru aluj karje apljikat ăn svatovj ș kănd gospodaru ažundje akasă ș batje la ušă, odma diškidje uša.

<sup>37</sup> Blago alu ălja argac karje je spremic ș aștjaptă ăntručala alu gospodaruluj k jel osă lji nagradjaskă. Istina je zăk vuavă, gospodaru osă ănbračje cualjilje alu argatuluj, osă lji zăče s șagă la astal ș săngur osă lji poslužaskă.

<sup>38</sup> Blago alu ălja argac karje je spremic ș aștjaptă ăntručala alu gospodaruluj, čak ș akă jel vinje ăn ponoć ili maj ănklo.

<sup>39</sup> Ăn asta putjec s fic sigurni: Akă gazda alu kasăj știja kănd vinje lupovu, na dopustja alu lopovuluj s provaljaskă ăn kasa aluj.

<sup>40</sup> Fic ș voj stalno pripremic daja če jo, Bijatu alu Omuluj, osă viuv kănd voj numă očekujic.”

<sup>41</sup> Petar antribat: “Domnulje, arubit tu asta vorbă nuavă alu ucenikolor ili alu toc?”

<sup>42</sup> Domnu Isusu ja zăs: “P činje găndic k gospodaru osă puje s upravljaskă ku altje argac ăn kasa aluj ș s lji nahranjaskă ăn bună vrijamje? Aja je argatu p karje gospodaru smatnjaštje k je vjeran ș mudar, dali nuje?”

<sup>43</sup> Blago alu argatula p karje gospodaru, kănd s ănturča akas, s găsaskă k vjerno ș mudro upravljit ku altje argac, k gospodaru osă nagradjaskă p jel!

<sup>44</sup> Da, istina je k postavljajtje p argatu s upravljaskă ku tuată imanja aluj.

<sup>45</sup> Ali če osă fije akă argatula găndjaštje: ‘Gospodaru sa zadržăt p drum ș nusă ăntuarčje d mult’, ș ančiput s bată p argacă ș p argatilje, mult mălănkă ș bja ș s ămbată?

<sup>46</sup> Atunča gospodaru alu argatula osă vije ăn zuvă ăn karje jel nu l očekuja ș ăn vrijamje karje jel nu štije. Gospodaru osă l taje p komadurj ș osă l trimjatje ănklo undje mora s pljače toc karje nu krjadje.

<sup>47</sup> Argatula karje aštijut ča čirut gospodaru, ali nu sa pripremit d vinjala aluj ș na fukut aja če gospodaru azăs, osă fije luvit ku multje udaracurj.

<sup>48</sup> A argatula, karje na štijut aja če gospodaru avrut, a afukut nješto d čaja azaslužăt bătaje osă fije luvit ku pucăn udaracurj. Dăla tot ăla alu činje Dimizov mult adat, Dimizov dăla jel osă kată mult. Dăla tot ăla alu činje Dimizov mult apovjerit, Dimizov dăla jel osă čarje mult.”

*Isusu ănvacă k familija osă fije podjeljită dăn jel  
(Mt 10,34-36)*

<sup>49</sup> Atunča Isusu azăs: “Avinjit s aduk sudu alu Dimizov p pământ, kašă foku.\* Mult vrjauv s fije već aprinsă.

<sup>50</sup> Mora s trjek vrijamja d marje patjală ș nimika nu m spričaštje pând god nu završa asta vrijamje d patjală!

<sup>51</sup> Voj găndic k amvinjit s aduk miru p pământ? Nipošto! Njego, istina je amvinjit s aduk podjelă ăntră lumje.

<sup>52</sup> Pând akuma, akă ăn una kasă jaštje činč (5) lumje, osă podiljaskă unu păntruv altu. Doj (2) osă fije ku minje, a trje (3) osă fije păntruv minje.

\* **12:49 foku** - Foku ăn Biblije obično je metafora d sud ili d čistjală (vjez Lk 3,9, 16-17; 9,54; 17,29). Ăn amiždoj slučajurj rubjaštje d odvajală d aja čje rov dăla binje. Muartja alu Isusuluj p kruče apobjedit sála alu Sotonăj ruavă ș aosigurit konačni sudu alu toc dușmani alu Dimizov. Čak ș akuma aja če Isusu afukut uzrukujaštje odvajală ăntră ălja karje p Isusu sljedjaštje ș p ălja karje je dușmanji aluj.

<sup>53</sup> Članurlje alu familjije osă podiljaskă unji păntruv alc. Tata osă fije păntruv bijat š bijatu osă fije păntruv tată, mama păntruv fată š fata păntruv mamă, suakra păntruv noră š nora păntruv suakră.”

*Isusu ănvacă p narodu k trjebje s kunaskă znakurlje alu vrijamje*  
(Mt 16,2-3; 5,25-26)

<sup>54</sup> Atunča Isusu arubit alu mulc lumje: “Kănd opazăc k d zapad dăla more s nakupjaštje njegri oblakurj, odma začec: ‘Osă fije nevrijeme’, š jaštje.

<sup>55</sup> A kănd suflă vântu dăla jug voj začec: ‘Osă fije zăpuk!’ š jaštje zăpuk.

<sup>56</sup> Lumjo ku duavă licje! Putjec s ujtac pănglă voj če s dogodjaštje p pămănt š p čerj š s protumačic znakurlje karje ănklo s vjadje. Dăce atunča nu putjec s protumačic događajurlje karje promatric aštja zuvje kănd sânt jo ku voj?†

<sup>57</sup> Š dăce nu putjec s prepoznajic čije binje d fukut?

<sup>58</sup> Pănd ku omu karje păntruv tinje plječ la sud, pokušaštje, majdată njego če s fije kasno, s t dogovorješt ku jel. Akă aja nu fač, jel osă vu prisiljaskă s stăc la intja alu sudaculuj, sudacu osă t sudjaskă š t predajaštje la izvršitelj, a jel osă ta runče ăn kisuarje.

<sup>59</sup> Istina je: nusă ješ d ănklo pănd god nu isplatja tuată datorija ata, pănla zadnja kovanică.”‡

## 13

*Isusu ănvacă k toc mora s okrinjaskă dăla grešală*

<sup>1</sup> Ăn vrijamjaja avinjit la Isusu njeki om karje ja rubit k rimski upravitelju Pilat anaredit p njeka lumje d regija Galileja s lji muară pănd duča žrtvă ăn Hram ăn Jeruzalem.

<sup>2</sup> A Isusu lja zăs: “Dal găndic k lumja d regija Galileja aša afost umurăc daja ča fost grešni maj mult d toc alcă lumje ăn regija Galileja?”

<sup>3</sup> Nipošto! Istina je, akă nu vu okrinic dăla grešală, š voj isto osă propanic!

<sup>4</sup> Š če găndic d aštja optsprjače (18) p karje sa duburăt kula ăn Siloam ăn Jeruzalem š lja murăt? Dal găndic k afost grešni maj mult d toc alcă lumja ăn Jeruzalem?

<sup>5</sup> Nipošto! Istina je, akă nu vu okrinic dăla grešală, š voj isto osă propanic!”

*Isusu rubjaštje vorbă d ljemnu frzdă plod*

<sup>6</sup> Atunča Isusu lji rubjaštje asta vorbă: “Njeki om avut smokvă karje asadit ăn vinograd aluj. Vinja ăn tot anu s vjadje dal arodit, ali na găsăt p ja ničuna smokvă.

<sup>7</sup> Azăs atunča alu omu karje s pobrinjaštje d vinograd: ‘Jakă već trje (3) aj viuv s vjed dal jaštje plod p smokvasta, ali nu l găsăsk. Tajoj. Dăce s iscrpjaskă pămăntu?’

<sup>8</sup> A omula azăs: ‘Gospodarulje, las još u an. Osă surp š osă puj păngl ja gnoju.

<sup>9</sup> Akă aja fiča la anu, možda osă rudjaskă smokva. Akă nu, atunča osă utaj d tinje.’ ”

*Isusu likujaštje p mujarje ăn sămbătă, svăntă zuvă alu židovilor*

<sup>10</sup> Isusu una sămbătă ănvăca ăn sinagogă.

<sup>11</sup> Jakă, afost ănklo una mujarje ăn karje afost optsprjače (18) aj sufljetu alu rov karje ufiča bulnavă. Afost grbavă š nikako na putut s s ispravljaskă.

<sup>12</sup> Kănd Isusu avizut p ja, akimato la jel š ja zăs: “Mujarje, oslobodită ješt d bualasta!”

<sup>13</sup> Atunča apus mănilje aluj p ja. Mujarja dăturdată sa ispravit š ančiput s slavjaskă p Dimizov.

† 12:56 Afost dosta mintošj s prepoznajaskă znakurlje k vinje pluaje ili kald. Ali aodbit s prepoznajaskă k čuda š znakurlje alu Isusuluj arată k je Isusu ăla karje Dimizov atrimjes s spasaskă pămăntu. ‡ 12:59 Isusu azăs asta vorbă vjerovatno kašă usporedbă s upozorjaskă p lumja k trjebje s s pomirjaskă ku Dimizov maj dată njego če vinje vrijamja s lji sudjaskă jel.

14 Omu karje vudjaštje sinagoga sa nikážāt. Agāndit k Isusu prekršaštje zakonu alu Mojsije daja če likuja ān sāmāntā. Š azās alu naroduluj: “Šasā (6) zālje ān duminikā zakonu alu nostru dopustjaštje s lukrizām. Ān zuviljalja vinjic s likujic, a nu sāmāntā!”\*

15 Domnu Isusu ja zās: “Voj lumjo karje avjec duavā licje! Š voj lukrizāc sāmāntā. Toc voj dizljigāc ān sāmāntā p volu ili p magaracu š l skutjec dān štalā la apā s bja, dal nu?”

16 Asta mujarje karje je sāmānta alu Abraham karje Sotona acānāto ljigatā optsprjače (18) d aj. Dal stvarno gāndic k na atribut s fije dizljigatā ān sāmāntā dāla asta bualā ku karje irja ljigatā?”

17 P vorbilje alu Isusuluj, sa posramit toc dušmani aluj, a toc alcā sa radujit d čudurj karje afukut Isusu.

*Cara alu Dimizov kašā sāmānta mikā karje krjaštje š germa karje s širjaštje  
(Mt 13,31-33; Mk 4,30-32)*

18 Isusu azās: “Kum izglidjaštje cara alu Dimizov? Ku čaja s ju usporidjesk?”

19 Cara alu Dimizov je kašā sāmānta mikā alu gorušice† karje omu asadit ān baštjava aluj. Aja krjaštje marje kašā ljemnu š puji vinje s gnizdjaštje ān krāči aluj.”

20 Jar antribat: “Ku čaja s ju usporidjesk cara alu Dimizov?”

21 Aja je kašā germa karje mujarja alato š amišāto ān marje količinā‡ d pjelm pānd tot zolu nu sa drikā.”

*Isusu ānvacā k je grjev s untrje ān cara alu Dimizov  
(Mt 7,13-14, 22-23; 8,11-12)*

22 Isusu putuja ān Jeruzalem. Pānd triča p trgurj š p saturj š p drum ānvāca,

23 njeko la antribat: “Domnulje, dal Dimizov samo osā spasaskā pucān lumje dāla sud?”

Isusu azās:

24 “Cara alu Dimizov je kašā kasa karje arje ušā strāmtā. Trudicāvā s untrāc p ja. Istina je, mult lumje vrja s untrje, ali nusā puatā.

25 Kānd toc ažuns š gospodaru sa skulat š ankis ušā, nusā kutizāc s untrāc. Atunča osā stāc afar š osā bātjec la ušā. Osā zāčec: ‘Domnulje, diškidje nuavā!’ A jel osā zākā: ‘Nu štiov činje ištjec š dundje vinjic.’

26 Atunča osā rubic: ‘Noj ku tinje amānkāt š abut, š tu nji ānvācaj p trgurje alji noštri!’

27 A jel vuavā osā zākā: ‘Nu štiov činje ištjec š dundje vinjic. Fuđic dāla minje, toc voj lumjo karje fičec rov!’

28 Ānklo osā plānđec š osā škrcijic d dinc ān tugā kānd vidjec p Abraham, p Izak š p Jakov š p toc prorokurlje la gozbā ān cara alu Dimizov, k voj sāngurj afost putiric.

29 Š osā vije lumja d tuatje pārc alu pāmāntuluj, čak š ālja karje nuje Židovj, š osā mālānče la gozbā ān cara alu Dimizov.

30 Jakā njeki karje akuma s smatnjaštje k je maj mič osā fije atunča maj marje, a njeki karje akuma s smatnjaštje k je maj marje osā fije atunča maj mič.”

*Isusu plānđe p Jeruzalem  
(Mt 23,37-39)*

31 Ān vrijamaja, kānd Isusu azavršāt ku vorba, avinjit la jel njeki farizeji š azās alu Isusuluj: “Fuđ da iča daja če Herodš vrja s t muarje!”

32 A Isusu lja zās: “Fuđic š zāčec alu aja lukavāj liscāj: ‘Jakā, jo osā putirjesk p sufljeti alji rovj š likujaskā astāz š mājje š aldā trje (3) zālje osā dovršāsk lukru alu mjov.’

\* **13:14** Vjez fusnota ān 6,7. † **13:19** *sāmānta mikā alu gorušice* – Kānd Židovi avrut s opisaskā nješto jako mik, obično koristja asta poslovicā karje rubjaštje k je aja kašā sāmānta alu gorušica. Obično krjaštje ān marje grm pisti unu metar, ili njekad čak š pisti trje (3) mitjarje. ‡ **13:21** *marje količinā* – Ān grčki original skrije: “trje (3) mjerje” (otprilike duavāzāč š činč [25] kilje). § **13:31** *Herod* – Vjez fusnota ān 3,1.

<sup>33</sup> Da, astăz, mănje ș dăpă mănje mora s nastavjesk p drum. Dali nuje aja ân Jeruzalem undje umuară p tot proroku? Kum aputja s mor bilo undje altu?

<sup>34</sup> O Jeruzaleme, o Jeruzaleme, tu karje umorj p prorokurlje ș umorj ku buluvanji p ălja karje Dimizov atrimjes la tinje! Kăt vorj avrut s străng p lumja ata kum kloca sakupljaștje p puji ș punje dusu ja, ali tu nu ma dat!

<sup>35</sup> Dimizov osă napustjaskă p tinje.\* Istina je, nu maj m vjez vișe tot pând nu vinje vrijamja pând god nu zăčec: ‘Blagoslovit ăla p karje Domnu atrimjes!’ ”✧

## 14

### *Isusu likujaștje ân sămbătă, svântă zuvă alu židovilor*

<sup>1</sup> Ân una sămbătă Isusu avinjit ân kasa la unu vođe alu farizejutor s mălănče. Toc karje afost ân kasă s ujta s vjadă če Isusu osă fakă.

<sup>2</sup> Jakă, la intja alu Isusuluj irja njeki om karje avut apă ân jel.

<sup>3</sup> Isusu antribat p farizeji ș p učitelji alu zakonu alu Mojsije: “Dopustjaștje zakonu s s likujaskă ân sămbătă ili nu?”\*

<sup>4</sup> Jej atikut. Š Isusu apus măna p omu karje bulnav, la likujit ș ja zăs: “Poc s plječ.”

<sup>5</sup> A alor azăs: “Akă bijatu alu vostru ili volu kadje ân puc ân sămbătă, dal nusă l skutjec? Sigurno odma osă l skutjec, ș akă je sămbătă!”

<sup>6</sup> Jej na vut p aja če s zăkă.

### *Isusu ănvacă k trjebje s s ponizaștje ș s dja alu ălja karje nu puatje s ăntuarkă*

<sup>7</sup> Pând Isusu afost ačija, avizut k gostjamja d jej avrut s kuljađeje maj bunj lokurj la domačin. Daja Isusu lja spus asta vorbă:

<sup>8</sup> “Kănd njeko t kjamă la nută, nu la maj bun lok la gozbă. Če akă je kimat njeko maj važniji d tinje?

<sup>9</sup> ăla karje ta kimat p tinje ș p jel osă vije s c zăkă: ‘Skual ș las loku alu omusta!’ Atunča mora s t skolj ș s plječ la zadnji lok ș osă fi sramotit.

<sup>10</sup> Kănd t njeko kjamă nu la maj bun lok la gozbă, njego ja zadnji lok. Atunča kănd ăla karje ta kimat t vidja, osă vije s c zăkă cije: ‘Ortakulje, vină ș șăz la maj bun lok.’ Așa osă primjeștj čast la tuată lumja karje je la gozbă.

<sup>11</sup> Činje p jel săngur adrikă, osă fije ponizăt, a ăla karje săngur p jel ponizaștje osă fije adrikat.”

<sup>12</sup> Atunča Isusu azăs alu farizeju p karje la kimat: “Kănd kjem p gostjamja la ručak ili la vičera, nu kima samo p ortači alji tej, p fracă, p familija nič komšiji alji bugac, k ș jej p tinje osă kjamă ș așa c ăntuarčeje zajamu.

<sup>13</sup> Njego kănd fač gozbă kjamă ș p lumja karje je sărač, invalidj, p ălja karje nu puatje s umblje ș p lumja vuarbă

<sup>14</sup> karje nu puatje s t kjamje la gozbă s c ăntuarkă zajamu. Atunča osă fi zaista blagoslovit, k Dimizov osă c ăntuarkă zajamu, la zuvă karje vinje s uskrisnjaskă toc pravedni lumje dăla morc.”

### *Isusu rubjaștje d gozbă ân cara alu Dimizov*

*(Mt 22,1-14)*

<sup>15</sup> Kănd unu dăla alcă gostjamje karje afost la astal ku Isusu auzăt kum Isusu asta arubit, jel azăs: “Blago alu tot ăla karje osă mălănčj la gozbă ân cara alu Dimizov!”

<sup>16</sup> Isusu ja zăs: “Njeki om afukut marje gozbă ș akimat p mulc lumje.

<sup>17</sup> Kănd vičera afost sprimită, atrimjes p argatu aluj s zăkă alu gostjamje p karje akimat: ‘Tot je gata. Vinjic!’

\* **13:35** p tinje – Ân grčki original skrije: “kasa avuastră”. Aja rubjaștje d trg Jeruzalem, a možda posebno d Hramu, karje Rimljani p amiždoj auniștit șaptjezăč (70). aj majdată d Krist. ✧ **13:35** Ps 118,26 \* **14:3** Vjez fusnota ân 6,7.



18 Ali tot äla ančiput s zäkä k nu puatje s vije. Unu azäs alu argatuluj: ‘Amkumprat njeka njivä š mora s pljek jar s m ujt. Märog d tinje, oprostjaštjem.’

19 Altu azäs alu argatuluj: ‘Amkumprat činč (5) parurj d volurj š pljek s vjed kum orjaštje. Märog d tinje, oprostjaštjem.’

20 Aldä trje (3) azäs alu argatuluj: ‘Akuma ma surat, š daja nu pot s viuv.’

21 Argatu sa tors š arubit alu gospodaru aluj aja če jej azäs. Gospodaru p aja sa nikäžät š azäs alu argatuluj: ‘Fuđ odma p lardž š p uskje ulic än tot trgu š duj aiča p särači š p invalidj, p lumja vuarbä, š p älja karje nu puatje s umblje.’

22 Känd aša afukut, argatu azäs: ‘Gospodarulje, amfukut aja če zapovjedit tu š jaštje još lok.’

23 Azäs gospodaru alu argatu aluj: ‘Fuđ afar dän trg š katä p drumurj š p stazje š natirjaštije s vije s m napunjaskä kasa.

24 Istina je ničunu d älja prvi p karje akimat nusä mälänk nimika d gozba amja!’ ”

*Isusu upozorjaštje k nu s fije ušurje s fije učniku aluj*

*(Mt 10,37-38; 5,13; Mk 9,50)*

25 Pänd Isusu anastavit drumu aluj än Jeruzalem, la sljedit jako multä lumje. Isusu sa okrnit š azäs alor:

26 “Akä njeko vrja s m sljedjaskä, nu puatje s fije učniku alu mjov akä vrja bilo p činje maj mult njego p minje. Än usporedbä ku ljubavu aluj kättri minje, jel mora s mrzaskä š p tatusov, p mumusa, p mujarja, p kupi, š p fracä, p surorilje, čak š p životu aluj.

27 Činje nu ja kruča aluj š nu pljakä däpä minje, nu puatje s fije učniku alu mjov.†

28 Akä njeko däla voj vrja s sagradještj kulä, nusä šäz prvo š s procinještj kät kuštjaštje s vjadä arje dästul banj s u završaskä?

29 Inače možda osä c nistanjaskä banj däpä aja če završäštj samo temelju, a atunča toc karje aja vjadje osä räda d tinje.

30 Osä zäkä: ‘Ästa om ančiput s gradjaskä, a na putut s završaskä!’

31 Isto aša, dal vrja bilo karje car s krinjaskä än rat ku altu car, akä na gändit dal puatje s pobidjaskä? Dal prvo nusä s sastajaskä ku savjetnici aluj š s rubjaskä ku jel dal puatje ku aluj zjače mij (10.000) d vuastje s savladjaskä p äla karje p jel vinje ku duaväzäč mij (20.000) d vuastje?

32 A akä shvatjaštje k nusä puatä s pobidjaskä p altu car, osä trimjatä p poslanikurlje la dušmanu aluj pänd je još maj däpartje. Osä änrjabje p altu car če vrja däla jel s puatä s fije miru änrä jej.

33 Isto aša, gändic d cjenä s m sljedic. Nimilja däla voj nu puatje s fije učniku alu mjov, akä nu lasä tot če arje.

34 Älja karje je uistinu učnikurlje alji mjej je kašä sarja. Sarja je bunä, ali akä apurdut okusu, če osä fač jar s fije bunä?

35 Sarja karje apurdut okusu aluj s izbacaštje. Aja nuje bun d pämänt, a nuje bun čak š d hrpä d biljigarj. Toc činje arje urjekj s audä, trjebje s puje urjajke š s razumjaskä!”

## 15

*Isusu rubjaštje vorbä d vuaje karje sa purdut*

*(Mt 18,12-14)*

1 Zuviljaštja mulc carinikurj š alcä grešnikurj vinje la Isusu kum apunja urjajke la änväcala aluj.

2 Daja farizeji š učitelji d zakonu alu Mojsije prigovorja: “Isusu s družäštje ku grešnikurlje! Čak š mälänkä ku jej!”

3 Isusu d aja arubit asta vorbä:

† 14:27 Vjez fusnota än 9,23.

4 “Akã njeke dala voj arje usutã (100) d voj š pjardje una dala vuaje, če osã fakã? Dal nu lasã nuavãzãč š nuavã (99) p pijanã š s pljače s ukatje š p aja una karje apurduto pãnd nu ugãsaštje?

5 Sigurno! Š kãnd ugãsaštje, upunje p umirje tot vjasãl

6 š aduã akas. Atunãa kjamã p ortaçi š p komšiji š lji zãče: ‘Veseljãvã ku minje! Angãsať p vuaja karje sa purdut!’

7 Istina je k p ãerj isto s fije maj mult radost d unu grešnik karje s okrinjaštje dala grešalã njege d nuavãzãč š nuavã (99) lumje karje je pravedni š veã sa okrinã la Dimizov.”

#### *Isusu rubjaštje vorbã d banj karje sa purdut*

8 Atunãa Isusu azãs: “Takodër, akã njeke mujarje arje zjače (10) kovanã d arđint\* š una pjardje, če osã fakã? Dal nu prindje lampa, s mãtãrã kasa š s ukatje binje?

9 Sigurno! Š kãnd ugãsaštje, kjamã p prijateljicilje š p komšinicilje š zãče: ‘Veseljãvã ku minje! Angãsať banjã karje apurdut!’

10 Istina je, isto aša, Dimizov š anđelurlje aluj s radujaštje d unu grešnik karje s okrinjaštje la Dimizov.”

#### *Isusu rubjaštje vorbã d bijat karje sa purdut*

11 Atunãa Isusu arubit asta vorbã: “Afost unu om karje avut doj (2) fiãorj.

12 Fiãoru alu tãnãr azãs alu tatusov: ‘Tato, vrjauv talu alu mjov d imanja ata akuma majdatã çe osã morj.’ Aša tata apodjelãt imanja, a alu maj tãnãr fiãor adat talu aluj.

13 Kãnd atrikut duavã trje zãlje fiãoru alu tãnãr avindut tot, apljikat dãn kasã, š apljikat dãpartjeãn alta državã š ãnklo atrijãt frzdã minc š rasipja tuatje banjã p jel.

14 Kãnd apotrošãt tuatje banjã aluj, ãn pãmãntula karje irja afost marje fuamje š na vut çe s mãlãnãje.

15 Aša apljikat š sa zaposlit la unu om karje afost stanovniku alu pãmãntula p karje atrimjes ãn pijanã s pãzaskã porçi.†

16 Jel afost atãta flãmãnd k avrut ãak s mãlãnãje mãnkarja ku karje s rãnjaštje porçi, ali nimilja nu ja dat.

17 Kãnd fiãoru alu tãnãr napokon ashvatãt ãa fukut, agãndãt: Toc radniçi karje lukrjazã d tatimjov arje mãnkarje maj mult njege ãije dosta d mãnkat, a jo aiãa mor d fuamje!

18 Mãduk da iãa, pljek la tatimjov š osã ji zãk: ‘Tato, ampogrešãt pãntruv Dimizov š pãntruv tinje.

19 Nu sãnt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov. Mãrog d tinje, primjaštãmã s lukrjez la tinje ka radniku alu tov.’

20 Apljikat d lokula š sa dus la tatusov. Kãnd još irja d partje, tatusov la vizut sa žalostãt, adat fuga la jel, la zagrlãt š la surutat.

21 Azãs bijatu: ‘Tato, ampogrešãt pãntruv Dimizov š pãntruv tinje! Nu sãnt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov.’

22 Ali tata azãs alu argacã aluj: ‘Majdatã duãec aljina,‡ aja karje maj mãndrã, š l brkããlej! Punjec aluj injelu p mãnã š sandaljãlje p piãuarje!

23 Š duãec maj bun mjel. Tãjecãlãj s priredãm gozbã š s nji veselim.

24 Daja çeãsta bijatu alu mjov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je gãsať! Š anããput s s veseljaskã.

25 D vrijamaja fiãoru maj bãtãrn alukrizat ãn polje. Kãnd sa tors dãn polje š avinjit aupruapje la kasã, auzãt k nontru kãntã š žuakã.

\* 15:8 zjače (10) kovanã d arđint – ãn grãki original: “zjače (10) drahmã”. Drahma irja kovanã d arđãnt karje vridja una dnevnãã. † 15:15 D žãdovj porçi irja neããsti pa na putut s mãlãnãje karnja d pork (vjez ZakPon 14,8). Žãdovã na putut s zamãsljaskã maj marje rušãnje s ranjaskã p porçi. ‡ 15:22 aljina – Asta afost lung ogrtaã karje s duãa pistã altje cualje ãn važne dogadãjurj.

<sup>26</sup> Akimat la jel p unu d argat s antrjabje če s dogodjaštje aja.

<sup>27</sup> Argatu ja zäs: ‘C sa tors fratutov. Tatutov adat s tijem maj bun mjel s proslavjaskä če nuavä sa tors bijatu viuv š zdravän.’

<sup>28</sup> Ali maj bätärn fičor sa nikäžät š aodbit s untrje än kasä. Aša tatusov aišät afar s s ruadžje mult d jel s uträ än kasä.

<sup>29</sup> A fičoru ja zäs: ‘Jakä, jo atäta aj c služäsk š nikad na odbit s fak aja če maj zäs, ali mije nikad nu madat čak š krapä d gozba amikä ku ortači alji mjej.

<sup>30</sup> Ali känd sa tors ästa bijatu alu tov karje ku prostitutkilje arasipit imanja ata, a tu adat s taje maj bun mjel š apriridit gozba d jel!’

<sup>31</sup> Tatusov ja zäs: ‘Fičoru alu mjov, tu ješt stalno ku minje. Tot če am pripadnjaštje cije.

<sup>32</sup> Ali trjebje s proslavim š s nji radujim daja če ästa fratutov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je gäsät!’ ”

## 16

### *Isusu rubjaštje vorbä d upravitelju karje je nepošten*

<sup>1</sup> Isusu arubit alu učenikulor asta vorbä: “Afost unu om karje irja bugat š avut om karje upravlja ku bugucija aluj. Una zuvä njeko azäs alu bogatašuluj kum upravitelju rasipjaštje imanja aluj.

<sup>2</sup> Bogatašu akimat la jel p omula karje upravljäštje ku imanja aluj š ja zäs: ‘Kum aputut aja s mi fač? Nu poc više s upravljäštj ku bugacija amja. Pripremjaštje papirulje än karje skrij tuatä imanja amja š činje če dugujaštje.’

<sup>3</sup> Upravitelju p aja azäs sängur aluj: ‘Gospodaru osä m lasä. Kum akuma osä priživjesk? Nu sänt capän s surp, š m rušänje s prosäsk.’

<sup>4</sup> Štiuv če osä fak känd gospodaru m läsa, osä fak aša k lumja osä m primjaskä än kasä alor š s pobrinjaskä d minje.

<sup>5</sup> Atunča akimat unu kätu unu p dužnikurlje alu gospodaruluj. P prvi antribat: ‘Kät ješt datorj alu gospodaru alu mjov?’

<sup>6</sup> Dužniku ja zäs: ‘Usutä (100) d bätöjurj d ulje.’ Upravitelju ja zäs: ‘Jakä računu p karje skrije k ajzäs k osä platještj usutä (100). Šäz š majdatä skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p činžäč (50).’\*

<sup>7</sup> Atunča upravitelju p altu antribat: ‘Kät ješt tu datorj?’ Dužniku ja zäs: ‘Usutä (100) d košarje d gruv.’ Upravitelju ja zäs: ‘Jakä računu p karje skrije k ajzäs k osä platještj usutä (100). Šäz š majdatä skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p optžäč (80).’†

<sup>8</sup> Känd gospodaru auzät aja ča fukut nepošteni upravitelju, la pohvalit ča fost aša d snalažljiv.

Istina je k lumja p pämäntusta jaštje mult snalažljivi pänd s pripremjaštje d životu alor än pämäntusta. Jej jaštje maj mult snalažljivi dälä lumje karje trijaštje än luminä pänd s pripremjaštje d životu alor p pämänt karje vinje.‡

<sup>9</sup> Aša punjec binje urjajke: Koristic bugacija alu pämäntusta s ažutäc alu alcilor š steknic ortačj än čerj. Atunča känd osä fic morc š läšac bugacija alu pämäntusta, osä primjaskä p voj än vječna kasä.

\* **16:6** Usutä (100) d bätöjurj ... činžäč (50) – Asta je njeđe 3.000 d litjarje š njeđe 1.500 d litjarje. † **16:7** Usutä (100) d košarje ... optžäč (80) – Asta je njeđe 20.000 d kilje š njeđe 16.000 d kilje. ‡ **16:8** Istina je k lumja p pämäntusta jaštje mult snalažljivi pänd s pripremjaštje d životu alor än pämäntusta. Jej jaštje maj mult snalažljivi dälä lumje karje trijaštje än luminä pänd s pripremjaštje d životu alor p pämänt karje vinje – Än grčki original skrije: “k kupi d vrijamjasta maj mudri kättri naraštaju alor njego kupi d luminä.” “Kupi d vrijamjasta” rubjaštje d lumje karje nu krjadje. Maj mult je mudri d lumje karje krjadje (“kupi d luminä”) k päzaštje p jej anträ narodu alor. Lumja karje krjadje trjebje s änvacä dälä jej k trjebje s s pripremjaskä d budućnost alor p čerj. Mulc inš aja fače akä mudro koristjaštje bugucija karje arje än životu alor p pämänt.

<sup>10</sup> Činje god je vjeran än mič stvarurj, osä fije vjeran š än maj marj stvarurj, a činje god je nepošten än mič stvarurj, osä fije nepošten š än maj marj stvarurj.

<sup>11</sup> Akä nu ištjec vjerni än bugacija alu pämantusta, činje osä vu dja bugacije p čerj?

<sup>12</sup> Š akä vuavä nu puatje s povirjaskä aja če pripadnjaštje alu njeko altuluj, činje osä vu dja aja če vuavä osä pripadnjaskä?

<sup>13</sup> Ničunu argat nu puatje s služaskä p doj (2) gospodarurj. P unu osä mrzaskä, a p altu osä vrja, ili alu unu osä fije vjeran, a p altu osä prezirjaskä. Nu putjec s služac š alu Dimizov š alu bugacije.”

<sup>14</sup> Farizeji, karje avrut banji, la tot asta apus urjajke š sa ljigat d Isusu.

<sup>15</sup> Atunča Isusu lja zäs: “Voj la intja alu lumjej fičec k ištjec pravedni, ali Dimizov kunaštje inimilje alji vuaštje. Aja če lumja smatnjaštje k je bun, aja Dimizov smatnjaštje k nu vridjaštje nimika.”

*Zakonu š cara alu Dimizov  
(Mt 11,12-13; 5,18, 31-32)*

<sup>16</sup> “Pänla vrijamjaja känd avinjit Ivan karje bätjazä, Dimizov arätat planu aluj pisti Zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurlje askris. Da tunča noj rubim Bunä vorbä d cara alu Dimizov š nagovorim tuatä lumje s untrje än jel.

<sup>17</sup> Tot čije skris än Zakon osä s ispunjaskä. Maj ušurje osä nistanjaskä čerju š pämantu njego s nu s ispunjaskä š maj mikä slovä d Zakon.

<sup>18</sup> Na primjer: činje god s rastavjaštje d mujarje š s suarä döpä alta fače preljub, š činje god s suarä döpä mujarje karje irja rastavitä fače preljub.”

*Isusu rubjaštje vorbä d bogataš š d särak*

<sup>19</sup> Isusu arubit asta vorbä: “Afost unu bogataš karje s änbrka än skumpje cualje, š tuatä zuva amänkat maj bunä mänkarje.

<sup>20</sup> A pänglä uša aluj azukut säraku karje sa kimat Lazar, karje afost pljin d čirurj.

<sup>21</sup> Lazar afost atäta flämänd k avrut s mälänče čak š puškäji karje kädja döpä astal alu bogatašuluj. Još maj rov, vinja känji š lindja čirurlje aluj.

<sup>22</sup> Una zuvä amurit säraku š anđeli la dus pänlä lok d čast pänglä Abraham.Š Maj änklo amurit š bogatašu š la ängrupat.

<sup>23</sup> Š bogatašu apljikat änklo undje loku d kaznit.\* Pänd s muča, sa ujtat än sus, š avizut d dāpartje p Lazar ku Abraham.

<sup>24</sup> Bogatašu astrigat: ‘Tato Abrahame, smilujaštje mitje š trimjatje p Lazar s umučaskä vrhu alu dājštiluj än apä š s vije aiča s m ričaskä ljimba daja če mult patjesk än fokusta!’

<sup>25</sup> A Abraham ja zäs: ‘Bijatu alu mjov, dätje d gänd k tu ajdobidit bunje stvarurj pänd atrijit p pämant, a Lazar rov. Akuma jel aiča utješät, a tu t mučeštj.

<sup>26</sup> Osim d aja, änträ noj jaštje marje provalije. Älja karje avrja da iča s trjakä la voj nu puatje s fakä aja, a nič d partja avuasträ karje avrja s vije la noj nu puatje s trjakä aiča.’

<sup>27-28</sup> Bogatašu ja zäs p aja: ‘Tato Abrahame, am činč (5) frac. Märog d tinje, trimjatäläj atunča p Lazar än kasa alu tatimjov s lji opominjaskä s nu vije jej än lokusta undje trpjesk marje mukä.’

<sup>29</sup> Ali azäs Abraham alu bogatašuluj: ‘Nu vrjauv. Fracä alji tej arje p zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurlje d mult askris s lji opominjaskä. Trjebje alor s krjadä š s okrinjaskä dāla rov!’

Š 16:22 pänlä lok d čast pänglä Abraham – Än grčki original skrije: “P tjeptu alu Abraham”. Grčka ljimbä koristjaštje izrazusta karje značaštje k Lazar s naslonaštje p tjeptu alu Abraham. Aja aratä k Lazar afost bliski än zajedništvo ku Abraham, ku sämanca amarje alu tot narodu alu Dimizov š la lok la marje čast. Lumja karje auzät asta vorbä vjerovatno arazumit k je Lazar pänglä Abraham la marje gozbä p čerj, känd tot narodu osä slavjaskä vinjala alu cara alu Dimizov (vjez 13,28-29). \* 16:23 änklo undje loku d kaznit – Än grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku, “loku d kaznit, Had, Šeol”.

<sup>30</sup> A bogatašu ja zäs: ‘Nu vrja, tato Abraham! Ali akä lji vinja njeko dala morc, osä okrinjaštje dala rov.’

<sup>31</sup> Ali Abraham azäs alu bogatašuluj: ‘Akä nu krjadje alu Mojsije š alu prorokurj, nusä s uvirjaskä čak š akä njeko s skualä dala morc.’ ”

## 17

*Isusu änvacä p učenikurlje aluj s nu navadjaskä p alcä s grešaskä š s oprostjaskä alu alcilor karje grešaštje päntruv jej*

(Mt 18,6-7; 15; 21-22; Mk 9,42)

<sup>1</sup> Atunča Isusu azäs alu učenikurlje aluj: “Lumja sigurno osä fakä stvarurj d karje p alcä navadjastje p grešalä. Ali grjev alu toc karje natirjaštje p njeko altu s grešaskä.

<sup>2</sup> Alu omula arfi majbinje njeko s la runče än apä ku marje buluvan\* pänglä gät, njego s navadjaskä p grešalä p una dala maj mik om.

<sup>3</sup> Pa päzäcävä če fičec. Akä grešaštje još unu dala učeniku alu mjov, zi k aja ča fukut k nuje binje š jartäj akä s okrinja dala grešalä aluj.

<sup>4</sup> Čak š akä d šaptje (7) vorj p zuvä grešaštje päntruv tinje š šaptje (7) vorj s äntuarče š priznajaštje aja ča fukut k nuje binje, jartäj!”

*Isusu änvacä p učenikurlje aluj d snagä alu vjerej š jej trjebje s ji služaskä ponizno*

<sup>5</sup> Atunča apostoli azäs alu Domnuluj Isusuluj: “Ažutänje s kridjem maj mult!”

<sup>6</sup> A Domnu Isusu lja zäs: “Akä avjec vjerä atäta pucän kašä sämänca alu goruščičä, aputja s začec alu dudusta: ‘Skuatitje ku korijenu d pämänt š posadjaštije än apä’, š apunja urjajke la voj.

<sup>7</sup> Zäčem k njeko dala voj arje argat karje lukrjazä än polje ili s brinjaštje d voj. Känd argatu s äntuarče d polje, dali gospodaru iziča: ‘Vinä akuma, šžz š mälnkä?’ Nu ji začel!

<sup>8</sup> Umjesto aja, osä zäkä gospodaru aša: ‘Priredjaštjem vičera! Džzbrakitje š poslužastje p minje ku mäncarja š ku bjarja! A känd jo završa, poc tu s mälnč š s bjaj.’

<sup>9</sup> Dali gospodaru dugujaštje alu argatuluj s ji zahvaljaskä daja ča fukut aja če irja azapovjedit aluj? Nu!

<sup>10</sup> Aša š voj, känd fičec aja tot če vuavä Dimizov azapovjedit, začec: ‘Noj ištjem samo argac š nu zaslužäm pohvalje k samo fičem dužnost alu nostru.’ ”

*Isusu likujaštje p zjače (10) lumje karje arje bualä p pjalje*

<sup>11</sup> Pänd Isusu još uvjek pljika kättri Jeruzalem š putuja pänglä granicä alu regije Samarije š alu regije Galileje,

<sup>12</sup> avinjit pänlä njeki sat. Pänd untra än sat, la vizut zjače (10) lumje karje avja gubä, zarazna bualä p pjalje.† Jej astat majdäpartje

<sup>13</sup> š ančiput s striđe dän tot glasu: “Isusulje, gospodarulje, smilujaštije p noj!”

<sup>14</sup> Känd Isusu lja vizut, lja zäs: “Fuđic š pokazäcävä la popje s puatje jej s vu pregledjaskä!”‡ Pänd apljikat kättri popje, sa likujit d gubä.

<sup>15</sup> Känd unu d jej avizut k je likujit, sa tors š aslavit p Dimizov p tot glasu.

<sup>16</sup> Akäzut la intja alu Isusuluj ku fälči kättri pämänt š ja zahvaljit. Afost omula d Samarija.Š

<sup>17</sup> P aja Isusu antribat p älja karje afost ku jel: “Dali Dimizov na likujit p zjače (10) lumje? Undje älja alanc nuavä (9)?

\* **17:2** *marje buluvan* – Än grčki original skrije: “mlinski buluvan”, karje afost d sus dala doj (2) marje ravne buluvanjanj karje mäčinja gruvu än pjelm. Buluvanu d sus afost obično okrugli ku rupä än mižlok än karje s turna gruvu. † **17:12** *gubä, zarazna bualä p pjalje* – Vjez fusnota än 4,27. ‡ **17:14** Zapovjedu alu Isusuluj afost kašä obečala k osä s likujaskä, a aja ča skultat, apokazät k akrizut alu Isusuluj. Popilje lji prigljidja s potvridjaskä k jej više narje gubä, pa lja zapovjedit s fakä aja če zakonu alu Mojsije ačirut (Lev 14,1-32; Lk 5,12-14). § **17:16** *Samarija* – Židovi mrza p lumja d Samarija. D maj mult informacije, vjez “Samarija” än rječnik.

18 Kum puatje s fije k omusta karje nuje Židov jedini karje sa tors mije š azahvaljit alu Dimizov?”

19 A alu omula atunča Isusu azās: “Skual š fuđ. Tu taj likujit daja čaj krizut.”

*Isusu začē alu učenikurlje aluj k cara alu Dimizov osā vije känd jej nu očekuja (Mt 24,23-51)*

20 Ān una zuvā farizeji antribat p Isusu: “Känd vinje cara alu Dimizov?”

Isusu lja zās: “Omu nu puatje s predvidjaskā känd vinja cara ān znakurj karje promatrujaštje.

21 Lumja nusā puatā s zākā: ‘Jakālāj aiča je!’, ili: ‘Jatālāj ānklo je!’ Jakā cara alu Dimizov akuma āntrā voj.”

22 Atunča alu učenikurlje aluj azās: “Vinje vrijamja känd s fic žaljnič s vidjec zuva känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk,\* ali nusā putjec.

23 A lumja s vu zākā: ‘Jatālāj ānklo je’, š: ‘Jakālāj aiča je!’, ali nu dāc fuga dāpā jej s m kātāc.

24 K kum š toc vjadje munja känd s pojavjaštje aša s fije ān zuvaja känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk.

25 Ali majdatā trjebje mult s trpjesk š lumja ān asta vrijamje trjebje s m odbacaskā.”

26 Š isto aša, kum afost ān zuvilje känd Noa afost viuv š aša osā fije ān zuvilje majdatā känd jo, Bijatu alu Omuluj, osā m pojavjesk:

27 Kašā uvijek nastavja s mālānče š s bja, s s ānsuarje š s miritje, tot pānla zuvā känd Noa auntrat ān marje brod.✧ A atunča avinjit potopu š p toc lja uništīt karje na fost ān marje brod.

28 Š isto aša kum afost ān zuvilje känd Lot afost viuv:✧ lumja ān asta regija kašā uvijek nastavja s mālānče š s bja, s kumprje š s vindā, s obradjaskā pāmāntu š s gradjaskā.

29 Ali ān zuvaja känd Lot aišāt dān trg Sodoma ān karje atriijit, atunča dān čerj foku ku buluvanji karje ardje akāzut ka pluaja p jej š aumurāt p tuatā lumja ān aja regija.

30 Isto aša osā fije š ān zuvā känd osā m pojavjesk jo, Bijatu alu Omuluj.

31 Činje god ān zuvaja p krovu alu kasāj,† a stvarulje alor je ān nontru, s nu s dja ān zos ān kasā la stvarurj aluj! Činje god s gāsaštje ān pijanā, s nu s āntuarkā āntrāt s ja stvarulje aluj!

32 Dācāvā d gānd če sa dogodīt känd mujarja alu Lot sa ujtāt āntrāt ān Sodoma š apoginjit!‡✧

33 Činje god pokušaštje s pāzaskā životu aluj, osā l pjargā, a činje god spreman s lasā životu aluj, osā l pāzaskā.

34 Istina je, ān nuaptaja känd osā m pojavjesk, doj (2) lumje karje s skulkā ān isti pat, p unu osā ja, a p altu osā l lasā.

35 Dāla duavā (2) mujerj karje zajedno ān mlin mačinā, p una osā ja, a p alta osā l lasā.

36-37 ŠUčenikurlje aluj l āntrjabā: “Domnulje, undje asta osā fije?”

Isusu lji začē: “Undje začē lumja muartā, ānklo s sakupjaštje lešinari.”\*†✧

\* **17:22** s vidjec zuva känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk – Ān grčki original skrije: “s vidjec š una zuvā p Bijatu alu Omuluj”. ✧ **17:27** Post 7,6-24 ✧ **17:28** Post 19,1-29 † **17:31** Lumja ān dobaja često s odmurja š s družā p krov karje je ravan, a posebno nuaptja känd irja maj ričalā. ‡ **17:32** Ja sa ujtāt āntrāt kātri Sodomā š Dimizov akaznito una ku lumja d Sodomā. ✧ **17:32** Post 19,16 § **17:36-37** Njeki grčki rukopisurj arje āsta odlomaku kašā ān 36. stih “Doj (2) inš osā fije ān polje, p unu osā ja, a p altu osā l lasā.” \* **17:36-37** lešinari je marj puji karje mālānkā karnja d životinj karje amurit. Puatje s vjadā kum kružaštje p čerj undje god jaštje muartje životinje. † **17:36-37** Känd lumja vjadje p lešinari kum s s strānde, štije k ānklo tjela muartā. Isto aša, känd s dogudja aštja stvarurj, toc osā štije k avinjit kraju. ✧ **17:36-37** Job 39,30

## 18

### *Vorba d udovică karje irja uporna ăn molitvă*

<sup>1</sup> Isusu rubja alu učenikurlje aluj asta vorbă s lji ănvacă kum trjebje uvijek s s ruagă š nikad s nu odustanjaskă:

<sup>2</sup> “Irja ăn njeki trg unu sudac. Nič k irja aluj frikă d Dimizov nič ka marit d lumje.

<sup>3</sup> A ăn trgula irja š njeka udovică karje stalno vinja la jel š s ruga d jel: ‘Adăm pravdă păntruv dušmanu alu mjov!’

<sup>4</sup> Sudacu d mult na marit d aja, ali napokon agăndit: ‘Š akă numi frikă d Dimizov š nu marjesk d lumje,

<sup>5</sup> osă dauv pravdă alu asta udovică daja če m stalno zmitjaštje, s nu vije stalno s m dosadjaskă!’ ”

<sup>6</sup> Zăče Domnu Isusu: “Ăsta sudac irja nepravedan, ali obratic pažnja p aja če jel ipak aodlučit!

<sup>7</sup> Dali nusă dja Dimizov pravdă alu lumja aluj karje akuljes š karje zuva š nuaptja plănde la jel? Dali Dimizov osă odgodjaskă s lja žută?

<sup>8</sup> Istina je, ănpripă Dimizov osă lji dja pravdă. Ali kănd jo, Bijatu alu Omuluj, mătork p pămănt, dal osă găsăsk p lumje karje aša krjadje ăn Dimizov?”

### *Vorba d farizej š d poreznik*

<sup>9</sup> Isusu rubja asta vorbă alu lumjeje karje s uzdja ăn jej k je pravedni, š găndja k je maj bunj d alcă:

<sup>10</sup> “Doj (2) lumje avinjit ăn Hram s s ruađje. Unu afost farizej karje lumja l poštuja, a altu om irja carinik karje lumja l mrăza.

<sup>11</sup> Farizeju astat š sa rugat d jel: ‘Dimizovolje, fala cije če nu sânt kašă alcă lumje: lopovj, ăštja karje nuje pravedni kătri lumje, preljubnikurj ili kašă carinikusta.

<sup>12</sup> Dadavorj ăn duminikă pustjesk š d tot če stiknjesk zdauv cije unu tal.’\*

<sup>13</sup> A cariniku astat maj d partje š nu sa osudit s s ujtje ăn čerj. Jel tuguja š s bătja ăn tjept š rubja: ‘Dimizovolje, smilujaštje mije karje sânt om rov!’

<sup>14</sup> Istina je, Dimizov afost zadovoljan ku rugala alu poreznikuluj š da tunča Dimizov la smatrit k je bun om. Ali p farizeju, Dimizov la smatrit k nuje bun om. K činje p jel săngur adrikă, Dimizov osă l ponizaskă, a činje p jel săngur ponizaštje, Dimizov osă l adrikă.”

### *Isusu blagoslovjaštje p kupi*

*(Mt 19,13-15; Mk 10,13-16)*

<sup>15</sup> Jej duča alu Isusuluj š maj mič kupi s puje măna p jej š sa rugat s lji blagoslovjaskă Dimizov. Kănd učenikurlje aja opazăt, jej lja zabranit s adukă kupi.

<sup>16</sup> Ali Isusu avrut s vije kupi š zăče: “Lăsăc kupi s vije la minje š nu lji putiric k cara alu Dimizovoluj pripadnjaštje alu ălja karje kašă kupištja!

<sup>17</sup> Istina je zăk vuavă, akă njeko vrja s primjaskă cara alu Dimizovoluj jel mora s postanjaskă kašă kupilu. Inače nikad nusă untrje ăn jel!”†

### *Grjev alu bogatašuluj s utrje ăn cara alu Dimizovoluj*

*(Mt 19,16-30; Mk 10,17-31)*

<sup>18</sup> Njeki poglavar ăntrijabă p Isusu: “Učiteljulje alu bun, če mora s fakă s primjesk vječni život ku Dimizov?”

<sup>19</sup> Isusu l ăntrijabă: “Dăče m kjem k sânt bun?‡ Bun je samo Dimizov.

\* **18:12 unu tal** – Ăn grčki original skrije: “desetina” (vjez Lev 27,30-32). † **18:17 Dimizov kată dăla lumje s prihvatjaskă vlastu aluj p jej ku pouzđjala š ku ponizala.** Ku altje vorbje: “Činje god vrja s utrje ăn cara alu Dimizovoluj mora s l primjaskă ku pouzđjala š ku ponizala kašă kupilu.” ‡ **18:19 bun** – Isusu postavljăštje pitanje s vjadă dali omu binje razumjaštje k Isusu je Dimizov. Š akă omu p Isusu prihvatjaštje k je Dimizov, jel atunča prihvatjaštje pozivu alu Isusuluj š vindă tot če arje š s l sljedjaskă.

20 Zakonu alu Mojsije šti: ‘Nu fiča preljub’, ‘Nu umura’, ‘Nu fura’, ‘Nu optužuja ku minčunurlje’, š ‘Poštujaštje p tatutov š p mumuta!’”<sup>✧</sup>

21 Omu azās: “Poštujesk tuatje aštja zapovjedi alu Mojsije još känd irjam tänär.”

22 Isusu začē alu omuluj: “Još nješto c faljaštje. Fuđ š vindje tot če aj, a banji podiljaštje alu lumje karje sarač š osā aj blago p čerj. A atunča vinā š pratjaštima!”

23 Āla om irja mult bogat š mult sa žalostit känd auzāt aja če ja zās Isusu.

24 Känd Isusu la vizut kāt je žalostit, jel azās: “Kum je grjev alu bogatašilor s untrā ān cara alu Dimizov!”

25 Maj ušurje arfi alu devāj s s provučaskā p rupā alu akuluj njego alu bogatašuluj s untrā ān cara alu Dimizov!”

26 Ālja karje aja auzāt antribat: “Pa činje atunča puatje s spasaskā?”<sup>§</sup>

27 Isusu lja zās: “Aja če lumje nu puatje s fakā, Dimizov puatje.”

28 Petar začē: “Jakā, noj tot alu nostru alāsāt š t sljedim.”

29 A Isusu lja zās: “Istina je zāk vuavā, tot āla karje alāsāt kasa aluj, ili p mujarja, ili p fracā, ili p roditelji, ili p kupi d cara alu Dimizov

30 već akuma p āsta pāmānt osā primjaskā maj mult njego ča lāsāt, a p āla pāmānt karje vinje osā primjaskā vječni život.”

### *Isusu jar rubjaštje d muartja aluj š d uskrisnjalā*

*(Mt 20,17-19; Mk 10,32-34)*

31 Isusu astrāns p duavāsprjače (12) apostolurj š lja zās: “Jakā untrām ān trg Jeruzalem. Ānklo osā s ispunjaskā tot če prorokurlje askris ān Svāntā pismā d minje, d Bijatu alu Omuluj.

32 Osā m predajaskā alu lumjej karje narje frikā d Dimizov,<sup>\*</sup> osā sprdujaskā d minje, osā m zlostavljaskā š osā skupje p minje.

33 Š jej osā m batā ku biču š osā m umuarā, ali d trje (3) zālje jo osā m skualā dāla morc.”

34 Ali učenikurlje na štijut d čaja Isusu rubjaštje. Na aputut s razumjaskā k aštja stvarurj osā ispunjaskā vorbilje alu prorokuluj. Daja jej na putut s shvatjaskā če Isusu alor azās.

### *Isusu āntuarče vidu alu omuluj karje nu vidja*

*(Mt 20,29-34; Mk 10,46-52)*

35 Känd Isusu avinjit la uprapje d trg Jerihon, pānglā drum šadje njeki om karje nu vidja š prusa.

36 Känd vorbu auzāt p mulc lumje karje vinja kātri jel, āntriba činje aja.

37 Jej ja zās: “Jakā vinje Isusu dān Nazaret.”

38 Jel p aja astrigat: “Isusulje, Bijatu alu David,<sup>†</sup> smilujaštite mije!”

39 Lumja karje afost la intje ja zās s takā, ali jel samo još maj tarje strigā: “Bijatu alu David, smilujaštite mije!”

40 Känd Isusu auzāt, astat š zapovjedit alu lumjej s dukā omu la jel. Känd vorbu avinjit maj uprapje, Isusu la tribat:

41 “Če vrjaj s fak d tinje?” Omu karje je vorb ja zās: “Vrjauv s m torč vidu, Domnulje!”

42 A Isusu ja zās: “Vjez! Tu ta likujit daja ča krizut.”

43 Omu karje nu vidja dāturdatā avizut š apljikat p drum dāpā Isusu š slavja p Dimizov. Š tot narodu karje avizut aja zahvaljit alu Dimizovuluj.

<sup>✧</sup> 18:20 Iš 20,12-16; ZakPon 5,16-20    <sup>§</sup> 18:26 Ān vrijamjaja mulc Židovj gāndja akā je omu bugat, aja značaštje k je Dimizov zadovoljan ku jel d aja čije āla om posebno bun. Pa känd aštja lumje auzāt p Isusu kum začē k je alu om bugat nemoguče s utrije ān cara alu Dimizov, agāndit k aja značaštje k nimilja nu puatje s s nadjaskā s utrije ān vara alu Dimizov.    <sup>\*</sup> 18:32 alu lumjej karje narje frikā d Dimizov – Ān grčki original skrije: “Lumja karje nuje Židovj”. Njekad asta s koristjaštje d lumja rovā karje na vut frikā d Dimizov. Aiča Isusu rubja d Rimljanulor.    <sup>†</sup> 18:38 Isusu irja Bijatu alu David. David afost maj preči caru ān Izrael. Ān vrijamjaja lumja koristja “Bijatu alu David” känd rubja d Mesija.



## 19

*Isusu š Zakej*

- <sup>1</sup> Isusu auntrat än Jerihon. Pänd jel atrikut p trgula,  
<sup>2</sup> afost änklo unu om karje sa kimat Zakej. Jel irja glavni porezniku än aja regija d Rim š mult bogat om.  
<sup>3</sup> Apokušät s vjadä p Isusu činje je jel, ali afost mik š nu putja s l vjadä pisti multä lumje.  
<sup>4</sup> Jel daja adat fuga la intje s s urče p smokvã pänglä karje atribja Isusu s trjače s puatã p ja s l vjadä.  
<sup>5</sup> Känd Isusu ažuns pänla smokvã, sa ujtat än sus š ja zäs aluj: “Zakeju, majdatã dätje än zos! Astãz mora s viuv la tinje än gostjamje.”  
<sup>6</sup> Zakej majdatã sa dat än zos š la primit p Isusu än gostjamje, tot bukurat.  
<sup>7</sup> Ali tuatã lumja karje avizut aja ančiput s čakaljaskã: “Nu trjebje s pljače än gostjamje la omu rov!”\*  
<sup>8</sup> A maj änklo Zakej saskulat š zãče alu Domnuluj Isusuluj: “Jakã pola d imanja amja dau alu lumjej karje je sãrakã, a p tot äla p karje la šãlat s ji tork d patru (4) vorj kãta amlat dãla jel.”  
<sup>9</sup> Isusu azãs p aja: “Astãz än kasasta avinjit spasjala† k š omusta je prava sãmãnca alu Abraham!‡  
<sup>10</sup> Jo, Bijatu alu Omuluj, amvinjit s kat š s spasãsk p lumja karje je purdutã.”§

*Caru š argacã aluj  
(Mt 25,14-30)*

- <sup>11</sup> Pänd lumje apus urjajke la Isusu, daja če irja la upruapje d Jeruzalem š jej agãndit k s cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje,\* Isusu lja spus asta vorbã:  
<sup>12</sup> “Njeki om dãn familjije bunã sa sprimit s putujaskã p dãpartje pãmãnt. Jel atribut s pljače änklo s dobidjaskã vlastu dãla caru marje. Atunča s äntuarče än pãmãntu aluj s puatã s vladjaskã ka caru.†  
<sup>13</sup> Majdatã njego ça pljikat akimat p zjače (10) argac aluj, adat alu tot usutã (100) kovanic d arđint‡ š lja zãs: ‘Trgujic pãnã god jo nu vinja.’  
<sup>14</sup> Ali lumja d pãmãntula aluj l mrza š atrimjes la caru alu marje p poslanikurlje s zãkã: ‘Nu vrjem jel s carujaskã p noj.’  
<sup>15</sup> Ali jel adobidit vlastu s fije car. Š känd sa tors akasã, azapovidit s kjamje p argacã alu karje jel adat banji. Avrut s štije kãt tot äla zaradit d jel.  
<sup>16</sup> Prvi argat avinjit š zãče: ‘Gospodarulje amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradã d zjače (10) vorj maj mult.’

\* **19:7** Än ästa pãmãnt poreznikurlje irja Židovj karje lukriza d vlada alu rimuluj. Njeki poreznikurj alat maj mult porez njego ça tribut, a viška d porez cãnja d jej. D aja lumja lji mrza š lji smatrja k je izdajice d vjera š d narod alor.

† **19:9** än kasasta avinjit spasjala – Ku altje vorbje: “Dimizov aspasät p lumja karje trijaštje än kasasta” ‡ **19:9** omusta je prava sãmãnca alu Abraham – Zakej irja Židov š daja irja potomaku alu Abraham. Ali Isusu aiča avrut s zãkã k Zakej irja bun Židov kašã Abraham. Abraham irja predak amarje alu Židovilor, karje afost konuskut p vjera aluj än Dimizov š daja če trija kum azãs Dimizov. § **19:10** lumja karje je purdutã – Asta značaštje lumja karje nu kridja än Dimizov š na vurut s puje urjajke alu vorbilje aluj. Aša lumje maj mult lji opisjaštje kašã älja karje odlutit š više nuje p bun drum. Tot äla karje narje odnos ku Dimizov ku vjera än Isusu Kristu purdut je (Iv 14,6). \* **19:11** cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje – Židovi kridja k Mesija una zuvã osã vije š osã fakã cara alu Dimizov p pãmãntusta kum jel aputja s vladjaskã p pãmãntusta d trg Jeruzalem. Multã lumje agãndit k Isusu kašã Mesija akuma pljakã än Jeruzalem s fakã upravo aja. † **19:12** Än vrijamaja afost doj trje Židovj d različitã familjije karje je bogatã karje pljika än Rim s katã pravo s vladjaskã narodu aluj än pãmãntu aluj. Caru alu Rimuluj lja dat pravo, ali atribut s rãmãje vjerni š snaga alor afost ograničitje. Daja situacije karje Isusu opisaštje än asta vorbã binje irja konuskutã alu Židovilor. ‡ **19:13** usutã (100) kovanic d arđint – Än grčki original skrije: “mina” (š än äštja stihurj: 16, 18, 20, 24, 25). Una minã än vrijamaja afost isto če omu aputut s zaradjaskã akã lukrjazã usutã (100) d zãlje.

17 Zäče caru: 'Bun lukru! Bun ješt argat. Daja ča fost vjeran än maj mikä, c dau s vladješt p zjače (10) trgurj.'

18 Altu argat avinjít š zäče: 'Gospodarulje, amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradä d još činč (5) vorj maj mult.'

19 Š p aja caru zäče: 'Tu osä vladjaštje p činč (5) trgurj.'

20 Ali aldä trje (3) argat avinjít frzdä zaradä š ji zäče: 'Gospodarulje, jakäc arđintu. Lam cänut skuns än maramicä.

21 Ma fost frikä d tinje daja če ješt strog om. Jaj tuatä zaradä däla äla če alcä uložät d tinje š cäj tuatä bugacija däla jej karje lukrizat d tinje.' Š

22 Caru ja zäs: 'Argatulje alu rov! C sudjesk p aja ča zäs tu. Tu zäč k sänt strog. Tu zäč jo jav tuatä zarada däla äla če alcä auložät d minje š jo cäv tuatä bugacija däla jej karje lukrizat d minje!\*

23 Däče atunča na pus banji alji mje p bankä?† Aša barem adobidja kamatje.'

24 Atunča caru zäče alu lumje karje afost aiča upruapje: 'Läcäj däla jel usutä (100) kovanic d arđint š däcäj alu äla karje zaradit zjače (10) vorj maj mult!'

25 Jej azäs: 'Ali, gospodarulje, jel arje mij (1.000) kovanic d arđint!'

26 Caru azäs, 'Istina je tot äla karje koristjaštje binilje aja ča dobidit, osä dobidjaskä još maj mult, a toc karje nu koristjaštje binilje aja ča dobidit, osä s s ja š aja če arje.

27 Ali älja dušmani alji mjej, karje na vurut s lji fiuv caru, dučecälje aiča š lji umuräc la intja amja.' "

### *Isusu unträ än Jeruzalem ka caru*

*(Mt 21,1-11; Mk 11,1-11; Iv 12,12-19)*

28 Däpä aja če Isusu azäs, nastavít s pljače la intja alor kättri Jeruzalem.

29 Känd avinjít la upruapje d saturj Betfaga š Betanija maj upruapje p djal Maslina, atrimjes la intje p doj (2) učeníkurj.

30 Lja zäs: "Fuđic än satula la intja avuasträ.‡ Š čim unträc, osä vidjec p magaracu alu tänär karje je ljigat karje nimilja nu la jahit. Š Dizljigäcäläj š dučecäläj aiča.

31 Akä änrjabä njeko p voj: 'Däče dizljigäc p magaracu alu tänär?' Zäčec samo: 'Trjebje alu Domnuluj.' "

32 Jej apljikat š angäsät toto kum lja zäs Isusu.

33 Pänd jej adizljigat, lumja alu činje magaracu lja tribat: "Däče dizljigäc p magaracu alu tänär?"

34 Jej lja zäs: "Alu Domnuluj änrjabje."

35 Jej adus p magaracu alu tänär la Isusu š prebacät pisti jel ogrtači alor š apus p Isusu p magarac s šagä.

36 Pänd Isusu pljika mulc lumje raširit alor ogrtačurlje p drum la intja alu Isusuluj s ji pokazaskä častu.

37 Känd Isusu sa približät undje drumu s slubadje däpä djal Maslina, učeníkurj š mulcä lumje karje kridja än Isusu ančiput p tot glasu s s radujaskä š s slavjaskä p Dimizov d tuatä čuda karje avizut če Isusu majdatä afukut.

Š 19:21 *Jaj tuatä zaradä däla äla če alcä uložät d tinje š cäj tuatä bugacija däla jej karje lukrizat d tinje* – Än grčki original skrije: "Jaj aja če naj ulužät š pokupješt aja če na sadit." Asta je poslovicä karje opisaštje p omu karje irja lakum š nu podiljaštje dobit aluj d ulaganja š d lukru aluj ku älja karje lukrjazä d jej. Än vorbasta ästa argat ja fost frikä d načinula p karje s ujta p car. Vjerovatno gändja k akä pjardje banji, mora säntuarkä banji alu carula, a akä zaradjaštje maj mult banj, caru osä l zadržaskä d jel. Daja če, na fukut nimika. \* 19:22 *jo cäv tuatä bugacija däla jej karje lukrizat d minje* – Än grčki original skrije: "jauv aja če nam ulužät š pokupjesk aja če na sadit." † 19:23 *bankä* – Än grčki original rubjaštje d om karje alu alcilor posudjaštje banj. Än aja dobä na vut bankje, ali lumjaja lukriza kašä bankilje.

‡ 19:30 *satula la intja avuasträ* – Vjerovatno Betfaga. Š 19:30 *karje nimilja nu la jahit* – Židovi smatrrja k živutinilje karje nikad na fost zajaštje ili koristitje d lukru majbinje d služalä alu Dimizov ili caru alu lor (na primjer, vidjec Br 19,2; ZakPon 21,3; 1. Sam 6,7).

<sup>38</sup> Jej rubja:  
 “Blagoslovit p caru  
 p karje Domnu atrimjes!  
 Hvaljic p Dimizov karje dā miru!

Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj!”\*☆

<sup>39</sup> Ali njeke farizeji karje irja ānklo azās: “Učiteljulje, zapovidjaštje alu učenikurlje alji tej s takā!”

<sup>40</sup> Isusu začē: “Akā jej osā takā, istina je, š buluvanji p tot glasu osā s radujaskā!”

### *Isusu plānde p Jeruzalem*

<sup>41</sup> Kānd Isusu avinjit la upruapje la Jeruzalem š avizut trgu, plāndja dāpā lumjaja ān trgula

<sup>42</sup> š azās: “Kānd barem samo s štijec če vuavā osā adukā miru!† Ali akuma je vuavā skuns.

<sup>43</sup> K vinje vrijamja kānd dušmani alji voštri s gradjaskā kulje pānglā zidu alu trguluj s vu napadjaskā d tuatje pārcā, vuastja alor osā vu okuljaskā š nu putjec s fuđic.

<sup>44</sup> Nusā s lasā ān trgu alu vostru nič unu buluvan p buluvan. Jej osā uništjaskā tot trgu alu vostru š tot čije ān jel voj daja če na prepoznajit asta vrijamje kānd Dimizov p voj avinjit s vu spasaskā.”‡

### *Isusu putirjaštje p lumja karje vindje ān Hram* (Mt 21,12-17; Mk 11,15-19; Iv 2,13-22)

<sup>45</sup> Kānd auntrat ān dvorištja alu Hramuluj, Isusu ančiput dān jel s putirjaskā p tuatā lumja karje ānklo vindje.Š

<sup>46</sup> Isusu lja zās: “Skris je ān Svāntā pismā: ‘Alu mjov Hramu s fije loku d rugalā’,☆ a voj pretvorit ān lok undje s strānde lopovi!”☆

<sup>47</sup> Dāpā aja Isusu tuatā zuva ānvāca ān dvorištja alu Hramuluj. Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š alcā vođe alu židovilor s ujta kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskā p muartje.

<sup>48</sup> Ali jej nu ja putut nimika s ji fakā daja če tot narodu upija tuatā vorba karje Isusu rubja.

## 20

### *Vođilje alu židovilor izazivjaštje p Isusu činje aluj ja dat vlast* (Mt 21,23-27; Mk 11,27-33)

<sup>1</sup> Ān una zuvā kānd Isusu ānvāca ān dvorištja alu Hramuluj š rubja alu lumjej Bunā vorbā d Dimizov avinjit upruapje la jel glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š vođilje.

<sup>2</sup> Š jej la antribat: “Zi nuavā, dundjec pravo s fač aštja stvarurj? Činje ca dat vlast d asta?”

<sup>3</sup> A Isusu lja zās alor: “Š jo osā āntrijeb p voj. Zāčec mi je

\* **19:38** Hvaljic p Dimizov karje dā miru! Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – Ān grčki original skrije: “Miru p čerj š slava p visina!” ☆ **19:38** Ps 118,25-26; Ps 148,1 † **19:42** Isusu aratā tuga, daja narodu d Jeruzalem maj ānklo osā l odbacaskā kašā caru karje Dimizov akuljes š daja jej osā najbje mir ku Dimizov, već sudu. ‡ **19:44** Aštja stihurj (43-44) opisjaštje p opsada, undje vuastje okružjaštje trgu karje arje zidurj pānglā jel. A fače kulje kum aputja s piznjaskā pisti zidurj š kulje kum aputja s s urče pisti zidurj. Kānd vuastja opkuljaštje trgu, lumja nu puatje s jašā d jel š nimilja nu lji puatje s lja žutje. Isusu avizut k osā dogodjaskā ān Jeruzalem ān budućnosti, š sa dogodit. Ān 70 d aj. maj ānklo d Kristu, vuastja alu rimuluj okolit Jeruzalem š ānklo amurāt multā lumje. § **19:45 lumja karje ānklo vindje** – Aja s odnošaštje p Židovj karje vindja živutinj š altje stvarurj karje lumja atribja s poštujuim p Dimizov s ji prinsaskā žrtvā. Lumja vindje iskorištja p lumja š ji naplatja mult banji d stvaruštja. Majdāpartje, lumja karje vindā afar p dvorištja alu Hramuluj, karje irja jedini lok p karje alu lumjej karje nuje židovj afost dopustic s utrije, a aja lji spriča s s ruadje š s poštujskā p Dimizov. ☆ **19:46** Iz 56,7 ☆ **19:46** Jr 7,11

<sup>4</sup> Činje adat vlast alu Ivan karje bătjază s rubjaskă š s fakă aja ča fukut, Dimizov ili lumja?”

<sup>5</sup> Jej raspravlja ănră jej če s zăkă alu Isusuluj. Jej azăs: “Akă zăčem: ‘Dimizov’, osă nji ănrjabă: ‘Dăče atunča nu ja krizut?’

<sup>6</sup> A akă zăčem: ‘Lumja’, tuată lumja osă arunče buluvanji š osă nji muară daja če je uvjeric k je Ivan proroku.”

<sup>7</sup> Atunča jej zăče alu Isusuluj k jej nu štije činje adat vlast alu Ivan.

<sup>8</sup> A Isusu lja zăs: “Kum voj mije nu zăčec činje alu Ivan adat vlast, š jo nu zăk vuavă činje mije adat vlast!”

*Vorba d om karje aiznajmit vinogradu aluj alu lumje rovj  
(Mt 21,33-46; Mk 12,1-12)*

<sup>9</sup> Atunča Isusu lji spunje asta vorbă alu lumjej: “Njeki om asadit vinograd š adat ăn zajam alu omuluj karje lukrjază ku vinogradu. Atunča omula apljikat š na vinjit mult lunj.

<sup>10</sup> Kănd avinjit vrijamja d strugurj s lja dună, atrimjes gazda alu vinograduluj p argatu aluj s ja talu aluj d berbă. Ali lumja karje lukrjază ăn vinograd je la butut p argatu š la trimjes ăndrăt ku mănilje gualje.

<sup>11</sup> Atrimjes omu p altu argat, ali š p jel la butut š la dat d rušunje š la trimjes ăndrăt ku mănilje gualje.

<sup>12</sup> Gazda alu vinograduluj atrimjes aldă trje (3) argat, ali jej p jel la ranit š la putirit.

<sup>13</sup> Atunča gazda alu vinograduluj zăče: ‘Če s fakă? Osă trimjet p bijatu mjov karje jo vrjauv. Vjerovatno p jel osă l poštujaskă.’

<sup>14</sup> Ali kănd lumja dăn vinograd avizut p bijatu, sa dogovorit š azăs: ‘Ăsta osă nasljed-jaskă imanja. L umurăm š atunča imanja osă fije nostru!’

<sup>15</sup> La putirit dăn vinograd š la umurăt.

Če găndic k osă fakă gazda alu vinograduluj kănd osă audă ča fost?

<sup>16</sup> Osă vije š osă umuară p lumja dăn vinograd, a vinogradu osă dja ăn najam alu alcilor.”

Lumja karje punje urjajke la Isusu, ja zăs: “Nikad nu fičem nješto aša rovj!”

<sup>17</sup> Atunča Isusu binje s ujtă p jej š zăče: “A če značăstje atunča aja čije skrisă ăn Svăntă pismă:

‘Buluvan karje graditelji arunkat  
postanit glavni buluvan alu zgradej’?✧

<sup>18</sup> Toc karje kadje p buluvanula osă sparđje kašă găvanu d glină, š akă kadje ăla buluvanu p njeko osă fije măčinat.”

<sup>19</sup> Učitelji d zakonu alu Mojsije š glavni popurlje avrut odma s la puče p Isusu d aja k jej binje aštijut k Isusu rubjaštje aja vorbă d jej. Ali na fukut aja k lji irja frikă k lumja osă okrunjaskă păntruv jej.

*Popurlje pokušaštje s ănšală p Isusu s zăkă nješto če nuje binje  
(Mt 22,15-22; Mk 12,13-17)*

<sup>20</sup> Učitelji d zakon alu Mojsije š glavni popurlje la sljedit p Isusu š atrimjes dăpă jel špijunurj karje sa fukut k je iskreni. Avrut s apuče p Isusu k azăs nješto rov kum s l predajaskă alu upravitelj alu rimuluj ăn asta regija kum aputja s kaznjaskă p Isusu.

<sup>21</sup> Špijunurlje azăs alu Isusuluj, “Učiteljulje, štijem k rubješt š ănvăc istină š k nu ješt naklon alu unu om maj mult d altu, već ispravno ănvăc p lumja s trijaskă aša kum Dimizov vrja s jej trijaskă.

22 Spunje nuavă dali je dopustit s platim porezu alu caru alu Rimuluj ili nuje.”\*

23 Ali Isusu avizut k pokuša s l puče ăn zamkă š lja zăs:

24 “Rătăcăm kovanica d arđint† ku karje s platjaštje porezu. Alu činje je slikaja š alu činje lumje p ja?”

Jej aodgovorit: “Alu caruluj.”

25 Isusu lji zăča: “Atunča dăc alu caru čije alu caruluj, ali alu Dimizov dăc čije alu Dimizovuluj.”

26 Daja na putut p Isusu pănglă toc s l optužaskă k azăs nješto će nuje binje, već atikut š sa mirat la vorbaja.

*Saduceji pokušaštje s ănšală p Isusu s zăkă nješto će nuje binje  
(Mt 22,23-33; Mk 12,18-27)*

27 Atunča avinjit la Isusu njeki saduceji.‡ Saduceji nu kridja k lumja s skuală dăla morc, daja jej azăs alu Isusu:

28 “Učiteljulje, Mojsije askris ăn zakonu alu nostru k akă njeki om amurit š alăsat dăpă jel mujarja ali na vut kupi, fratilje aluj mora s ănsuarje p mujarja alu fratusov kum ja aputja s fakă bijat. Āla bijat osă fije nasljedniku alu pămăntuluj alu omula karje amurit š s adukă lumje aluj.Š✧

29 Udată afost šaptje (7) frac. Prvi fratje sa ănsurat š amurit frzdă kupi.

30 Atunča altu fratje sa ănsurat ku mujarja alu fratusov karje amurit, ali š jel amurit.

31 Isto aša aldă trje (3) fratje sa ănsurat š amurit. Š toc fracă karje arămas sa ănsurat ku ja š toc d šaptje (7) frac amurit frzdă kupi.

32 Maj ănklo amurit š mujarja.

33 Akă una zuvă toc morcă osă skualje, alu činje ja osă fije mujarja ăn zuvaja kănd irja mărtată dăpă toc šaptje (7) frac?”

34 Isusu lja zăs: “Lumja p pămăntusta s suară š s mărită.

35 Ali lumja karje s skuală dăla morc trijaštje p pămăntu alu nov. Š p ălja karje Dimizov smatraštje k je dostojni s trijaskă p pămăntula, nusă ănsuară nič s miritje.

36 Osă fije kašă andeli daja će nikad nusă muară. Jej jaštje kupi alu Dimizov daja će Dimizov lja tors dăla morc.

37 Ali akuma, dal morcă osă skualje dăla muartje? Čak š Mojsije apokazăt k morcă osă skualje. Mojsije aja apokazăt ăn odlomaku d grmu karje ardje undje Mojsije azăs k Domnu jaštje ‘Dimizov alu Abraham š alu Izak š alu Jakov.’✧\* A jej amurit mult aj majdată Mojsije azăs aja.

38 A Dimizov nuje Dimizov alu ălja karje rămănje morc, već Dimizov alu lumje karje vije! Dimizov p tuată lumja smatraštje k jej vij.”†

39 Atunča azăs njeki učitelji d zakonu alu Mojsije: “Učiteljulje, binje ajzăs!”‡

40 Dăpă aja nu sa osudit s ăntrijabă p Isusu aša pitanja.

\* **20:22** Jej sa nadit k Isusu osă zăkă ili “da” ili “nu”. Akă zăče “da”, atunča židovi arfi nikăžăc p jel će lja rubit k mora s platjaskă porezu alu altă vlast. Akă zăče “nu”, atunča vođilje aputja s zăkă alu Rimljanilor k Isusu ănvacă p lumja s prekršaskă zakonu alu rimuluj. † **20:24** kovanica d arđint – Ān grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji d arđint alu rimulor. Vridja kašă dnevnica d obični radnik. ‡ **20:27** saduceji – Saduceji afost važne grupă alu židovilor ăn bătărn pămănt Palestina. D razlikă d farizeji, jej nu prihvata usmena văncală, već samo čije skris ăn knjige alu Mojsije. Također nu kridja ăn uskrisnjală (vjez “Saduceji” ăn rječnik). Š **20:28** kum ja aputja s fakă bijat. Āla bijat osă fije nasljedniku alu pămăntuluj alu omula karje amurit š s adukă lumje aluj – Ān grčki original skrije: “adrikă porodu alu fratusov.” ✧ **20:28** ZakPon 25,5 ✧ **20:37** Iš 3,6 \* **20:37** Ān rječnik, vjez “Abraham”, “Izak” š “Jakov”. † **20:38** Abraham, Izak š Jakov amurit, ali na prestanit s postojaskă. Još afost vij š ašiptat zuva kănd Dimizov osă lji dja nuavă tjela karje trijaštje frzdă muartje. ‡ **20:39** Večina učiteljurj d zakon alu Mojsije afost farizeji. D razlikă dăla saduceji karje nu kridja k Dimizov una zuvă osă uskrisnjaskă p morcă, farizeji ăn aja akrizut pa sa složăt ku odgovoru alu Isusuluj.

*Mesija je bijatu alu David*  
(Mt 22,41-46; Mk 12,35-37)

<sup>41</sup> Atunča Isusu lja tribat p lumja: “Dāče učitelji začē k je Kristu bijatu alu Caru David?”

<sup>42</sup> K David sāngur začē ān knjigā alu Psalam undje askris:

‘Domnu azās alu Domnuluj alu mjov:

Šāz p dirjaptā amja, s vladješt ku minje

<sup>43</sup> pānd nu puj p dušmanji alji tej kašā klupa dusu pičuarje alji tijalje.’<sup>✱</sup>

<sup>44</sup> Jasno je k David p Mesija akimat ‘Domnu alu mjov’. Kum atunča Mesija puatje s fije samo potomaku alu David?’<sup>§</sup>

*Isusu upozorjaštje p učenikurlje aluj s s pāzaskā d učiteljurj d zakonu alu Mojsije*  
(Mt 23,1-36; Mk 12,38-40; Lk 11,37-54)

<sup>45</sup> Pānd narodu apus urjajke, Isusu azās alu učenikurlje aluj:

<sup>46</sup> “Pāzāčāvā d učitelji d zakonu alu Mojsije! Jej vrja s umblje okolo ku aljinilje alji marj š lumja s lji pozdravjaskā ku marje poštujaļā p ulic. Jej vrja s šagā p počasne lokurj ān sinagogje š la nutje.

<sup>47</sup> P prjevarā ja imanja alu udovicilor, a s ruagā mult s puatā lumja s lji vjadā. Jej osā fije kaznic maj rov d alcā lumje.”

## 21

*Udovica dā alu Dimizov tot če arje*  
(Mk 12,41-44)

<sup>1</sup> Isusu ān Hram avizut p bogataši kum ubacāt banji ān blagajnā alu hramuluj.

<sup>2</sup> Atunča avizut š p njeka udovicā kum arunkā samo duavā (2) maj mič kovanic.

<sup>3</sup> Isusu azās alu učenikulor: “Punjec urjajke, k istina je, asta sarakā udovicā apus maj mult njego jej toc zajedno!

<sup>4</sup> K toc jej adat ča vut viška, a ja, aša d sarakā, adat tot če arje.”

*Isusu rubjaštje d uništjala alu Hramuluj š d altje rovrurj karje osā vije*  
(Mt 24,1-22; Mk 13,1-20)

<sup>5</sup> Kānd njeki učenikurlje alu Isusuluj arubit kum je Hramu sagrađit d maj māndru buluvan š ukrasāt ku maj māndri darurj karje lumja adat alu Dimizov, Isusu začē:

<sup>6</sup> “Osā vije vrijamja kānd nusā rāmije nič unu buluvan p buluvan d Hramusta če vu ujtac. Tot s fije duburāt.”

<sup>7</sup> Š daja jej la antribat: “Učiteljulje, kānd tot aja osā dogodjaštje? D karje znak osā najavljaskā d tot aja če vinje?”

<sup>8</sup> Ja zās Isusu: “Pāzāčāvā s nu vu ānšalje! Mulc osā vije š osā zākā: ‘Jo sānt Mesija’<sup>\*</sup> š osā zākā avinjit kraju! Nu lji kridjec.

<sup>9</sup> Kānd audjec d raturj š d pobunā, na vjec frikā. Tot aja mora s dogodjaskā, ali kraju alu pāmāntuluj nusā vije još.”

<sup>10</sup> Zāče još: “Narodu osā zaratjaskā pāntruv narod š cara pāntruv carā.

<sup>✱</sup> 20:43 Ps 110,1    <sup>§</sup> 20:44 Ān zavjetu alu Bātārn arje proročanstva d sāmānca alu caru David karje una zuvā osā spasaskā p narodu Izrael dāla dušmanji aluj š uspustavjaštje pravdā p pāmānt zauvjek (na primjer, vjez Iz 9,6-7; 11,1-5; 42,1-4; Jr 23,5-6). Maj ānklo Židovi āla izbavitelj karje obečit akimat “Mesija” š “bijatu alu David”. Pānd pāmāntu alor afost alu rimuluj, mulc inš Židovi agāndit k Mesija osā fije vladaru p pāmāntusta karje osā lji oslobodjaskā patjalā dāla abandī š dān jej jar osā stvorjaskā capān narod d karje afost ān vrijamje alu caru David š alu bijatu alu Salomon. Isusu ispravljaštje aja če jej pogrešno ashvatit d Mesija. Dokazaštje k je Mesija njeko maj marje dāla David, maj marje dān bilo karje vladar p pāmāntusta. Aja lumja još na razumit.    <sup>\*</sup> 21:8 Mulc osā vije š osā zākā: ‘Jo sānt Mesija’ - Ān grčki original skrije: “Mulc osā vije ān lumilje alu mjov š osā zākā: ‘Jo sānt.’ ” Aja puatje s značaskā k jej tvrdjaštje k je sāngurj Isusu ili k arje autoritetu alu Isusuluj.

11 Osă fije marj potresurj. Osă fije fuamja š kuga p altje lokurj. Osă fije dogadajurj d karje lumja osă fije frikă š znakurj p čerj k vinje nješto rov.

12 Ali majdată d aja če s fije, osă vu apukă š osă vu maltetirjaskă. Osă vu dja ăn sinagogă la sud š p voj osă trimjată ăn kisuarje. Osă vu dukă la intja alu carurj š la upraviteljurj daja če sljadic p minje.

13 Osă vu zadisaskă p voj s putjec s rubic svjedočala avuastră d minje.

14 Nu vu brinic akuma če s začec d minje ăn obrană

15 k jo osă vu dav vorbilje š mudrost karje ničunu alu voštri protivnikurj nusă puată s odoljaskă nič s ăntuarkă vorba.

16 Čak š roditelji, fracă, familija, š ortači osă vu predajaskă. Osă vu umuară p njeko d voj.

17 Toc osă vu zamrzaskă daja če sljadic p minje.

18 Ali ničuna d ăštja stvarurj vuavă stvarno nu puatje s vu naštitjaskă.†

19 Osă dobidic život akă mije răminjec vjerni.”

### *Isusu rubjaštje d uništijala alu Jeruzalem*

*(Mt 24,15-21; Mk 13,14-19)*

20 “Kănd vidjec k vuastja opkoljaštje Jeruzalemu, osă štijic k avinjit vrijamja d uništijala alu Jeruzalem.

21 Ălja karje sa trefit ăn Judeja atunča s fugă ăn djal. Činje je ăn trg atunča s fugă dăn jel, a ălja karje s găsaštje ăn okolică atunča s nu untră ăn trg.

22 K aja osă fije zăljilje alu Dimizovuluj d kaznjălă ku karje osă ispunjaskă tot če skrije ăn Svăntă pismă d asta vrijamje.

23 Grjev alu trudnicilor š alu mujerj karje dă s sugă ăn vrijamjaja daja če osă vije marje rovu ăn pămăntusta š marje gnjev osă kadă p narodusta.

24 Vuastja osă umuarje p njeka lumja š p alci osă lja dukă kašă p ratne zarobljenikurlje ăn tot pămăntu. Nežidovi osă gazaskă p Jeruzalemu pănă god nu triča vrijamja alor.”

### *Isusu rubjaštje d ăntručala aluj p pămănt*

*(Mt 24,23-35; Mk 13,21-31)*

25 “Osă pojavjaskă čudne znakurj p suarje, p lună š p stjalje. A p pămănt osă fije marje zbunjală, ka valurlje alu apăj ăntră marje oluje. Păntruv aja tot narodu osă fije mult zabrinic š ispunic ku frikă.

26 Čak š stjaljilje p čerj osă skutirje. Lumja osă muarje d frikă š d marje užas karje osă vije p pămănt.

27 Atunča tuată lumja osă vjadă p minje, Bijatu alu Omuluj, kum viuv p oblak‡ ăn marje moć š ăn slavă.

28 Kănd aja tot ănčapje s dogodjaskă, avjec inimă š fic pljinj d nadă k Dimizov osă vu oslobodjaskă ăndată.”

### *Isusu rubjaštje d smokvă*

*(Mt 24,32; Mk 13,28)*

29 Atunča Isusu lja rubit asta vorbă: “Ujtacăvă la smokvă ili bilo d karje ljemn.

30 Kănd vidjec pupu alu smokvăj atunča š săngurj štijec k je vara apruapje.

31 Isto aša kănd vidjec k vinje aja d čaja amrubit, atunča putjec s fic sigurni k je cara alu Dimizovuluj apruapje.

† 21:18 Ali ničuna d ăštja stvarurj vuavă stvarno nu puatje s vu naštitjaskă – Ăn grčki original skrije: “Ali nusă kadă nič fir dăn kapu alu vostru”. Isusu rubjaštje d unu maj mik dio dăn tjelă alu omuluj. P načinula naglašăštje k nu lji trjebje s lji brinjaskă sigurnost alor. Š akă njeko dăla jej osă muarje daja če sljedbenikurlje aluj, tjela alor sigurno osă uskrisnjaskă ăn vječni život p altu pămănt. Daja če sljedbenikurlje aluj čak š muartja nuje nješto d čaja trjebje s arje frikă. ‡ 21:27 viuv p oblak – Vjez Dn 7,13.

<sup>32</sup> Istina je zäk vuavä, asta generacija nusä trjakä pänd tot asta nu s dogudja.Š

<sup>33</sup> Čerju š pämäntu osä trjakä, ali vorba amja s rämäje zauvjek!”

*Isusu änvacä p učeníkurlje aluj s fije uvjek spremic d vinjala aluj  
(Mt 24,36-51; Mk 13,32-37)*

<sup>34</sup> Isusu azäs: “Päzäcävä š nu fic kašä lumja karje je tupavj d mamurluk š d bjarje ili briga alu životusta. Inäce, aja zuvä ruavä p voj osä iznenadjaskä

<sup>35</sup> kašä zamka. K osä vije p tuatä lumje karje stanujaštje p pämänt.

<sup>36</sup> Än tuatä vrijamja päzäcävä š rugacävä s putjec s avjec snagä s izdržic äštja stvarurj če vinje š fic spremic s stäc la intja amja, la intja alu Bijatu alu Omuluj.”

<sup>37</sup> Isusu tuatä zuvä änväca äñ Hram, š sara pljika š provodja nuaptja p djal Masline.

<sup>38</sup> A tot narodu s skula dänzorja š pljika äñ Hram s puje urjajke la Isusu.

## 22

*Juda pristanjaštje s izdajaskä p Isusu*

*(Mt 26,1-5, 14-16; Mk 14,1-2, 10-11; Iv 11,45-53)*

<sup>1</sup> S približa Prazniku d mäľaj frzdä germä. Ästa praznik s kima š Pasha.\*

<sup>2</sup> Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije kätä kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskä p muartje, ali lja fost frikä d lumje s nusä bunjaskä.

<sup>3</sup> Äñ vrijamaja Sotona auntrat äñ Juda Iškarlot karje je unu dän jej duaväsprjače (12) apostolurj.

<sup>4</sup> Jel apljikat š sa dogovorit ku glavni popurlje š ku zapovidnikurlje alu stražaj d Hram kum s lja ažutje s apuče p Isusu.

<sup>5</sup> Jej s raduja š ja obečit k ji dä banj.

<sup>6</sup> Juda apristanit. Aša jel kätä bunä vrijamja s lji dja p Isusu känd lumje nusä fije upruapje.

*Isusu trimjatje p doj (2) učeníkurj s pripremjaskä vičera alu Pasha*

*(Mt 26,17-19; Mk 14,12-16)*

<sup>7</sup> Avinjit zuva s äñčapje Prazniku d mäľaj frzdä germä, känd s žrtvujaštje vuaje d vičera alu Pasha.

<sup>8</sup> Isusu atrimjes p Petar š p Ivan: “Fuđic š pripremic vičera alu Pasha s mänkäm una.”

<sup>9</sup> Učeníkurlje antribat p Isusu: “Undje vrjaj s mänkäm?”

<sup>10</sup> Lji začē aša: “Čim unträc äñ trg Jeruzalem, osä vu sretnjaskä unu om karje adučē apä äñ bukal. Fuđic dāpä jel äñ kasä karje unträ

<sup>11</sup> š začec alu domačínuluj: ‘Učitelju äñtrijabä äñ karje sobä puatje s mäľänče vičera alu Pasha ku učeníkurlje aluj.’

<sup>12</sup> Jel osä vu ratje marje sobä p kat, karje spremitä. Ačija pripremic vičera.”

<sup>13</sup> Petar š Ivan sa dus äñ trg š jej angäsät tot kum Isusu lja zäs š ačija apriprimit vičera alu Pasha.

Š 21:32 Jaštje altje načínurj s s razumjaskä ästa stih: 1. “asta generacija” rubjaštje d äľja karje afost vij äñ vrijamjaja pänd Isusu arubit, a aja značäštje k uništjala alu Jeruzalem š altje znakurj karje osä fije päñla vinjala alu Kristuluj osä äñčapje s fije aja pänd jej d vij; 2. “asta generacija” rubjaštje d alta lumje karje je rov š s protivijaštje alu Isusuluj, a aja značäštje k uvjek osä vije lumja karje nu krjadje š s suprostavjaštje alu Isusuluj tot päñla vrijamje känd jel s änturčja p pämänt; 3. “asta generacija” značäštje “asta rasä” š rubjaštje d Židovj, a aja značäštje k rasa alu židovilor osä trijaskä š känd Isusu osä äntuarkä p pämänt; ili 4. “asta generacija” rubjaštje d lumja karje osä trijaskä äñ vrijamje känd vinja kraju, š aja značäštje k osä s dogodjaskä događajurlje karje s spominjaštje äñ stihurj 25–26, a aja značäštje k Isusu osä äntuarkä p pämänt d život alu aja generacije. \* 22:1 Pasha je prazniku karje Židovi slavja äñ tot anu p zuvä majdatä s äñčapje prazniku d mäľajurj frzdä germje. Vorba Pasha maj mult s koristja d označälä d tuatje opt (8) zälje karje uključuja š zuva d Pasha š šaptje (7) zälje d praznik d mäľajurj frzdä germje.



*Isusu š učenikurlje mälänkă vičera alu Pasha**(Mt 26,20-30; Mk 14,17-26; Iv 13,21-30; 1 Kor 11,23-25)*

14 Känd avinjit vrijamja d vičera alu Pasha, Isusu alat loku la astal ku apostoli.†

15 Jel azäs: “Amčeznit ku tot sufljetu s mälänk ku voj asta vičera alu Pasha majdată d muka amja.

16 Vu zäk k nu maj mälänk vičera alu Pasha pänd nu vinja zuva s s mälänče än cara alu Dimizov.”‡

17 Atunča alat paru ku vinu, azahvaljit alu Dimizov š začē: “Lăc š podjeljic vinu ăntră voj.

18 Vu zäk d akuša nu maj bjav vin pänd nu vinje cara alu Dimizovuluj.”

19 Atunča alat mälaju š zahvaljit alu Dimizov, la frănt š la dat alu učenikolor, š azäs: “Asta je tjela amja karje s predajaštje d voj. Mănkac asta mije d spomen.”

20 Dăpă vičera, aša alat š paru ku vinu š azäs: “Asta je sândilje alu mjov karje s varsă kašă žrtva d voj. Ku sândilje alu mjov Dimizov fače novi savez ku narodu aluj.

21 Pănglă tot jakă, izdajniku alu mjov šadje ku minje la astal.

22 Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s mor kum je odredit, ali grjev alu äla karje izdajaštje p minje!”

23 Učenikurlje ănčapje ăntră jej s ăntrijabă činje dăn jej putja s fakă aša rov.

*Činje maj marje än cara alu Dimizov**(Mt 20,25-28; 19,28; Mk 10,42-45)*

24 Učenikurlje ančiput s s preprijaskă d aja činje dăn jej arfi maj marje.

25 Isusu azäs: “Carulje alu pămăntusta vladjaštje p narodu alor š provodjaštje vlastu p jej. Š älja carurj vrja s lji faljaskă narodu k je maj bunj.

26 Ali voj nu fičec kašă jej! Naprotiv, maj marje ăntră voj s fije kašă äla maj mik, a vođa kašă argatu.

27 Mi začec, činje je maj marje, äla karje šadje la astal ili äla karje l služjaštje? Äla la astal, dănă? Ali nu ăntră voj, k, jakă, jo sânt ăntră voj kašă argatu.

28 Voj afost pănglă minje än kušnjilje alji mjalje.

29 Vu dauv s vladic än cara alu Dimizov, kašă Tatimjov än čerj če ma dat mije.

30 Voj osă mănkăc š osă bijec la astalu mjov än cara amja. Osă šidjec p prijestolje š osă vladic p duavăsprače (12) sāmăncje alu Izrael.”

*Isusu začē alu apostolurj osă lji vije kušnje š problemurj**(Mt 26,31-35; Mk 14,27-31; Iv 13,36-38)*

31 Isusu azäs: “Šimune, Šimune, Sotona ačirut s puată s iskušaskă vjera avuastră kašă omu karje prosijaštje gruvu.Š

32 Ali mam rugat d tinje vjera ata s c nu nistanjaskă. Aša, känd t torč mije, učvrstjaštje vjera alu alc učenikurlje!”

33 Petar azäs: “Domnulje, jo sânt spremi s pljek ku tinje än tamnică š än muartje!”

34 Isusu azäs: “C zäk, Petre, majdată če kukošu mănje diminjacă kăntă, d trje (3) vorj osă t odriknještj k uopće m kunoštj.”

† 22:14 apostoli – Äštja je duavăsprače (12) d apostolurj maj upruapje d učenikurj karje Isusu akuljes (Vjez Lk 6,13).

‡ 22:16 pänd nu vinja zuva s s mälänče än cara alu Dimizov – Än grčki original skrije: “pänd god nusă ispunjaštje än cara alu Dimizovuluj”. Pasha lji da d gänd p narodu alu Izrael p aja kum Dimizov lja izbavit d Egipt undje afost roburj känd žrtvujit mjelu š apus sândilje aluj p ušilje alu kăšilje alor. Isto aša, Isusu je mjelu alu Dimizovuluj š sândilje alu Isusuluj oslobodjaštje p narodu aluj d grešală. Isusu jar osă vije š s vladjaskă kašă caru, a atunča lumja karje krjadje osă fakă nuntă š s slavjaskă k Dimizov lja izbavit. § 22:31 Gruvu s razdvaja än čur kum bobu s odvaja dăla pljavă karje afost mistikată ku jel. Daja če, asta metaforă rubjaštje d ispitujală vjera alu učenikolor kum s pokaza dal š majdăpartje kridja än Kristu ili osă s udaljaskă dăla jel.

<sup>35</sup> Isusu lji antrjabă: “Kănd p voj atrimjes p drum frzdă banj, frzdă tašnă š sandalje, dali vuavă čiva afaljit?”

Jej odgovorit: “Na faljit.”

<sup>36</sup> Isusu azăs: “Ali akuša, činje arje banj, săla dukă! Tašna isto! Činje narje mač, s vindă cualjilje š s kumpră d jel.\*

<sup>37</sup> Kvu zăk, mora s ispunjaskă aja če d minje skrije ăn Svăntă pismă: ‘L smatrja k je zločinac.’<sup>☆</sup> Tot če prorokurlje askris d minje uskoro osă s ispunjaskă.”

<sup>38</sup> Jej azăs: “Domnulje, avjem ačija doj (2) mačurj!”

Isusu azăs: “Dăstul je! Nu maj rubic d aja.”

### *Isusu s ruagă ăn Getsemanija*

*(Mt 26,36-46; Mk 14,32-42)*

<sup>39</sup> Atunča Isusu sa dus dăn trg š apljikat, kašă obično, p Maslinskă goră. Učenikurlje sa dus dăpă jel.

<sup>40</sup> Kănd ažuns, lji zăče: “Rugăcăvă s nu kidjec ăn kušnje!”

<sup>41</sup> Sa udaljtit dăla jej otprilike kăt puatje buluvanu s s arunče. A kleknit š sa rugat:

<sup>42</sup> “Tato, akă tu vrjaj, uklonjaštje asta dăla minje s nu bjav dăn parusta d patjală! Ipak, s fije kum vrjaj tu, a nu kum vrjauv jo.”

<sup>43</sup> Š atunča ji sa pokazăt anđelu š la fukut maj capăn.

<sup>44</sup> Tot če maj tarije sa rugat, ăn marje munkă, a znoju ji postanjaštje kašă kaplja dăn sănde ča kăzut p pămănt.<sup>†</sup>

<sup>45</sup> Kănd azavršăt ku rugala sa skulat, sa tors la učenikurj š lja găsăt kum s kulkă, iscrpic d žalost.

<sup>46</sup> Isusu lji antrjaba: “Dăče vu kulkăc? Skulăc š rugăcăvă s nu kidjec ăn kušnje!”

### *Juda izdajaštje p Isusu š vođilje alu židovilor l pukă*

*(Mt 26,47-56; Mk 14,43-50; Īv 18,3-11)*

<sup>47</sup> Pănd Isusu arubit, sa pojavit mult lumje, karje lja dus Juda, unu dăn jej duavăsprjače (12) apostolurj. S približa la Isusu š la pozdravit ku poljubacu ăn falkă.

<sup>48</sup> Isusu aluj azăs: “Juda, dali ku poljubacu izdaještj p minje, p Bijatu alu Omuluj?”

<sup>49</sup> Kănd učenikurlje avizut če s spremjaštje, jej azăs: “Domnulje, s lji napadnim ku mačurlje?”

<sup>50</sup> Š unu dăn jej aluvit p argatu alu marje popăj š ja tijat dirjapta urjajke.

<sup>51</sup> Ali Isusu azăs: “Lji dopustic! Nu vu odupiric više!” A dirit alu argatuluj urjajka š la iscjelit.

<sup>52</sup> Atunča azăs alu lumjej karje avinjit s la puče, alu glavni popilor, stražari alu hramuluj š vođilje alu židovilor: “Aspljikat p minje ku mačurlje š ku toljagurlje ka p pobunjenik!

<sup>53</sup> Dăče nu mas pukăt ăn Hram? Tuată zuva irjam ănklo ku voj. Ali asta je trenutku alu vostru vrijamja kănd vladjaštje săla alu nuaptjej.”<sup>‡</sup>

### *Petar s odriknjaštje d Isusu*

*(Mt 26,67-75; Mk 14,66-72; Īv 18,15-18, 25-27)*

<sup>54</sup> P Isusu la apukat čuvari š la dus ăn kasă alu marje popăj. A Petar lji pratja.

\* **22:36** Kănd učenikurlje majdată ančiput s pripovidjaskă, na tribut nimika s adukă dăpă jej, k aputut s očekujaskă k njeka lumje dočekujăštje š s lji oskrbljaskă. Stvarulje sa prominjit učenikurlje nu trjebje s očekujaskă binje s lji primjaskă. Osă fije kašă omu karje pljakă p drum rov obično ku jel adučē banj, tašna š maču. Isusu d aja rubja figurativno kum zăča k š jel š učenikurlje aluj osă trjakă vrijamja d testiranje. Ali učenikurlje na razumit k Isusu rubjaštje figurativno š afost spremic d borbă (vjez22,38, 49-51). <sup>☆</sup> **22:37** Iz 53,12 <sup>†</sup> **22:44** Njeki grčki rukopisurj narje 43 š 44 redu. <sup>‡</sup> **22:53** vladjaštje săla alu nuaptjej značaštje: “vrijamja s djelujaskă Sotona”.

<sup>55</sup> Ān mižlokuluj d bātaturā stražari aprins fok š jej karje irja aiča sa ānklāzāt pānglā ja. Petar ašāžut ku jej.

<sup>56</sup> Njeka argata s ujtā kum jel šadje pānglā fok, l sljedjaštje š začē: “Š āsta irja ku omusta karje pukat!”

<sup>57</sup> A Petar sa odriknit: “Pa jo nič k l kunoskā, mujarjo!”

<sup>58</sup> Nješta maj ānklo, njeko altu la vizut š azās: “Š tu ješt unu dān jej!”

Petar aodgovorit: “Nu sānt, omulje!”

<sup>59</sup> Dāpā otrilike unu sat, njeko altu tvrdja: “Āsta om zaista irja ku jel k jel je d regija Galileja, kašā š Isusu p karje la pukat!”

<sup>60</sup> Petar azās: “Nu štiv d čaja rubještj, omulje!” Ān trenula, pānd još arubit, akāntat kukošu.

<sup>61</sup> Atunča Domnu Isusu s okrinjaštje š s ujtā p Petar, a Petar sa dat d gānd kum ja zās Isusu: “Ān diminjacā, majdatā če kukošu kāntā, d trje (3) vorj osā t odriknještj k uopće m kunoštj.”

<sup>62</sup> Aišāt Petar dān bātaturā š aplāns amarā.

<sup>63</sup> Čuvari ančiput s s ljađe d Isusu š s l batā.

<sup>64</sup> Jej ja ānviljit vojki š ja zās: “Tu ješt proroku. Spunje činje ta butut!”

<sup>65</sup> L vridja još maj mult ku altje vorbje urātje.

*Isusu je la intja alu vođilje alu židovilor*

*(Mt 26,59-66; Mk 14,55-64; Iv 18,19-24)*

<sup>66</sup> Kānd sa spart zuva, sa strāns Vječa amarje alu Židovilor. Aja afost vođilje alji bātārnj karje afost glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije. Čuvari adus p Isusu la jej

<sup>67</sup> š ja zās: “Spunje nuavā dali tu ješt Kristu.”

Isusu začē: “Akā vu zāk k sānt, nusā mi kridjec,

<sup>68</sup> akā vu āntrijeb nješta, osā nu mi začec.\*

<sup>69</sup> Ipak jo, Bijatu alu Omuluj, āndatā osā šāg p lok d čast š d moć pānglā Dimizov.”\*

<sup>70</sup> Kānd auzāt aja, toc jej astrigat: “Dal tvrdješt k ješt Bijatu alu Dimizovuluj?”

Lja zās: “Aša je kum voj aja začec.”

<sup>71</sup> P aja jej azās: “Če maj fičem ku još dokazurj? Aja sāngurj noj auzāt dān gura aluj!”

## 23

*Pilat, upravitelju alu rimuluj p regija Judeje, ispitujaštje p Isusu*

*(Mt 27,11-14; Mk 15,1-5; Iv 18,28-37)*

<sup>1</sup> Atunča tuatā Vječa amarje sa skulat š jej adus p Isusu la Pilat karje je upravitelju alu rimuluj.\*

<sup>2</sup> Ačija jej ančiput s l optužaskā: “Noj apukat p omusta kum vrja s stričje p lumja anuastrā. Rubjaštje nuavā s nu platim porezu alu caruluj alu Rimuluj, a d jel tvrdjaštje k je Kristu, caru.”

<sup>3</sup> Pilat antribat p Isusu: “Ješt tu caru alu Židovilor?”

Isusu azās: “Aša je kum tu aja zač.”

<sup>4</sup> Pilat atunča začē alu glavni popilor š alu naroduluj: “Jo nam gāsāt k omusta na fukut nimika rov.”

<sup>5</sup> Ali jej ānčapje još maj mult s navaljaskā: “Jel ānvacā p lumja ān tot pāmāntu alu nostru† š lji navadjaštje p pobunā! Ančiput ān Galileja š avinjit tot pānla aiča ān Jeruzalem!”

<sup>6</sup> Kānd Pilat auzāt aja, antribat: “Pa dali je jel d regija Galileja?”

\* 22:68 Lk 20,1-8 \* 22:69 Ps 110,1 \* 23:1 Vođilje alu židovilor na vut vlast d muartje, pa adus p Isusu la upravitelju alu rimuluj, Pilat, karje avut vlast s umuarje p Isusu. † 23:5 p lumja ān tot pāmāntu alu nostru – Ān grčki original skrije: “ān tuatā Judeja”. Vjez fusnota ān 4,44.

<sup>7</sup> Känd jej azäs: “Da”, Pilat atrimjes p Isusu la Herod, karje vladjaštje p Galileja.‡ Herod baš atunča sa gäsät än Jeruzalem.

*Herod, vladaru p regija Galileja, ispitujaštje p Isusu*

<sup>8</sup> Känd Herod avizut p Isusu, mult sa bukurat d aja k d jel mult auzät. D multă vrijamje Herod avrut s l vjadă d aja če s nadja k pänglä jel osă fakă čudă.

<sup>9</sup> Jel antribat p Isusu pitanje dăpă pitanje, ali Isusu p ničunu pitanje na odgovorit.

<sup>10</sup> Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije astat ačija š ku nikižala la optužät.

<sup>11</sup> Herod š vuastja aluj s ljiga d Isusu š rädja d jel. L änbrakă än cualje d carurj š l trimjatje ändrät la Pilat.

<sup>12</sup> Herod š Pilat, karje irja dušmanj, än zuvaja apostanit ortač.

*Pilat p Isusu l osudjaštje p muartje*

(Mt 27,15-26; Mk 15,6-15; Iv 18,39-19,16)

<sup>13</sup> Pilat akimat la jel p glavni popurlje, p vođilje alu židovilor š p lumja

<sup>14</sup> š lja azäs: “Mas dus p omusta p optužbă k adrikat pobună änră lumja. Lam ispitujiť pänglä voj, ali nam vizut divina d karje las optužät.

<sup>15</sup> Nič Herod na gäsät divina aluj š aša la trimjes ändrät la noj. Ästa om na fukut nimika s zaslužaskă kaznă d muartje.

<sup>16</sup> Atunča osă lji zăk s l bată ku biču, š atunča l las.”

<sup>17-18</sup> § Ali toc än unu glas astrigat: “P jel umuară, a lasinje p Baraba!”

<sup>19</sup> Baraba irja än kisuarje daja če irja umješät än pobună än Jeruzalem š daja ča murät.

<sup>20</sup> Pilat jar sa obratit alu toc k avrut s oslobodjaskă p Isusu.

<sup>21</sup> Ali jej astat s stridje: “Razapnjaštälăj! Razapnjaštälăj!”

<sup>22</sup> Pilat sa obratit š d trje (3) vorj: “Ali d karje rov afukut? Nam utvrđit k afukut nimika če zaradjaštje kaznă d muartje. Zăk s l bată ku biču, š atunča l las.”

<sup>23</sup> Ali, jej š maj dăpartje astrigat š akätat s l razapnjaskă. Jej napokon adobidit aja če jej avrut.

<sup>24</sup> Pilat aodlučit s fakă p voja alor.

<sup>25</sup> Oslobodit p äla karje afost än kisuarje dän pobună š daja ča murät, k jel irja omu p karje avrut Pilat s l oslobodjaskă. A p Isusu la predajit la vuastja aluj s l umuarje kum toc avrut.

*P Isusu l razapnjaštje*

(Mt 27,32-44; Mk 15,21-32; Iv 19,17-27)

<sup>26</sup> Vuastja aduče p Isusu ku kruča p umirje aluj. Pänd jej pljika, apukat p njeki om dän Cirena karje s kima Šimun karje sa tors d sat š ja pus p umirje kruča s la dukă dăpă Isusu.

<sup>27</sup> Dăpă Isusu apljikat multă lumje š multă mujerj karje aplăns š tuguja.

<sup>28</sup> Ali Isusu s okrinjaštje kătri jej š lja zăs: “Mujeri d Jeruzalem, nu pländec d minje, njego d voj š d kupi alji voštri.

<sup>29</sup> K vinje zăljlje\* känd osă s rubjaskă: ‘Blago alu mujerilor karje narje kupi. Blago alu mujerilor karje na fukut, š alu amižduavje tjepturj karje na supt!’†

<sup>30</sup> Än aja vrijamje lumja osă zăkă alu planinălor: ‘Kădijec p noj’ š alu djalulor: ‘Äviljicänje!’☆

‡ 23:7 Herod, karje vladjaštje p Galileja – Vjez fusnota än 3,1. § 23:17-18 Doj trje grčki rukopisurj dodajaštje aštja vorbje la änčipjală kašă stihu 17: 17 “Avut običaj k p praznikusta upravitelju afost datorj s lasă p unu d kisuarje p slobodă.” (Vjez Mt 27,15; Mk 15,6.) \* 23:29 Aša vrijamje avinjit šaptjezăč (70) d aj dăpă Kristu. Vuastja alu Rimuluj okolit š uništit p Jeruzalem š amurät mult židovurj (21,20–24). † 23:29 Än aja vrijamje kupi än Jeruzalem osă trpjaskă marje patnje. Atunča narodu osă pomisljaskă k majbinje d lumje karje narje kupi. Narje tugă känd vjadje kum kupi alor patjaštje š tugujaštje. ☆ 23:30 Hoš 10,8

31 Akã ân fok ardje ljemnu vjardje, kãt osã argã još ljemnu auskat?"†

32 A vuastja aduče š p doj (2) kriminalcurj s lji razapnjaskã ku Isusu.

33 Kãnd avinjit la lok karje s kjamã Lubanja, la razapinjit, a š ku jel š p doj (2) kriminalcurj, p unu p dirjaptã alu Isusuluj, a p altu p stãngã.

34 Isusu sa rugat: "Tato, oprostjaštãlje k nu štije če fače!"§ Vuastja atunča arunkat kockã š aša podjeljaštje cualjilje alu Isusulujãntrã jej.\*

35 Lumja astat š toc s ujta, pãnd poglavari alor sa ljigat d Isusu š lja zãs: "P alci jel aspasãt. Akuša s spasaskã sãngur p jel akã je stvarno Kristu, izabraniku alu Dimizovuluj!"

36 Sa strãbat š vuastja d jel. Avinjit la jel š ji nudja akru vin.\*

37 Jej azãs alu Isusuluj: "Spasaštje p tinje akã ješt caru alu Židovilor!"

38 Dãpã jel astat natpisu: "ÅSTA JE CARU ALU ŽIDOVILOR."

39 Unu dãn kriminalcurj karje visja p kruče l uvridja ku vorbilje: "Tu ješt Kristu, dãnã? Spasaštje atunča š p tinje š p noj!"

40 Ali altu kriminalc la ukurit: "Dali nu c frikã d Dimizov? Trpještj ista kazna kašã jel.

41 Ali p pravdã je noj s trpim k noj zaslužãm kaznã d djela alu nostru. Ali omusta na fukut numik rov."

42 Azãs atunča: "Isusulje, kãndãnčipja s vladješt ka caru, smilujaštjitje p minje."

43 Isusu ja zãs: "Istinã c zãk: astãz osã fi ân raj ku minje."

### *Muartja alu Isusuluj*

*(Mt 27,45-56; Mk 15,33-41; Iv 19,28-30)*

44 Kãnd afost njeđe duavãsprjače (12) satje, suarilje aprestanit s sajaskã š nuaptja prekrijit tot pãmãntu pãnla trje (3) satje posljepodne.

45 Lumina alu suarilje anistanit, š dãturdãtã firjanga alu Hramuluj† sa rupt p mižlok.

46 Atunča Isusuãntrarje strigã: "Tato, predajesk sufljetu alu mjov ân mãnilje alji tjalje!" Ćim azãs aja, aslubuzãt sufljetu.

47 Kãnd kapetanu alu rimuluj avizut čã fost,ãnčiput s slavjaskã p Dimizov š zãča: "Omusta sigurno irja pravedan!"

48 Majãnkle, lumja karje afost ačija š avizut če sa dogodit sa razilazãt š s bãtja ân tjept d marje žalost.

49 A toc karje aštijut p Isusu š mujerilje karje avinjit dãpã jel dãn Galileja astat maj dãpartje š s ujta la tot če sa dogodit.

### *Isusu jeãngrupat*

*(Mt 27,57-61; Mk 15,42-47; Iv 19,38-42)*

50-52 Š jakã njeki om, karje s kima Josip d Arimateja, trgu ân Judeja, apljikat la Pilat š akãtat s ji dja tjela alu Isusuluj. Jel afost članu d Vječa amarje alu Židovilor, ali nu sa slažãt ku jej daja čã pukãt š osudit p Isusu p muartje. Jel afost bun š pravedan om karje štipta cara alu Dimizov.

53 Š Josip askinit tjela alu Isusuluj dãpã kruče, š l umotjaštje ân skumpã albã plahtã š l punje ân grupã isklesãtã ân stijenã, ân karje još nimilja nujeãngrupat.

† 23:31 Akã ân fok ardje ljemnu vjardje, kãt osã argã još ljemnu auskat – Ân grčki original skrije: "K akã s fače aša d ljemn vjardje, če s fije d ljemnu auskat?" Ljemnu auskat ardje majdatã njego alu vjerz. "Ardjala" s ja kašã metafora d patjalã ili kaznã. Isusu afost kašã ljemnu alu vjardje karje na fost spremna. Isusu na zaslužãt s l kaznjaskã Dimizov k afost frzdã grešãlã. Lumja karje odbacãt p Isusu afost kašã ljemnu auskat karje afost spremit s argã. Jej azaslužãt s lji kaznjaskã Dimizov d grešãla alor. § 23:34 Tato, oprostjaštãlje k nu štije če fače – Ân njeki grčki rukopisurj nu s nalazaštje aštja vorbje. \* 23:34 Ps 22,18 \* 23:36 Ji nudja akru vin, ali vuastja s ljiga d Isusu. S pretvarja k s ponašaštje kãtri jel kašã kãtri caru, ali ji da vinu karje nuje bun d car. \* 23:36 Ps 69,21 † 23:45 firjanga alu Hramuluj – Åsta firjangã afost pisti 25 mitjarje d marje š odvaja loku karje irja maj svãnt d altu lokurj ân Hram.

<sup>54</sup> Suarilje kädja, š sämbäta samo če na vinjit.‡

<sup>55</sup> Mujeirilje karje avinjit ku Isusu dän Galileja, apljikat dăpä Josip š avizut undje grupa š ča fukut ku tjela alu Isusuluj.

<sup>56</sup> Atunča sa tors akasä s pripremjaskä jarbilje š ulje karje miruasä d tjela. Sämbätä sa udinit, d aja k poštuja zakonu alu Mojsije.

## 24

*Isusu s skualä dăla morc  
(Mt 28,1-10; Mk 16,1-8; Iv 20,1-9)*

<sup>1</sup> Dänzorja än duminikä mujeri apljikat la grupä ku jarbilje š ku unturilje karje miruasä če lja pripremi.

<sup>2</sup> Känd jalje ažuns, avizut k je buluvanu karje ävilja ulazu la grupä runkat än partje.\*

<sup>3</sup> Auntrat änontru, ali na gäsät tjela alu Domnuluj Isusuluj.

<sup>4</sup> Pänd jalje aša astat zbunjite päntrov aja če sa dogodit, däturdatä pänglä jej sa pojavit doj (2) omurj än cualje karje blistjaštje.

<sup>5</sup> Mujeirilje sa spirjat š sa poklonit ku lica kättri pämänt. Doj (2) omurj lja tribat: “Däče kätäc p viuv äntä morc?”

<sup>6</sup> Nuje aiča. Auskräsnit! Dali nu vu gändic če vam zäs još än Galileja:

<sup>7</sup> ‘Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s fiuv predajit än mänj alu grešnikulor š jej p minje osä m razapnjaskä, ali jo aldä trje (3) zälje osä m skol dăla morc.’ ”✧

<sup>8</sup> Jalje sa dat d gänd k Isusu aja azäs.

<sup>9</sup> Š sa tors dăla grupä s javjaskä alu unsprjače (11) apostolurj š alu toc alcilor.

<sup>10</sup> Irja alja Marija d trg Magdala, Ivana š Marija, mama alu Jakov, š još njeke mujerj. Arubit tot alu apostolilor če sa dogodit,

<sup>11</sup> ali alu apostolilor sa spurut k tot aja mujerj aizmislit. Š nu lja krizut alu mujeirilor.

<sup>12</sup> Ipak, Petar dä fuga päntla grupä. Känd ažuns, s ujtä änontru ali na vizut nimika osim skumpä albä plahtä än karje irja Isusu. Apljikat dăla grupä š s äntriba če sa dogodit.

*Isusu s ukazaštje alu učenikulor p drum än Emaus*

<sup>13</sup> Än zuvaja doj (2) učenikurj alu Isusuluj pljakä än sat Emaus, dăpartje d Jeruzalem njeđe unsprjače (11) kilomjatrje.†

<sup>14</sup> P drum arubit d tot ča fost.

<sup>15</sup> Pänd jej aša arubit š raspravlja äntä jej, avinjit Isusu š pljakä ku jej.

<sup>16</sup> Ali alu vojki alor irja skuns s l kunaskä.

<sup>17</sup> Isusu lja antribat: “D čaja aja raspravljic pänd putujic?”

Jej astat pljinj d tugä.

<sup>18</sup> Unu dän jej, karje s kjamä Kleofa, ja odgovorit: “Tu ješt jedini om karje avinjit d praznik än Jeruzalem karje nu štije ča fost än ziviljaštja.”

<sup>19</sup> Isusu äntrijabä: “Če afost?”

Azäs: “Pa aja ča fost ku Isusu dän Nazaret. Jel irja proroku š tuatä lumja aputut s vjadä ku vorbilje š ku djela aluj k la trimjes Dimizov.

<sup>20</sup> Pänglä aja glavni popurlje š alji noštri altje članurlje alu vječe Amarje la predajit s fije osudit p muartje š la dat s l razapnjaskä.

<sup>21</sup> A noj njam nadit k jel äla karje osä spasaskä p narodu alu Izrael dăla dušmanu aluj, već atrikut trje (3) zälje d känd je mort.

‡ 23:54 D Židovurj, zuva završaštje känd suarilje kadje. Židovurle nu kutiza s lukrjazje sämbätä š daja Josip s pripja s završaskä lukru majdatä d zuvä d odmor, karje äncipja än vinjerj känd kidja suarilje. \* 24:2 buluvanu karje ävilja ulazu la grupä – Asta irja marje okrugli buluvan atäta d marje s zakunjaskä skroz ulazu än grupä. Afost potrebno doj trje omurj s l kotrljaskä. ✧ 24:7 Lk 9,22 † 24:13 njeđe unsprjače (11) kilomjatrje – Än grčki original skrije: “šajžäč (60) stadia”.

<sup>22</sup> Ali aja nuje tot k š njeke mujeri karje l pratja ku toc noj, nja zbunjtit p noj: čim asvanit zuva jalje apljikat la grupā,

<sup>23</sup> ali ačija na gāsāt tjela aluj. Avinjit š azās k lji sa pokazāt anđelurlje š lja zās k Isusu viuv.

<sup>24</sup> Njeki dān noj adat fuga la grupā š angāsāt k je grupa gualā baš kum azās mujerilje, ali na vizut p Isusu k je viuv.”

<sup>25</sup> P aja Isusu lja zās: “O kum ištjec nerazumni! Dāče vuavā grjev s kridjec ān aja ča zās prorokurlje?

<sup>26</sup> Dali nu tribja Kristu s trpjaskā tot majdatā njego če s ānčapje s vladjaskā p toc?”

<sup>27</sup> Aša Isusu lja objasnit tot če Mojsije š toc prorokurlje azās ān Svāntā pismā d jel.

<sup>28</sup> Kānd avinjit upruapje d sat undje pljakā, Isusu sa fukut k vrja s pljače maj dāpartje.

<sup>29</sup> Ali jej la nagovorit: “Rāmāj ku noj! Već je sara. Vinje nuaptja!” Aša auntrat ān kasā s rāmāje ku jej.

<sup>30</sup> Pānd afost ku jej la astal, Isusu alat mālaju, zahvaljit alu Dimizovuluj, la frānt š la dat alor.

<sup>31</sup> Atunča alor sa diškis vojki š jej la kunuskut. Ali jel la vojki alor anistanit.

<sup>32</sup> A jej azās unu alu altuluj: “Kum nja fost pljinje inimilje kānd p drum rubja ku noj š nji objasnja Svānta pisma!”

<sup>33</sup> Sa skulat š sa tors ān Jeruzalem. Apljikat la lok undje sa strāns unsprjače (11) apostolurj š p alcā sljedbenikurj alu Isusuluj.

<sup>34</sup> Jej zāče: “Istina je, Domnu Isusu auskrisnit. Sa ukazāt alu Šimunuluj!”

<sup>35</sup> Atunča š āštja alji doj (2) rubja če sa dogodit p drum š kum akunuskut p Isusu pānd jel afrānt mālaju.

### *Isusu s pojavjaštje pāngl učenikurj*

*(Iv 20,19-23)*

<sup>36</sup> Pānd jej doj (2) rubja, Isusu dāturdātā astat āntrā jej toc. Lji zāče: “Mir vuavā!”

<sup>37</sup> Ali lja afost frikā daja če gāndit k vjadje māroj.

<sup>38</sup> Š Isusu lji zāče: “Dāče vu frikā? Dāče ān voj s fače sumnje ān inimā?”

<sup>39-40</sup> Atunča lja arātat mājnilje š pičuarilje š azās: “Ujtacāvā la rānj! Jo sānt aja! Punjec mānilje p minje š osā vidjec! Māroji narje karnje š vuasā kašā če lji am jo!”

<sup>41</sup> A jej d radost na putut s krjadā alu vojki alor, njego sa mirat. Jel āntrijabā: “Avjec čiva d mānkat?”

<sup>42</sup> Ja dat krod d pjaštje pržāt,

<sup>43</sup> a jel l ja š mālānk pānglā jej.‡

<sup>44</sup> Atunča zāče: “Asta če sa dogodit upravo aja če vam zās k osā dogodjaskā. Pānd majdatā amfost ku voj, vam zās: atribut s s ispunjaskā tot če skrije d minje ān zakonu alu Mojsije, ān knjige d prorokurj š ān Psalmi.”

<sup>45</sup> Atunča lja žutat s razumjaskā čije skris ān Svāntā pismā.

<sup>46</sup> Kānd azavršāt jel azās: “Kašā kum vidjec, aša skrije ān Svāntā pismā k jo, Kristu, trjebje s trpjesk š s mor š aldā trje (3) zālje s m skol dāla morc

<sup>47</sup> š ku autoritetu alu mjov s rubjaskā alu tuatā lumja k trjebje s s okrinjaskā dāla grešalā š Dimizov osā lji oprostjaskā grešala. Osā ānčipjec ān Jeruzalem

<sup>48</sup> s zāčec alu alcilor aja če voj auzāt š avizut dāla minje.

<sup>49</sup> A jo osā vu trimjet p Sufletu alu Svāntuluj, p karje Tatimjov ān čerj aobečit k vuavā osā vije. Rāminjec ān trg Jeruzalem pānd Dimizov nu trimjatje p voj sāla d sus!”Š

‡ 24:43 Aja afukut s lji pokazaskā k nuje sufljet, k sufljetu nu mālānkā. Š 24:49 pānd Dimizov nu trimjatje p voj sāla d sus – Ān grčki original skrije: “pānd nu fic ānbrākac ku sāla dāpā sus”. Sufletu alu Dimizovuluj osā vije p jej kašā cualjilje če viljaštje p omu. Ku altje vorbje, osā primjaskā snaga alu Sufletu alu Svānt kum aputja s svedočaskā alu alcilor d Isusu.

*Isusu s äntuarčje p čerj  
(Mk 16,19-20; Ap 1,9-11)*

<sup>50</sup> Isusu atunča askos p učenikurlje aluj d trg Jeruzalem pänla lok upruapje d sat Betanija. Änklo adrikat mänilje š sa rugat s lji blagoslovjaskä Dimizov.

<sup>51</sup> Pänd lja blagoslovit, Isusu afost drikat p čerj tot pänd nu lja nistanit dän vojk.

<sup>52</sup> Učenikurlje sa poklonit la Isusu, a atunča jej sa tors ku marje radost än Jeruzalem.

<sup>53</sup> Atunča irja stalno än Hram š slavja p Dimizov.